

RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS

2019

GADAGRĀMATA

„SOCIĀLĀ SISTĒMA
UN VESELĪBAS
APRŪPE RĪGĀ
2019. GADĀ”

RĪGA

ld.riga.lv

 [@labklajibasdepartaments](https://www.facebook.com/labklajibasdepartaments)

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšiece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists – eksperts

Aldis Virbulis, RSAC „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Gunta Grīle, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Gunta Purvēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas galvenā speciāliste

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītājas vietniece

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Ilze Andersone, RSAC „Stella maris” direktore

Inga Ešenvalde, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Iveta Grauduma, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas vadītāja

Juris Osis, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļas vadītājs

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Stahanova, Finanšu nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītāja

Līga Birnbauma, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste – eksperte

Līga Taurene, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Linda Sausā, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Ludmila Ozola, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Nikola Tilgale - Platace, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Ruta Klimkāne, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļa galvenā speciāliste – eksperte

Solvita Rudoviča, RSAC „Mežciems” direktore

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste – eksperte

SATURS

AUTORI.....	2
IEVADS	5
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2019. GADĀ.....	6
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	9
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ.....	10
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	12
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS.....	13
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	19
Rīgas Sociālais dienests.....	19
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	21
Rīgas patversme.....	30
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	32
Sociālās aprūpes centrs „Gailezers”	35
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	37
SOCIĀLIE PABALSTI	40
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	42
Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss	42
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	43
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI.....	48
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem	51
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	54
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	57
Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm.....	58
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem.....	59
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm.....	61
Krīzes centri.....	64
Īslaicīgās uzturēšanās mītne.....	65
Konsultatīvie krīzes centri.....	65
Ārpusģimenes aprūpe	66
Aizbildnība	67
Audžuģimene	67
Drošās ģimenes vides pakalpojums	69
Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā.....	70
Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās.....	72
Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	72
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām.....	75
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	75
Aprūpe mājās.....	77
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	77
„Drošības pogas” pakalpojums.....	78

Silto pusdienu piegāde mājās	78
Pavadoņa – asistenta pakalpojums	79
Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums	79
Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām.....	79
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	80
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem.....	81
Specializētās darbnīcas	82
Grupu mājas (dzīvokļi).....	83
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti.....	86
Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	86
Vides pieejamība	89
Pabalsts mājokļa pielāgošanai.....	89
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās.....	90
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti.....	90
Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs.....	91
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā	93
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās.....	94
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	98
Rīgas patversme un naktspatversmes	98
Pansijas pakalpojums	99
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	99
Rīgas patversmes Dienas centrs	100
Zupas virtuves	102
Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām.....	102
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	103
Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā	103
Nestrādājoši klientu skaita izmaiņas	104
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem.....	106
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	109
Pašvaldības sabiedriskie darbi.....	110
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	112
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti.....	113
Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā	114
Sociālā darba prakses pētījumi.....	114
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA.....	116
VESELĪBAS VEICINĀŠANA.....	120
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM.....	129
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome.....	130
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros	131
ĪSTENOTIE PROJEKTI	133
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM	137

Pārpublicējot informāciju, atsauce uz Rīgas domes Labklājības departamentu, ir obligāta.

IEVADS

Dažkārt kļūst grūti noformulēt, kāds īsti ir šis laiks – politisko kaislību plosīts, vērtību un orientieru pārvērtēšanas svaros svērts. Traks, ļoti sarežģīts, taču – unikālu iespēju, cilvēcisku un profesionālu izaicinājumu laiks ir tas, kurā dzīvojam!

Mēdz teikt, ka noteiktā laika vienībā, cilvēks pierod pie visa. Taču, spēt adekvāti novērtēt situāciju, piemeklēt efektīvākos risinājumus, pastāvēt par nozares vērtībām un rīkoties atbilstoši tām nedod iespēju iemigt, samierināties. Labklājības nozares specifika ir tā, ka esam cilvēkiem un viņu sāpēm, vajadzībām vistuvāk, te pieradums un rutīna nedarbojas!

Esmu neizmērojami pateicīga ikvienam, kas pašreizējā, ar misijas apziņu, godprātīgi nodrošina Rīgas Sociālās sistēmas funkcionēšanu!

Tas, ka spējam ne tikai veikt savus tiešos pienākumus, bet domāt par inovācijām, dalīties pieredzē un būt augsti novērtētiem ārpus valsts robežām, būt viedokļu līderi un labās prakses piemēri nozarē, apliecina, ka Rīgas pilsētas Labklājības nozarē darbojas augstas raudzes profesionāļu komanda!

Paldies par jūsu darbu un atsaucīgajām sirdīm!

Paldies, ka MĒS ESAM – MĒS!

Irēna Kondrāte
Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Mūsu kopīgā darba rezultāts un iemesls ir ne tikai jaunu pakalpojumu un citu atbalsta formu radīšana un nodrošināšana rīdziniekiem. Mēs ar savu darbu piešķiram nozīmi cilvēkiem un rādām praktisku piemēru, ka daudz kas ir iespējams, ja apvieno zināšanas, pieredzi, izpēti un kreativitāti. Sociālais darbs šādā ziņā ir gan māksla, gan zinātne, kas balstīta pārliecībā par mērķtiecīgas rīcības nozīmi arī grūtās un sarežģītās situācijās. Sociālais darbs palīdz cilvēkiem savu pieredzi un zināšanas transformēt mērķtiecīgā rīcībā, lai mainītu un uzlabotu dzīves apstākļus. Daudzas problēmas, kuras mēs novērojam savā darba ikdienā, paliek apslēptas plašākai sabiedrībai un arī sociālās politikas veidotājiem. To aktualizēšana un risināšana var īstenoties tikai sadarbībā starp mikro un makro praksi, starp sociālo pakalpojumu administrētājiem un sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

Es pateicos visiem kolēģiem un sadarbības partneriem par ieguldījumu Rīgas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas darbībā 2019. gadā.

Mārtiņš Moors
Rīgas domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Mūsu ārstniecības iestādes turpināja strādāt pie atpazīstama un pozitīva tēla veidošanas, kas vērsta gan uz jaunu klientu piesaisti, gan veiksmīgu sadarbību ar jau esošajiem pacientiem. Turklāt varam lepoties ar vārda tiešajā nozīmē augstas raudzes speciālistiem, kuri apbalvoti gan ar Triju zvaigžņu ordeni, gan ieguvuši Latvijas Ārstu biedrības Goda biedra statusu.

Esam turpinājuši attīstīt iedzīvotājiem pieejamo veselības aprūpes pakalpojumu klāstu, un durvis vērš jaunais un modernais 1. slimnīcas rehabilitācijas centrs.

Pirms trīs gadiem, kad uzsākām vēl nebijušu ESF finansētu veselības veicināšanas projektu “Mēs par veselīgu Rīgu...” rakstījū, ka rīdziniekiem būs novērtēt – kā mums ar to būs veicies. Jāsecina, ka ieguldītais darbs un daudzveidīgās veselības veicināšanas aktivitātes vainagojušās ar atpazīstamību un ir pieprasītas.

Gads ir noslēdzies, un atskatoties varam secināt – mēs spējam patiešām daudz, ja vien paši tam ticam. Mums ir, ar ko lepoties, par ko priecāties un pieņemt jaunus izaicinājumus ar vērtīgu pieredzes krājumu. Tā īstenošanā bieži vien jāpieliek ne mazums pūļu un spēka, lai tiektos augšup, bet mēs to varam! Sabiedrības veselības jomā esam soli priekšā citiem un varam būt paraugs, jo mūsu pieredzi pārņem un novērtē ne vien mūsu valstī, bet arī aiz tās robežām.

Šodienas skatījums uz padarīto vēl vairāk pastiprina sajūtu, ka mums ir šie vērtīgie resursi – gan pieredze, gan jomas profesionāļi, kas turpina attīstīt iespējas iedzīvotāju veselības labā arī izaicinājumu laikā un sarežģītos apstākļos. Paldies visiem par ieguldīto darbu, iecietību, sapratni un sadarbību, jo visi kopā mēs varam daudz. Un zinu, ka mums viss izdosies.

Inga Solovjova
Rīgas domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšiece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2019. GADĀ

- ❖ Rīgas dome 2019. gadā turpināja sniegt ievērojamu palīdzību trūcīgajiem un maznodrošinātajiem rīdziniekiem. Dzīves kvalitātes uzlabošanai 22 932 iedzīvotāji saņēma sociālos pabalstus, un 27 201 rīdzinieks saņēma daudzveidīgos sociālos pakalpojumus. 2019. gadā sociālajos pabalstos izmaksāti 11 378 922 EUR, bet sociālo pakalpojumu apmaksai no pašvaldības budžeta izmaksāti 56 912 720 EUR.
- ❖ Rīgas Sociālais dienests (turpmāk – RSD) 26 ģimenēm (33 personām) izmaksāja vienreizēju pabalstu krīzes situācijā 13 330 EUR apmērā sakarā ar 12.10.2019. notikušo negadījumu dzīvojamajā mājā Lāčplēša ielā 123B, Rīgā.
- ❖ 2019. gadā tika sveiktas jau 75 personas, kuras svinēja 100 un vairāk gadus un kuras saņēma Rīgas pašvaldības pabalstu simts un vairāk gadus sasniegušām personām. 2018. gadā tika sveiktas 70 personas. Vecākajam rīdziniekam bija 109 gadi.
- ❖ 2019. gadā turpināja pieaugt audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits. 2019. gada decembrī kopumā 141 ģimenē, bija ievietoti 270 Rīgas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējuši bērni, bet 2018. gada decembrī tādas bija 123 ģimenes, kurās bija ievietoti 233 bērni.
- ❖ 2019. gadā pabalstus pilngadīgiem bāreņiem saņēma 402 personas par 28 personām vairāk nekā 2018. gadā. Tika paaugstināts vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei apmērs – 430 EUR (līdzšinējo 249,71 EUR), kā arī tika paaugstināta dzīvokļa pabalsta aprēķinam izmantojamā normatīvā īres maksa par mājokļa 1m².
- ❖ Gada nogalē tika paaugstināts minimālā ienākumu līmenis darbspējīgai personai no 56,91 EUR līdz 64 EUR mēnesī un bērniem no 64,03 EUR līdz 80 EUR mēnesī.
- ❖ Tika paaugstināta un diferencēta dzīvokļa pabalsta aprēķinam izmantojamās normatīvās īres maksa par mājokļa 1m², līdzšinējo 4,27 EUR vietā uz 8, vai 7, vai 5 EUR par mājokļa 1m².
- ❖ Lai atbalstītu cienījama vecuma (vecākus par 80 gadiem) vientuļos seniorus, kuri vieni dzīvo savā privātīpašumā un, kuriem nav taisnās līnijas radnieku (bērnu), dzīvokļa pabalsta cietā kurināmā iegādei aprēķinā tiks iekļauta visa mājokļa platība, kas tiek apkurināta.
- ❖ 2019. gadā 19 sociālajiem pakalpojumiem tika pārskatītas un celtas cenas vidēji par 26%, lai tādējādi nodrošinātu maksimāli kvalitatīvus un konkurētspējīgus sociālos pakalpojumus.
- ❖ Tika ieviesti pieci jauni sociālie pakalpojumi bērniem un jauniešiem, t.sk. bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un vecākiem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi, bet, kuri paši uzņēmušies rūpes par saviem mazuļiem.
- ❖ Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem, tika ieviests socializācijas grupu pakalpojums (saņēma 11 bērni).
- ❖ Uzsākts nodrošināt pakalpojuma bērniem ar saskarsmes grūtībām (saņēma 17 bērni).
- ❖ Lai bāreņiem pēc institucionālās aprūpes palīdzētu integrēties patstāvīgā dzīvē īstenotas individuālas sociālas rehabilitācijas programmas (saņēma 8 bērni).
- ❖ Veiktas aktivitātes sociālās aprūpes centru (turpmāk – SAC) pakalpojuma pieejamības palielināšanai Rīgas iedzīvotājiem (papildu 29 ģimenes modeļa SAC vietu nodrošināšana).
- ❖ Vasarā tika papildināts Rīgas domes 15.06.2010. lēmums Nr.1582 „Par amatiem Rīgas pilsētas pašvaldībā, kurus ieņemošās amatpersonas (darbinieki) ir pakļautas reālam dzīvības vai veselības apdraudējuma (riskam)”, un tajā tika iekļauti arī Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC), Rīgas sociālās aprūpes centru (turpmāk – RSAC), Rīgas patversmes amati, kuri ir pakļauti reālam, dzīvības vai veselības riskam, un darbinieki sāka saņemt apdrošināšanas polises no pirmās darba dienas.
- ❖ 14. augustā tika atklāts Rīgas domes Labklājības departamenta (turpmāk – Labklājības departaments) izveidotais „Veselības maršruts” pie Rīnūžu vidusskolas, kurā iedzīvotājiem viegli pieejamā veidā nodrošināta iespēja nodarboties ar fiziskām aktivitātēm svaigā gaisā.

- ❖ 11. septembrī notika biedrības „Svētā Lūkas atbalsta biedrība” (Rīga, Bārddziņu ielā 2) kopdarba telpas atklāšana personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas un viņu ģimenes locekļiem. Šis projekts tika realizēts saskaņā ar biedrības Mūžizglītības un individuālās izaugsmes programmu, pateicoties Labklājības departamenta atbalstam. Biedrība piedalījās Labklājības departamenta izsludinātajā grantu projektu konkursā „Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā”.
- ❖ 27. septembrī Rīgā pirmo reizi notika RSAC aprūpētāju sacensības, lai popularizētu aprūpētāja darbu un profesijas prestižu sabiedrībā, kā arī paaugstinātu darbinieku motivāciju un piederības sajūtu savai profesijai. Konkursā piedalījās 13 Rīgas pilsētas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes centri un līgumorganizācijas, un ceļojošo kausu ieguva RSAC „Stella maris”.
- ❖ Sniegts atbalsts biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” sociālā uzņēmuma „RB Cafe” (Rīga, Bruņinieku ielā 63) telpu pieejamības nodrošināšanai. Kafējnīca „RB Cafe” ar saukli „Īpaša vieta īpašiem cilvēkiem” tika atvērta ar Labklājības departamenta atbalstu, kā arī pateicoties finanšu institūcijas „Altum” grantam.
- ❖ Infrastruktūras uzlabošanas jomā tika izremontētas grupu dzīvokļa (personām ar garīgās attīstības traucējumiem) telpas Rīgā, Dzērviņu ielā 1 (sadarbībā ar RD Mājokļu un vides departamentu).
- ❖ 2019. gada vasarā ar Nodarbinātības valsts aģentūras starpniecību Labklājības departamenta struktūrvienībās tika nodrošināts darbs 84 skolēniem. Paši centīgākie 39 skolēni, kuri izrādīja īpašu iniciatīvu savās darba gaitās, septembrī tika ielūgti uz svinīgu pasākumu, kas norisinājās Rīgas domes telpās. Jaunieši saņēma Labklājības departamenta pateicības rakstus, kā arī viņiem bija iespēja piedalīties ekskursijā pa Rātsnamu.
- ❖ Izveidots jauns un Latvijā unikāls materiāls darbam pedagogiem „Bērnu psihoemocionālā veselība”, kas ir vispārīzglītojošs materiāls izglītības nozares darbiniekiem par bērnu psihisko veselību.
- ❖ 2019. gada nogalē ir izveidota RPBJC struktūrvienība darbam ar pilngadīgiem bāreņiem „Jauniešu atbalsta centrs”.
- ❖ 2019. gada 19. septembrī RSAC „Stella maris” atzīmēja 25 gadu darba jubileju.
- ❖ 2019. gada 1. decembrī RPBJC atzīmēja savu 10 gadu darba jubileju.
- ❖ 2019. gada 1. decembrī RSD atzīmēja savu 10 gadu darba jubileju.
- ❖ Decembra sākumā Briselē norisinājās Eiropas sociālā tīkla (*Europe Social Network*) Sociālo pakalpojumu balvas pasniegšanas ceremonija, kurā Rīgas pilsētas pašvaldības iesniegtais pieteikums par aprūpes plānošanas sistēmu „ApSis”, kuru RSD izmanto kā efektīvu rīku administratīvo resursu mazināšanai, beidzoties balsošanai, ieguva godpilno 5. vietu nominācijā „Labās prakses metodes un instrumenti”.
- ❖ Labklājības departamenta speciālisti padziļināti strādāja pie sociālā darba prakses pētīšanas, veicot vairāku Rīgas pašvaldības nodrošināto sociālo pakalpojumu un pabalstu izvērtējamu. 2019. gadā tika veikti astoņi pētījumi.
- ❖ Labklājības departaments līdz 2019. gadam īstenoja Centrālbaltijas (ES) projektu „Vairāk iespēju!”, kura ietvaros vīriešiem ar atkarību problēmām pagātnē gada laikā tika nodrošinātas 110 nodarbības, ar mērķi sniegt jaunas iespējas atjaunot saikni ar ģimenēm, apgūt jaunas zināšanas un prasmes, lai veicinātu viņu reintegrāciju sabiedrībā.
- ❖ Rīgas pilsētas pašvaldība 2019. gadā sadarbībā ar stratēģiskajiem partneriem nodrošināja Eiropas Sociālā fonda projekta „PROTI un DARI!” īstenošanu, kura ietvaros 2019. gadā projektā tika iesaistīti 100 NEET jaunieši, lai palīdzētu tiem iekļauties darba tirgū, atgriezties izglītībā vai iesaistīties NVO darbībā.
- ❖ 2019. gadā sekmīgi noslēdzās četru gadus ilgušo plaša mēroga, Eiropas Savienības Apvārsnis 2020 programmas finansētu, projektu „Inherit” - „Starpnozaru pētījumi veselības un vides jomā inovāciju attīstībai”, kura ietvaros Rīgas pilsētas pašvaldības īstenotās aktivitātes tika iekļautas 12 labāko prakšu datu bāzē.
- ❖ Labklājības departaments 2019. gadā veiksmīgi turpināja īstenot ESF projektu „Mēs par veselīgu Rīgu!”. Novadītas vairāk kā 22 000 aktivitātes dažādās Rīgas pilsētas apkaimēs, kurās piedalījušies vairāk 330 000 iedzīvotāji, īstenoti 48 prioritāro jomu aktivitāšu veidi.

- ❖ 2019. gadā Pasaules Veselības organizācija Rīgas pilsētas pašvaldībai atkārtoti piešķīrusi „Veselīgas pilsētas” titulu, sniedzot iespēju turpināt darbību „Veselīgu pilsētu” VII fāzē.
- ❖ Gada laikā Labklājības departamenta Veselības pārvaldes speciālisti uzrunājis vairāk kā 10 000 skolēnus novadīja 486 interaktīvas un izglītojošas nodarbības, 85 diskusijas. Apmācīts 561 skolu speciālists, izglītoti vairāk kā 1 500 Rīgas bērnu un jauniešu vecāki.
- ❖ 13. decembrī svinīgā ceremonijā sesto reizi tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē 2019” galvaspilsētas labākajiem sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem.
- ❖ Nominācijā „Leonīda Kurdjumova balva” par augsti profesionālām, izcilām zināšanām, atbildīgu, godprātīgu darbu, īpašiem nopelniem savā nozarē un ieguldījumu kolektīva saliedēšanā saņēma – Rīgas patversmes direktore Dagnija Kamerovska, kura sociālajā nozarē nostrādājusi 16 gadus, un Andrejs Pavārs – SIA „Rīgas 1. slimnīca”-valdes loceklis, ķirurgs, kurš ar medicīnu ir saistīts teju 50 gadus.
- ❖ Rīgas domes pateicības rakstus par ieguldīto nesavtīgo, pašizliedzīgo darbu Rīgas pilsētas iedzīvotāju sociālās labklājības un veselības aprūpes nozares nodrošināšanā saņēma Arnolds Edvīns Ķirsis – SIA „Rīgas 1. slimnīca” kvalitātes kontroles ārsts, Viktors Pņevskis – Rīgas patversmes aprūpētājs un Kristīne Kovaļevska – Rīgas patversmes sociālā darbiniece.
- ❖ RD Labklājības departamenta nominācijā „Iedzīvotāju paldies” balvu saņēma Sandra Orlova – RSD sociālā darbiniece un Pjotrs Šapars – SIA „Rīgas 2. slimnīca” ārsta palīgs. Konkurssam „Gada balva sociālajā nozarē” nominācijā „Iedzīvotāju paldies” bija saņemtas 212 rīdzinieku anketas.
- ❖ Balvas nominācijā „Jaunā cerība” sociālajā nozarē saņēma: Nataļja Sevaško – RSAC „Mežciems” aprūpētāja, Baiba Luika – RSAC „Stella Maris” aprūpētāja, Santa Pērkone – RPBJC vecākā sociālā darbiniece, Sintija Pušpure – RSD sociālā darbiniece. Veselības aprūpes nozarē: Santa Popenkova – SIA „Rīgas dzemdību nams” vecmāte, Terēze Frišava – SIA „Rīgas 2. slimnīca” ergoterapeite, Eduards Andrejs Bajārs – SIA „Rīgas veselības centrs” fizioterapeits, Lāsma Borka – RSAC „Stella Maris” fizioterapeite, Santa Rukmane – RSAC „Gaiļezers” fizioterapeite. „Inovātīvākais darbinieks” sociālajā nozarē: RSD Kopienas centrs „Ābeļzieds” kolektīvs un veselības aprūpes nozarē: Aleksejs Molčanovs – SIA „Rīgas 1. slimnīca” Mārketinga un klientu apkalpošanas nodaļas vadītājs, Lolita Cibule – SIA „Rīgas veselības centrs” galvenā speciāliste fizikālās un rehabilitācijas medicīnas jomā. „Komandas līderis” sociālajā jomā: Elīna Eriņa – RSD TC „Bolderāja” vadītāja, Zane Riežniece – RSD sociālā darbiniece, veselības aprūpes jomā: Anda Jumiķe – SIA „Rīgas 1. slimnīca” aptiekas vadītāja, Inese Bļodniece – SIA „Rīgas dzemdību nams” galvenā neonatoloģe. „Saskarsmes eksperts” sociālajā jomā: Viesturs Pumpurs – RSAC „Mežciems” sociālais darbinieks, Astra Veinberga – Rīgas patversme aprūpētāja, Svetlana Čistjakova – RSD sociālā darbiniece, veselības aprūpes jomā: Marta Zīle – SIA „Rīgas 1. slimnīca” klientu un pacientu reģistratore, Jekaterina Usača – SIA „Rīgas veselības centrs” oftalmoloģijas un EKG māsa. „Sociālā gadījuma eksperts” sociālajā jomā: Inese Vingrovskā – RPBJC vecākā sociālā darbiniece, Kristīne Dišlere – RSD sociālā darbiniece, Inita Jansone – RSD sociālā darbiniece, veselības aprūpes jomā: Inguna Ziemane – SIA „Rīgas dzemdību nams” sociālā darbiniece. „Speciālists-skaitļu eksperts” sociālajā jomā: Henrijs Jakušins – RSD datu bāzes analītiķis, veselības aprūpes jomā: Nataļja Krupenko – SIA „Rīgas 1. slimnīca” Ķirurģijas klīnikas medicīniskās uzskaites lietvede, Darja Kičkina – SIA „Rīgas 2. slimnīca” datortīklu administratore, Santa Freiberga – SIA „Rīgas veselības centrs” galvenās grāmatvedes vietniece. „Žūrijas atzinības balvu” saņēma: Jeļena Kensmina – RPBJC noliktavas pārzine, Irēna Šaganova – Rīgas patversmes apkopēja, Viktors Morozovs – Rīgas patversmes aprūpētājs, Māra Briede – SIA „Rīgas 1. slimnīca” Oftalmoloģijas nodaļas vadītāja, Zinaīda Bešliu – RSD sociālās palīdzības organizatore.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

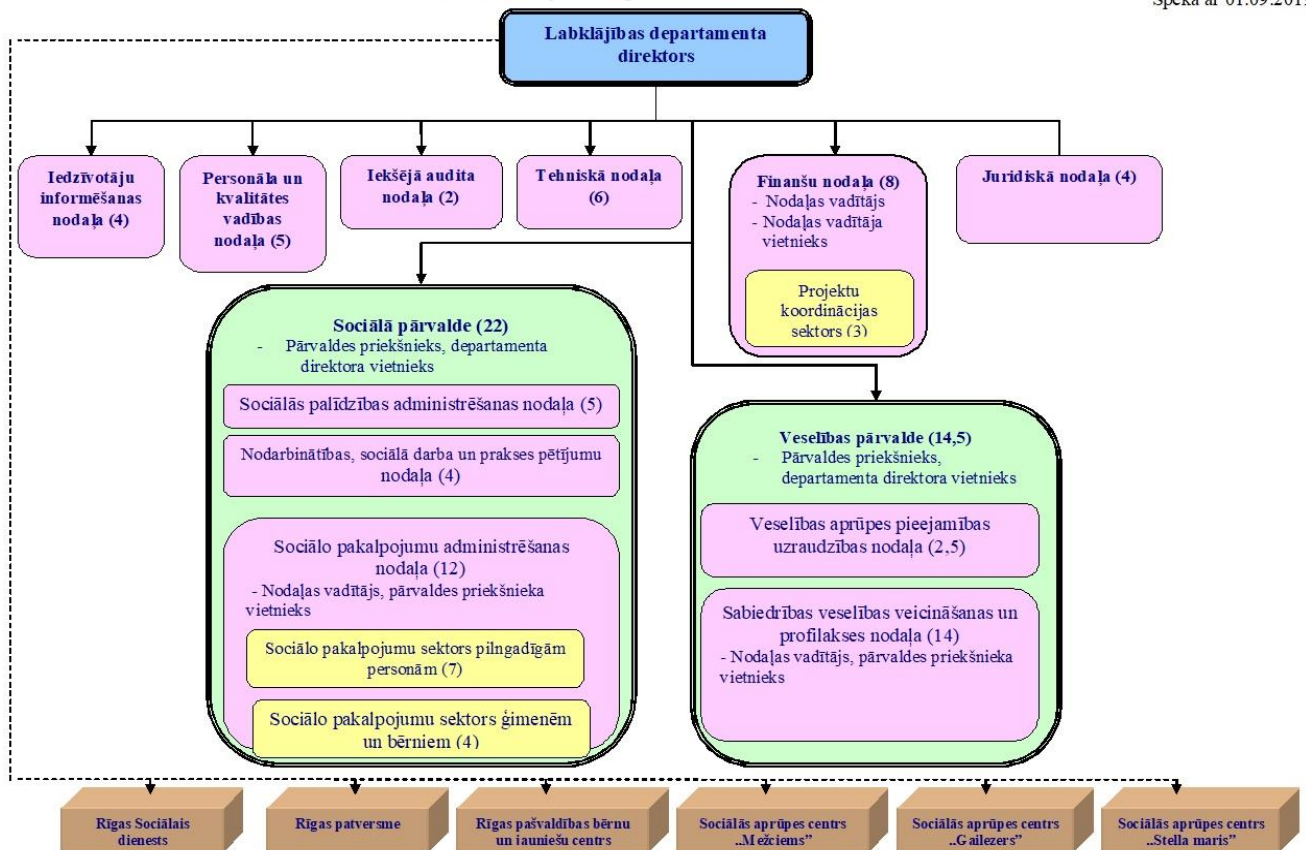
2019. gadā Labklājības departamentā saņemti 2 454 dokumenti, dažādām juridiskām un fiziskām personām nosūtīti 1 781 dokumenti. Departamentā elektroniski parakstīti 1 337 dokumenti. Kopējais reģistrēto dokumentu skaits 4 398 (tajā skaitā dienesta korespondence, izziņas un pārskata dokumenti).

2019. gadā sagatavoti 11 Rīgas domes lēmuma projekti. Izdoti 143 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 259 līgumi, kā arī notikuši 58 iepirkumi.

2019. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 71 speciālists (pieci speciālisti strādā projektos), viņu vidū 66 darbinieki ar augstāko izglītību, no tiem 40 darbinieki ar maģistra un trīs ar doktora grādu, četri darbinieki ar vidējo speciālo izglītību. 2019. gadā viens darbinieks turpināja izglītību doktorantūrā.

RD Labklājības departamenta struktūra

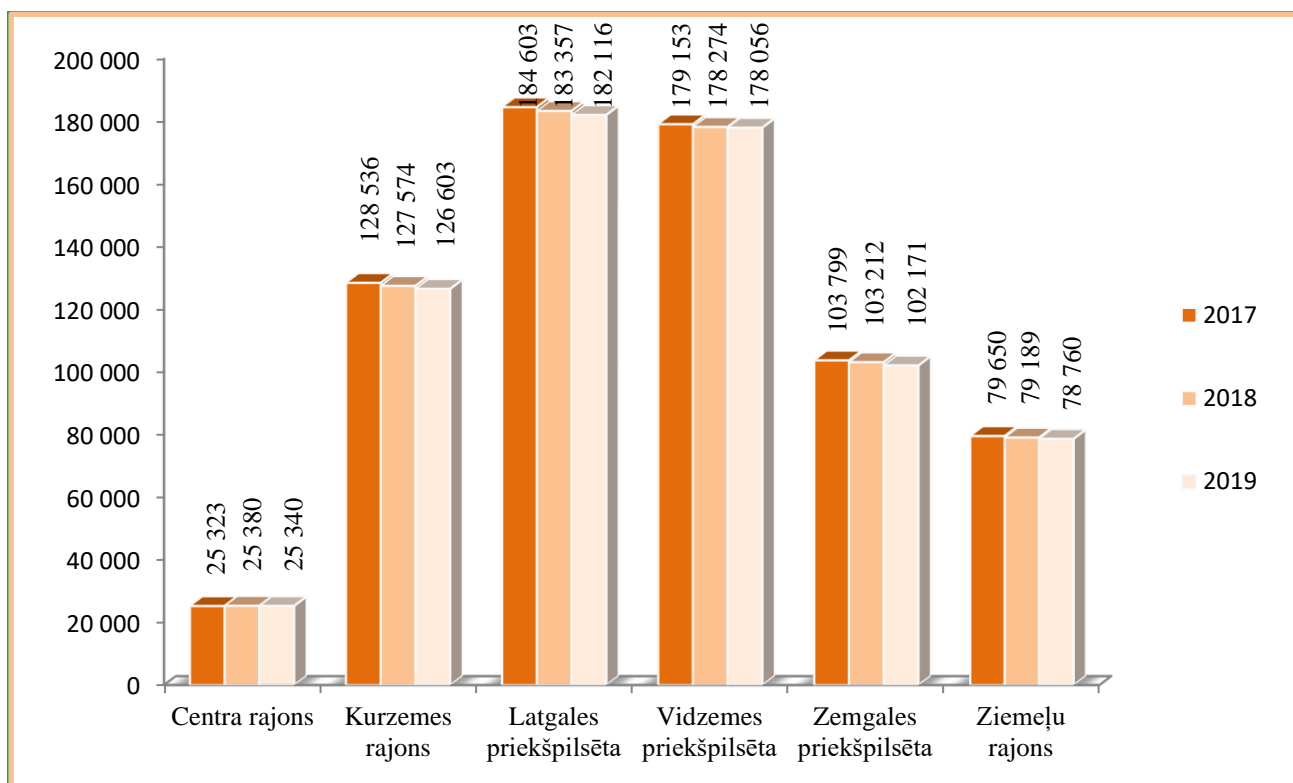
Spēkā ar 01.09.2019.

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

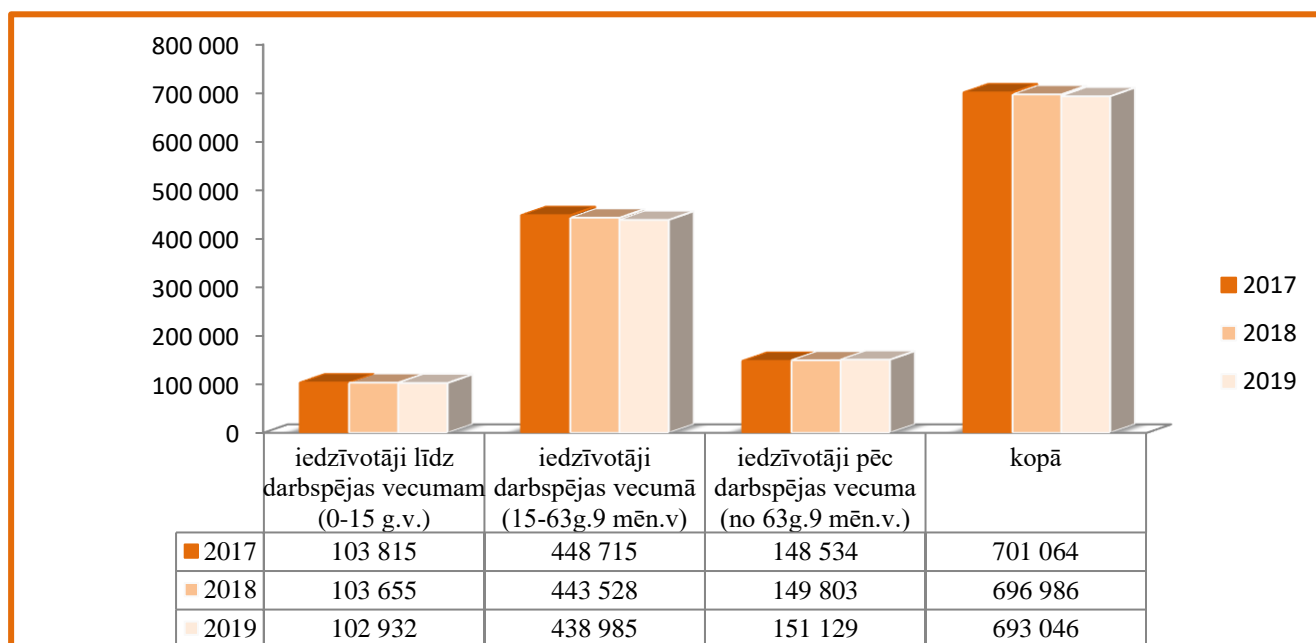
2020. gada 1. janvārī savu dzīvesvietu Rīgā ir deklarējuši **693 046 iedzīvotāji**¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2017. – 2019. gadā¹

Rīgas pilsētas pašvaldībā vislielākais dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits (no kopējā iedzīvotāju skaita) ir Latgales priekšpilsētā – 26,3%, Vidzemes priekšpilsētā – 25,7%, Kurzemes rajonā – 18,3%, Ziemeļu rajonā – 11,3%, savukārt Centra rajonā tikai 3,7%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2017. – 2019. gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

No Rīgas pilsētas pašvaldībā deklarēto personu kopskaita 2019. gadā 14,9% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbspējas vecumu (no 0 līdz 15 gadi), savukārt darbspējas vecumā (no 15 līdz 63 gadi un 9 mēneši) bija 63,3% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbspējas vecumu (no 63 gadi 9 mēneši) – 21,8% (2017. gadā – 14,8%; 64%; 21,2%; 2018. gadā – 14,9%; 63,6%; 21,5%). Līdz ar to jāsecina, ka 2019. gadā ir samazinājies darbspējīgo personu īpatsvars, bet pieaudzis iedzīvotāju, kuri vecāki par darbspējas vecumu, īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju vidū.

1. tabula. Valsts pensiju saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2017. – 2019. gada decembrī²

		2017		2018		2019	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		177 472	25,31	175 677	25,21	173 934	25,1
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	149 466	21,32	147 865	21,21	146 506	21,14
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 947	2,99	20 809	2,99	20 552	2,97
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	3 850	0,55	3 907	0,56	3 893	0,56
	Izdienas pensijas saņēmēji	3 810	0,54	3 660	0,53	3 600	0,52

2. tabula. Personas ar invaliditāti, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2017. – 2019. gada decembrī³

		2017		2018		2019	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Personas ar invaliditāti		51 585	7,36	52 100	7,48	52 669	7,6
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	7 125	1,02	7 055	1,01	7 082	1,02
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	24 034	3,43	23 835	3,42	23 831	3,44
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	20 426	2,91	21 210	3,04	21 774	3,14
Bērni ar invaliditāti		2 272	0,32	2 263	0,32	2 287	0,33

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

³ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

3. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi

	2017	2018	2019
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR, no tā	887,69 (plāns)	960,18	972,05
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	59,85	67,03	70,05
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	6,74	6,98	7,25
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	+6,1	+12,0	+5,2
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	85,37	96,17	101,15

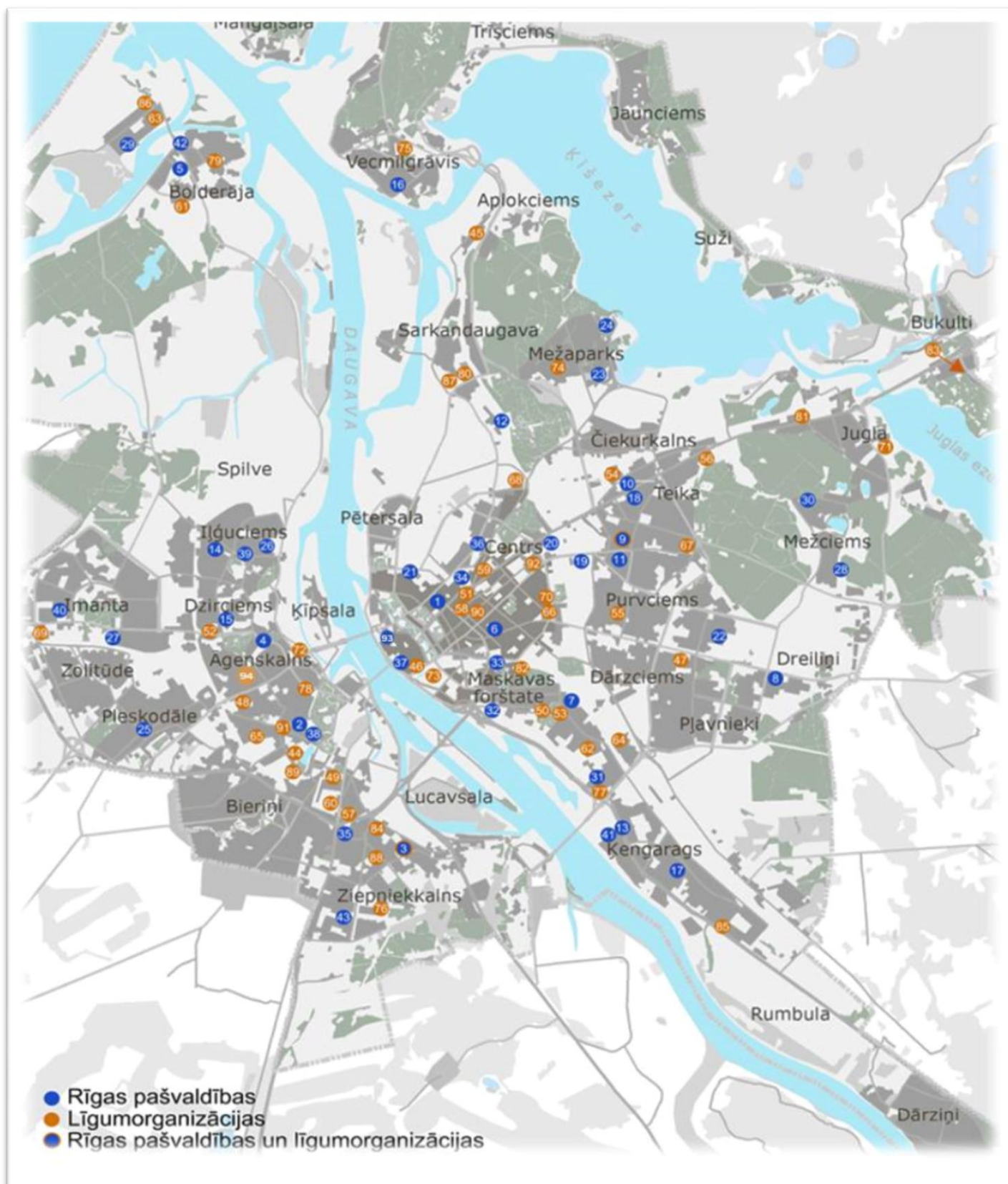
4. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2017	2018	2019
Sociālā palīdzība	12,28	11,47	11,38
Sociālie pakalpojumi	45,59	53,22	56,91
Veselības aprūpe un veicināšana	0,33	0,32	0,34
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,1	0,12	0,09
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,55	1,9	1,78

2019. gada 1. janvārī savu dzīvesvietu Rīgā ir deklarējuši **696 986 iedzīvotāji**⁴.

⁴ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.E.L.G.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Aptiekas iela 1, k-5
SIA „V.E.L.G.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrība „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35, k-3 (vīriešiem)
Biedrība „Labā cerība”	89	Gardenes iela 3-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaiziņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens””	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8, k-1
Nodibinājums „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Daugavgrīvas iela 1
Rīgas Sv. Trijādības – Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1E
Rīgas patversmes Dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob. 26309975
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gailezers”	28	Hipokrāta iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3A
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības	69	Zolitūdes iela

„Dzintarkrasta serviss”, SAC – pansionāts „Liepa”		30
Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais pansionāts „Ciāna”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5, k-17
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Dzērvju iela 1
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	20	Cēsu iela 8
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrības „Rīgas	19	Ieriķu iela 2b

pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību tilts”		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību skola”	33	Ludzas iela 43
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	91	Kolkasraga iela 18
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds Kopā” DAC	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	68	Cēsu iela 8
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
2.6. Citi dienas aprūpes centri, dienas centri pilngadīgām personām un Kopienas centrs		
SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (personām ar demenci)	69	Valentīna iela 16
Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” DC „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC personām ar redzes invaliditāti „Strazdumuižas dienas centrs”	71	Braila iela 5
Kopienas centrs „Ābeļzieds”	15	Dzirčiema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Kengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31/1

DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Aiviekstes iela 14
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paudzes”	9	Ūnijas iela 49
DC „Rīdzene”	10	Vidrižu iela 1C
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „Rasa”	34	Šarlotes iela 1B
DAC „Ozolaine” (personām ar demenci)	12	Zandartu iela 2A
DC „Čiekurs”	13	Aiviekstes iela 14
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
Biedrības “Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC personām ar dzirdes invaliditāti „Rītausma”	15	Kandavas iela 27
Biedrības “Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja	93	Klostera iela 5 un 7
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8, k-1
SIA „Mājas aprūpe”	72	Raņķa dambis 31
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73 9	Slokas iela 161, k-1, Šarlotes iela 1B
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepjū iela 13
	17	Aglonas iela 35, k-3
	74	Visbijas prospekts 18
	2	Eduarda Smilģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	81	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	91	Pilsoņu iela 1C

AS „Aprūpes birojs”	9	Ūnijas iela 40
3. Citi līgumi		
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	78	Slokas iela 33
	79	Stūrmaņu iela 25
	80	Tvaika iela 54/3
	81	Brīvības gatve 399
	62	Maskavas iela 250
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Sirdsgaisma”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” DAC „Patvērums”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem		
Biedrība “Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Rīgas 3. speciālās pamatskolas DAC „Torņkalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas	58	Tērbatas iela 42/44-1

asociācija”		
Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	28	Juglas iela 20
Biedrība „Nepaliec viena”	44	Mārupes iela 14A
Biedrība „Autisma centrs”	18	Brīvības gatve 197A
SIA „Rīgas veselības centrs”	17	Kaņiera iela 13
	41	Imantas 8.līnija 1k-1
	44	Spulgas iela 24
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
Biedrība „CONTACT”	6	Ģertrūdes iela 56
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	44	Cieceres iela 3a
4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (RPBJC)	64	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Pārdaugava”	26	Motoru iela 6
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7. līnija 4
5. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs”	31	Maskavas iela 178
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” KC „Burtnieks” un 5. stāvā īslaicīgās uzturēšanās mītne	19	Burtnieku iela 37
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” īslaicīgās uzturēšanās	31	Maskavas iela 221

mītne		
6. Rīgas Sociālais dienests (pakļautības iestādes)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1
TC „Imanta”	27	Imantas 8. līnija 1 k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k-2
TC „Krasts”	7	Aiviekstes iela 14
TC „Daugava”	17	Aglonas iela 35 k1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 1A
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2B
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
7. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	44	Spulgas iela 24
filiāle „Torņakalns”	39	Kokles iela 12
filiāle „Ilģuciems”	40	Sēlpils iela 15
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
filiāle „Kengarags”	17	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Kapteiņu iela 7 Slimnīcas iela 2 – 1a
filiāle „Ziepniekkalns”	44	Spulgas iela 24
8. Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums		

Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	19	Burtnieku iela 37
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221

Ārpus Rīgas Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”	Kareivju iela 7, Talsi, Talsu novads
Biedrība „Labāka rītdiena”	Skujenes pagasts, Amatas novads
Biedrība „Sociālās aprūpes centrs „Allaži””	Allažu pagasts, Siguldas novads
Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”	Pāvilosta, Pāvilostas novads
Krustpils novada pašvaldības aģentūras „Jaunāmuiža” „Pansionāts Jaunā muiža”	Kūku pagasts, Krustpils novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rožkalni, Rencēnu pagasts, Burtņieku novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Cesvaines novads
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Valmieras SOS Bērnu ciemats	Ganību iela 3, Valmiera
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas iela 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Valkas novada ģimenes atbalsta centrs „Saulīte”	„Čiekuriņi”, Ērgemes pagasts, Valkas novads
Alojas novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”	Ozolmuiža, Brīvzemnieku pagasts, Alojas novads
Kokneses novada domes Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”	Iršu pagasts, Kokneses novads
Rēzeknes novada pašvaldības Tiskādu bērnu nams	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Silmalas pagasts, Rēzeknes novads

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 2009. gada 1. decembrī, un kopš pirmās pastāvēšanas dienas to vada Ervins Alksnis.

2019. gada nogalē Rīgas Sociālajā dienestā (turpmāk – RSD) strādāja 471 darbinieks, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 372 sociālā darba speciālists (Teritoriālajos centros – 320 darbinieki, Sociālā darba nodaļā – 44 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā – astoņi darbinieki). No 471 darbinieka 439 ir sievietes un 32 – vīrieši. 332 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 24 darbinieki iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē seši speciālisti. 2019. gada precizētais pamatbudžets – 7 288 224 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 840 EUR, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – 960 EUR, sociālajiem darbiniekiem vidēji – 827 EUR, sociālās palīdzības organizatoriem – 765 EUR.

Divu līmeņu sistēmas ieviešana sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu jomā

No 01.11.2019. RSD ieviesta divu līmeņu darba organizācija sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu jomā, kā arī izveidots Sociālā darba nodaļas Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu novērtēšanas sektors (turpmāk – Sektors), kas nodrošina RSD klientu fizisko un garīgo spēju izvērtēšanu un aprūpes līmeņa noteikšanu. Sektora darba nodrošināšanai izveidotas jaunas amata vietas – sektora vadītājs, sektora vadītāja vietnieks un sektora sociālie aprūpētāji.

Tādējādi sociālo pakalpojumu jomas darbs tiek organizēts divos līmeņos:

1. līmenis – pakalpojumu novērtētāji (sektora darbinieki), kuri izvērtē klientu vajadzības un pašaprūpes spējas, izmantojot Elektroniskās aprūpes plānošanas sistēmu (turpmāk – APSis) un aizpilda novērtēšanas karti;
2. līmenis – sociālie darbinieki, kuri pieņem lēmumu par pakalpojumu piešķiršanu, nodrošina klientu pieņemšanu un konsultēšanu, kā arī veic citas darbības darbā ar klientu.

Sociālo darbinieku sociālo pakalpojumu jomā divu līmeņu darba organizācija nodrošina personas pašaprūpes spēju un vajadzību, kā arī personas vai viņas ģimenes locekļu līdzdarbības iespēju un resursu pakalpojumu nodrošināšanā izvērtēšanas procesa nodalīšanu no lēmuma pieņemšanas par pakalpojuma piešķiršanu vai atteikšanu. Savukārt tas nodrošina sociālo pakalpojumu piešķiršanas procesā „četrus acu principu”, kas mazina pieļaujamo kļūdu risku, nodrošina vienotu pieeju izvērtēšanas procesā, samazina korupcijas iezīmes vai riskus, atkārtoti un ilgstoši viena teritoriālā centra sociālajam darbiniekam veicot personu vajadzību novērtējumus, paātrina pakalpojuma piešķiršanas procesu, kā arī sociālajiem darbiniekiem dod iespēju vieglāk saplānot darba dienu.

Atkarību profilakses sektora darbs atkarību profilaksei Rīgas pašvaldībā

2019. gadā RSD atkarības profilakses speciālisti novadījuši 44 nodarbības piecām grupām ar 63 dalībniekiem atkarību profilakses jomā: psihosociālās korekcijas grupas jauniešiem „Dzīves skola”, līdzatkarības atbalsta grupas pieaugušajiem un vecāku atbalsta grupas „Bez pēriena”. Sniegtas individuālās un grupu konsultācijas 1 743 klientiem ar atkarību, līdzatkarību un bērnu audzināšanu saistītos jautājumos, no tiem 676 klienti vērsās pie atkarības profilakses speciālista atkārtoti. 2019. gadā 825 klientus uz konsultācijām ir nosūtījis RSD sociālais darbinieks, 130 klienti pieteikušies personīgi, piecus klientus pieteikuši Rīgas skolu sociālie pedagogi, 188 klienti nosūtīti no RD Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas, 278 klientus nosūtījis Valsts probācijas dienests, 19 klientus nosūtījusi Rīgas pašvaldības policija un 40 klientu pieteikšanai ir citi varianti. Noskaidrojot klientu vecuma struktūru, rezultāti rāda, ka 515 klienti ir vecumā līdz 18 gadiem, 613 klienti ir vecumā no 19 līdz 39 gadiem, 353 klienti ir vecumā no 40 līdz 65 gadiem un četri klienti ir vecumā no 65 un vairāk gadu. 2019. gadā sniegtas 407 individuālās speciālā pedagoga nodarbības 28

bērniem, kuri ir RSD sociālo darbinieku redzeslokā par skolas kavējumu vai citu iemeslu un kuriem ir nepieciešama individuālā palīdzība mācību vielas apgūšanā; sniegtas 396 narkologa konsultācijas 168 klientiem, kuriem jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostiku un/vai jānovērš slimības recidīvi, un jāmotivē turpmākai ārstēšanai.

Kopienas centra „Ābeļzieds” aktivitātes

2019. gadā Kopienas centra (turpmāk – KC) pakalpojumu saņēma 384 personas – 347 pilngadīgas un 37 nepilngadīgas personas. 2019. gadā KC apmeklētājiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts: iespēja iesaistīties vairāk kā 50 sociālā atbalsta un pašpalīdzības grupās (dejošana, rokdarbi, fiziskās aktivitātes, gleznošana, dziedāšana, nūjošana, angļu un vācu valodas, smieklu klubs, sarunas par kristīgām vērtībām), iespēja izmantot datoru un iepazīties ar jaunākajiem preses izdevumiem, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka konsultācijas. Bērniem un jauniešiem tika nodrošināta iespēja iesaistīties dažādās sportiskās aktivitātēs, spēlēt dažādas galda spēles, kā arī gada siltajā laikā tika nodrošināta iespēja katru darba dienu iesaistīties aktivitātēs ārpus KC telpām. 2019. gadā KC ir bijuši 60 brīvprātīgie un kopā brīvprātīgajā darbā ir nostrādātas 5 464 stundas. Brīvprātīgie nodrošina pašpalīdzības grupu darbu, kā arī piedalās pasākumu un aktivitāšu organizēšanā. Regulāri KC telpās apskatāmas dažādas pašpalīdzības grupu dalībnieku radošo darbu izstādes. 2019. gadā KC ar finansiālu atbalstu no RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk – IKSD) Sabiedrības integrācijas programmas realizēja projektu apkaimju iniciatīvas veicināšanai „Dzirciema pagalms”. Projekta ietvaros tika apzināti kaimiņi – iedzīvotāji, iestādes un organizācijas, kā arī to apmeklētāji. Rezultātā tika izveidota Dzirciema pagalma karte, kas funkcionāli kalpo iedzīvotājiem gan kā palīgs, lai orientētos Dzirciema pagalmā, gan arī kā informatīvais materiāls par Dzirciema pagalmu un tā sniegtajām iespējām. Projekta pēctecība tika nodrošināta, realizējot pasākumu „Kaimiņu diena Dzirciema pagalmā”. Tas tika organizēts sadarbībā ar Rīgas Kurzemes priekšpilsētas Pensionāru apvienību un Rīgas centrālās bibliotēkas filiālbibliotēku „Pārdaugava”. 2019. gadā sporta laukumā pie KC sadarbībā ar RSD dienas centriem tika organizēti basketbola un tautas bumbas turnīri bērniem un jauniešiem, kā arī līnijdejojāju sadancošanās un sadraudzības pasākums. Pasākumu realizācijā tika iesaistīti arī KC apmeklētāji un brīvprātīgie. Pasākumos tika aicināti piedalīties arī apkaimes iedzīvotāji. 2019. gadā ir izveidota KC apmeklētāju padome. Padomes dalībnieki veic informējošo funkciju par KC aktualitātēm citiem KC apmeklētājiem un nodrošina atgriezenisko saiti. Dalībnieki ir izveidojuši informatīvo stūrīti, apzina KC apmeklētāju vēlmes un intereses ar veselību saistītām lekciju/diskusiju tēmām un kopā ar KC darbiniekiem lemj par pasākumu un svētku organizēšanu.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

2019. gada nogalē RPBJC strādāja 217 darbinieki, no kuriem 184 bija sievietes un 33 vīrieši. 30 no minētajiem bija sociālā darba speciālisti un 132 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2019. gada nogalē 110 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 24 maģistri. 29 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 80 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2019. gada precizētais pamatbudžets – 4 183 388 EUR.

Darbinieku vidējā mēnešalga – 805 EUR (tai skaitā piemaksas un prēmijas), vecākajiem sociālajiem darbiniekiem un vecākajiem sociālajiem pedagogiem – 900 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, sociālajiem audzinātājiem – 630 EUR, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – 590 EUR, auklēm – 550 EUR.

RPBJC 2019. gadā sniedza sekojošus pakalpojumu veidus:

1) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem 2019. gadā sniedza RPBJC sešas struktūrvienības ar 196 vietām.

2) Īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem un jauniešiem 2019. gadā sniedza RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ar 30 vietām.

3) 2019. gadā RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” sniedza krīzes intervences pakalpojumu vairāk nekā 70 bērnu un jauniešu ģimenēm.

4) RPBJC struktūrvienībai „Krīzes centrs” piesaistītā Mobilā brigāde 2019. gadā sniedza sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupas ģimenēm ar bērniem, veicot dzīves apstākļu pārbaudi dzīvesvietā, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām, kurās atrodas bērni un jaunieši. 2019. gadā Mobilā brigāde veica 570 apsekošanas dzīvesvietā un 80 reidus.

5) Ar 2019. gada septembri RPBJC struktūrvienība „Apīte” sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” pilngadību sasniegušiem jauniešiem. Kopš pakalpojuma sniegšanas brīža, jauno sociālo pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” saņem divas jaunietes.

6) Ar 2019. gada decembri RPBJC struktūrvienība – jauniešu atbalsta centrs „Pārdaugava” veic preventīvu psihosociālu darbu ar jauniešiem pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas, tai skaitā bez izmitināšanas, to uzsākot 12 mēnešus pirms pilngadības sasniegšanas un turpinot darbu ar pilngadību sasniegušajiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem jauniešiem līdz 24 gadu vecumam, nodrošinot individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. Kopš pakalpojuma sniegšanas brīža, individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņem vairāk nekā 180 jaunieši.

2019. gadā Rīgas domes pateicības rakstu par ilggadīgu, godprātīgu un profesionālu darbu Rīgas pilsētas pašvaldībā saņēma: Administratīvās nodaļas vadītāja Kristīne Šmaukstele un RPBJC struktūrvienības „Vita” vecākā sociālā darbiniece Jeļena Sadovska.

2019. gadā Labklājības departamenta atzinības rakstu par nozīmīgu ieguldījumu sociālās aprūpes nozares attīstībā Rīgas pašvaldībā saņēma: RPBJC struktūrvienības „Imanta” vecākais sociālais darbinieks Arnis Bētiņš un RPBJC struktūrvienības „Apīte” bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātāja Inese Isajeva.

2019. gadā Labklājības departamenta pateicības rakstu par nozīmīgu ieguldījumu sociālās aprūpes nozares attīstībā Rīgas pašvaldībā saņēma: RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” sociālais darbinieks Žanna Špakovska, RPBJC struktūrvienības „Vita” bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātāja Svetlana Rimaviča, RPBJC struktūrvienības „Ezermala” bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātāja Digna Žitņikova un RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātāja Ilze Jurka.

RPBJC, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, kā ārpalpojumu turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās.

Par labu tradīciju jau kļuvis Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” organizētās sporta dienas pasākums „Energy Party”, kur jaunieši varēja piedalīties dažādos sporta spēļu veidos, stafetēs un atrakcijās. Pasākumā kopā piedalījās vairāk nekā 130 cilvēki, no tiem 80 dalībnieki un 50

brīvprātīgie. Pasākuma laikā pusaudžiem un jauniešiem bija iespēja piedalīties tādās disciplīnās kā futbols, florbols, volejbols, stafetes, zumba, atraktīvās spēles. Pasākums pierādīja, ka sporta formāts un kopā darbošanās ar pieaugušajiem ir tas, kas var iesaistīt jauniešus.

2019. gadā RPBJC iestājušies 45 bērni un jaunieši, bet izstājušies 77 bērni un jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2019. gadā uzsākuši 28 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie strādā algotu darbu.

No RPBJC 2019. gadā tika adoptēti un jaunas ģimenes ieguva septiņi bērni, ģimenēs atgriezās astoņi bērni, audžuģimenēs 2019. gadā ievietoti 31 bērni un aizbildnībā trīs bērni. No struktūrvienības „Krīzes centrs” 2019. gadā ģimenē atgriezās 174 bērni un audžuģimenē ievietoti 46 bērni.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

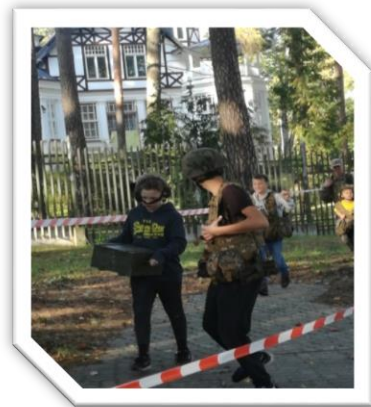
RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” ir paredzētas 64 vietas bērniem un jauniešiem, astoņos dzīvokļos.

Viens no spilgtākajiem notikumiem 2019. gadā bija izbraukums uz Turciju, Beleku un Antāliju laika periodā no 2019. gada 21. aprīļa līdz 28. aprīlim. Bērniem tika sniegta lieliska iespēja iepazīties ar citu kultūru un tradīcijām, piedalīties vietējo ģimeņu organizētajos pasākumos, piemēram, Bērnu svētkos, apmeklēt Dinozauru parku un atrakciju parku „Land of Legends”. Turcijā pavadītais laiks bija fiziski aktīvs – peldēšana, dažādas sporta spēles, kā arī izglītojošs, iepazīstot Turcijas tradicionālo reliģiju un vēsturiskās vērtības.

2019. gada 24. jūlijā RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” bērni un jaunieši devās divu dienu izbraucienā uz Ventspili. Izbrauciena mērķis – izklaides, kas tika realizētas, apmeklējot paintbolu, atrakciju parku, ūdens atrakciju parku un bērnu rotaļu pilsētiņu. Brauciena laikā tika noorganizēta eksotisku dzīvnieku apskate, dzīvnieku barošana atpūtas vietā „Buki” un „Buki Mini ZOO”. Lielākajai daļai bērnu šī bija pirmā reize, kad tika nakšņots kempingā. Otrajā dienā notika ekskursija Ventspils ostā, brauciens ar kuģīti, planetārija apmeklējums. Brauciens bija aktīvs, izglītojošs un emocijām bagāts.

RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” teritorijā 2019. gada 27. septembrī norisinājās Zemessardzes noorganizēts pasākums ar militārajām stafetēm. Iepriekš bērni bija devušies uz kara bāzi, lai iepazītos ar karavīru ikdienu. Pasākums bija izglītojošs, kurā bērniem bija iespēja izbaudīt paaugstinātu fizisko slodzi, startējot kopā ar īstiem karavīriem.

RPBJC struktūrvienības „Ziemeļi” teritorijā vasarā vairākus pasākumus organizēja Latvijā pazīstami sportisti un mūziķi (Kristaps Zutis, Kaspars Kambala, Emīls Balceris un citi). Kopīgi viņi bērniem nodrošināja sportiskas pēcpusdienas ar pikniku un dāvanām.

Struktūrvienība „Imanta”

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” ir paredzēts vietu nodrošinājums 45 bērniem un jauniešiem, sešos dzīvokļos.

Saistībā ar Eiropas Parlamenta (turpmāk – EP) deputātes Sandras Kalnietes uzaicinājumu no 2019. gada 05.marta līdz 07.martam uz Briseli, Beļģijā, devās RPBJC struktūrvienības „Imanta” jaunieši un pavadošās personas. Ekskursijas laikā tika apskatīts EP, lai veicinātu izpratni par tā struktūru un galvenajiem darbības virzieniem, tā funkciju un lomu Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstu pilsoņu ikdienas dzīvē, kā arī bija iespēja noklausīties informatīvo lekciju par EP un personīgi tikties ar EP deputāti Sandru Kalnieti.

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” lielu ieguldījumu sniedz brīvprātīgo kustība, kas pamatā ir Āgenskalna baptistu baznīcas locekļi, ar vēlmi uzlabot struktūrvienības „Imanta” bērnu ikdienu. Brīvprātīgo vadībā bērniem tiek organizētas sezonālas ekskursijas, izklaides un izglītojoši pasākumi, radošās darbnīcas un pasaku pēcpusdienas. Plānotās darbības tiek organizētas katras otrās svētdienas ietvaros, turklāt bērniem, kas vēlas apmeklēt arī baznīcas Svētdienas skolu, tiek nodrošināta šāda iespēja.

Struktūrvienība „Vita”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Vita” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 bērniem un jauniešiem, trīs dzīvokļos.

2019. gadā tika veikts 1. dzīvokļa remonts, kura rezultātā dzīvoklis ieguva jaunu – daudz mājīgāku, siltāku un ērtāku gan vizuālo, gan praktisko veidolu.

RPBJC struktūrvienībai „Vita” arī 2019. gadā ir turpinājusies cieša sadarbība ar Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luterisko baznīcu un tās brīvprātīgajiem. Regulāri bērni un jaunieši apmeklē svētdienas skolu, ģimeņu dievkalpojumus. Četri bērni no RPBJC struktūrvienības „Vita” tika kristīti šajā baznīcā un ieguva sev lieliskus krustvecākus no šīs draudzes.

2019. gads RPBJC struktūrvienībai „Vita” bija īpašs ar to, ka pēc ļoti liela pārtraukuma, vasaras sezonā visi struktūrvienības bērni, jaunieši un tās darbinieki devās uz vasaras mītni Baltezerā, kur pavadīja laiku, sākot no jūnija beigām līdz pat augusta vidum. Svaigais gaiss, aktivitātes dabā, kā arī amerikāņu brīvprātīgo organizētā nometne divu nedēļu garumā bērniem un jauniešiem ļoti nāca par labu gan fiziskā, gan garīgā ziņā, un viņi ar jauniem spēkiem varēja atgriezties ierastajā dzīvē pilsētā.

Kā katru gadu, bērni un jaunieši aktīvi piedalījās Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes organizētajā sporta pasākumā „Roku rokā”. Pasākums notiek no septembra līdz pat maijam un ietver sevī dažādas sportiskas un radošas aktivitātes. 2019. gadā tas ir veicinājis sadarbību starp struktūrvienībām un ir izveidota kopīga komanda RPBJC struktūrvienībai „Vita” ar RPBJC struktūrvienību „Imanta”.

2019. gads nav bijis izņēmums dažādu pasākumu, aktivitāšu un ārpus iestādes pasākumu norisē un organizēšanā. Turpinājās svētku svinēšana, suminot jubilārus, iesaistoties dažādos projektos un vienkārši labi pavadot laiku kopā ar brīvprātīgajiem no Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luteriskās baznīcas un iegūtajiem mentoriem, kā arī citiem labvēļiem. Jaunieši piedalījās „Tet” Rīgas maratonā, regulāri apmeklēja Rīgas „Dinamo” hokeja spēles un juta līdzī spēlētājiem, apmeklēja dažādas teātra izrādes un ledus baletu. Kopā ar audzinātājiem bērni un jaunieši bieži devās uz lidmašīnu vērotavu, atpūtās pie jūras, kā arī apmeklēja Pūres šokolādes muzeju. Kā jau katru vasaru, bērni un jaunieši līdzdarbojās arī dažādās nometnēs, tādās kā „Ābeļzieds”, Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luteriskās baznīcas brīvprātīgo organizētā nometnē un arī biedrības „Taureņu efekts” organizētajās brīvdienas nometnēs.

Struktūrvienība „Pārdaugava”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Pārdaugava” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 jauniešiem, trīs dzīvokļos. Jauniešu māja darbojas pēc ģimenes modeļa principa, pašiem rūpējoties par ikdienas sadzīvi un kopā veidojot grupas emocionālo mikroklimatu.

Ar 2019. gada decembri RPBJC struktūrvienība „Pārdaugava” tika pārdēvēta par RPBJC struktūrvienību – jauniešu atbalsta centru „Pārdaugava”, kurš nodrošina ne tikai ilgstošo sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju meitenēm un bez vecāku gādības palikušām meitenēm vecumā no 12 gadiem, bet arī veic preventīvu psihosociālu darbu ar jauniešiem pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas, tai skaitā bez izmitināšanas, to uzsākot 12 mēnešus pirms pilngadības sasniegšanas un turpinot darbu ar pilngadību sasniegušajiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem jauniešiem līdz 24 gadu vecumam, nodrošinot individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. Kopš jaunā pakalpojuma ieviešanas brīža individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņem vairāk nekā 180 jaunieši.

2019. gadā tika turpināts attīstīt psihosociālās rehabilitācijas programmu „Pozitīvā jauniešu vadīšana un atbalstīšana”, īpaša uzmanība un darbs tika veltīts tam, lai jaunieši attīstītu dažādas sadzīves un sociālās prasmes, aktīvi iesaistītos sociāli atbildīgos pasākumos. Jauniešiem šajā gadā bija dota iespēja apmeklēt kultūras pasākumus, teātri, koncertus. Notika atbalstošs darbs pie izglītības procesa iegūšanas.

Jaunieši iesaistījās brīvprātīgajā darbā, apmeklējot dzīvnieku patversmi „Ulubele” un Juglas dzīvnieku patversmi. Turpinājās sadarbība ar Dailes teātri, Latvijas Nacionālo teātri, neatkarīgo teātri „Dirty Deal Teatro” un Latvijas Nacionālo operu un baletu. Jaunieši februārī tika uzaicinātas uz repera Johnny Boy koncertu.

2019. gada vasarā, pateicoties sporta kompleksa „333” atbalstam, jaunieši apmeklēja ūdens atrakciju parku, aktīvi uzsāka džudo nodarbības sadarbībā ar Latvijas Džudo federāciju un tika iesaistītas prasmju un motivācijas attīstīšanas projektā „Proti un dari”.

Paralēli darbam ar jauniešiem, no 2019. gada septembra tika uzsākts darbs ar pilngadīgiem jauniešiem, kuri ir uzsākuši patstāvīgu dzīvi pēc ārpusģimenes aprūpes.

Struktūrvienība „Apīte”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Apīte” ir paredzēts vietu nodrošinājums 27 jauniešiem, četros dzīvokļos.

Kopš 2019. gada septembra RPBJC struktūrvienība „Apīte” sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu”. Pakalpojums tiek nodrošināts RPBJC struktūrvienībā „Apīte” atsevišķā ēkas daļā, 1. stāvā. Telpas pielāgotas personām ar pārvietošanās traucējumiem. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt jauniešiem no 18 līdz 24 gadu vecumam sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, lai veicinātu jauniešu izglītības ieguvu, sadzīves un sociālo prasmju, sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu, motivētu un sagatavotu patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Pakalpojumā var izmitināt 5 jauniešus.

RPBJC struktūrvienības „Apīte” darbinieki ar katru jauniešu, kuram ir 18 gadi, tuvojoties mācību gada beigām, pārrunā jaunieša nākotnes plānus. Ja jauniešs izsaka vēlmi saņemt sociālo pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu”, viņš raksta iesniegumu ar lūgumu izvērtēt iespēju viņam saņemt sociālo rehabilitāciju pēc ārpusģimenes aprūpes institūcijas pakalpojuma beigām.

Kopš 2019. gada septembra sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” saņem divas jaunietes. Kā vislielāko ieguvumu no pakalpojuma jaunietes min iespēju turpināt izglītību, drošības sajūtu un stabilitāti materiālajam nodrošinājumam. Jaunietes ir uzsākušas sadarbību ar RPBJC struktūrvienības – jauniešu atbalsta centra „Pārdaugava” darbiniekiem, lai izveidotu sadarbības attiecības, kas atvieglos pāreju uz sociālo pakalpojumu bez izmitināšanas patstāvīgas dzīves uzsākšanas posmā.

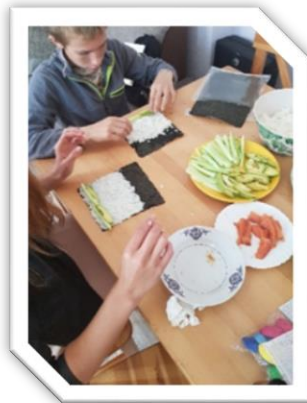
Struktūrvienība „Ezermala”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Ezermala” ir paredzēts vietu nodrošinājums 12 jauniešiem, 11 istabās.

Jauniešu mājas darbības mērķis ir veicināt jauniešu stabilu un vispusīgu personības attīstību, attīstot un nostiprinot sociāli patstāvīgu un pieņemamu uzvedību.

Jauniešu mājas uzdevums ir sniegt jauniešiem iespēju dzīvot drošā un mājīgā vidē, nodrošinot aprūpi, audzināšanu, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju.

Vasaras laikā struktūrvienības jauniešiem tika rīkoti kopīgi pasākumi un izbraucieni: kā viens no tiem bija izbrauciens ar kartingiem sporta kompleksā „333”, brīvdabas kino baudījums, suši un hamburgeru gatavošana.

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem. RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ir bērnu īslaicīgās uzturēšanās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kura nodrošina mājokli, pilnu aprūpi, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju bērniem un jauniešiem ar izmitināšanu vai bez izmitināšanas, kuriem ir nepietiekama saikne ar ģimeni un kuri lielāko daļu laika pavada uz ielas un citos bērna attīstībai nepiemērotos apstākļos, kuri padzīti vai aizmukuši no mājām un nakšņo uz ielas, vai kurus pieaugušie nepietiekami uzrauga un aprūpē. Pakalpojuma sniegšanas periodā struktūrvienība „Krīzes centrs” nodrošina bērna likumiskajiem pārstāvjiem un ģimenes locekļiem psihoemocionālo un sociālo atbalstu, izglītojošās un atbalsta grupas, psihologa vai psihoterapijas speciālista divas konsultācijas.

2019. gadā būtiski palielinājās RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” uzņemto bērnu un jauniešu skaits. Kopumā 2019. gadā tika uzņemti 276 bērni, 2018. gadā – 170 bērni, 2017. gadā – 161 bērns. Šāda dinamika izskaidrojama ar to, ka no 2019. gada RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ir vienīgā īslaicīgā sociālās rehabilitācijas institūcija Rīgā un Rīgas apkārtnē, kā arī ar faktu, ka ir izsludināts likumprojekts „Grozījumi „Bērnu tiesību aizsardzības likumā””, kas paredz izbeigt profilakses iestādes darbību, tādējādi šie jaunieši nonāk krīzes centrā.

RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” galvenais mērķis ir nodrošināt iespēju bērniem augt funkcionāli labvēlīgās ģimenēs. RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek ļoti aktīvs darbs ar ģimenēm, tai skaitā 2 mēnešus pēctecībā, kas nodrošina sasniegtā rezultāta nostiprināšanu. RPBJC struktūrvienības „Krīzes centrs” uzdevums ir nodrošināt klienta vajadzībās balstītu pakalpojumu, attīstīt vecāku resursus. Notiek intensīvs komandas darbs, balstīts uz krīzes intervences pakalpojuma principiem. Līdz 2019. gada 31. decembrim 174 bērni no 291 bērniem jeb 60% tika atgriezti ģimenē.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek aktīva sadarbība ar audžuģimenēm un tiek darīts viss, lai bērnam būtu iespēja augt ģimeniskā vidē, ja nav iespējas atrasties bioloģiskā ģimenē. Kopumā 2019. gadā audžuģimenēs ievietoti 46 bērni.

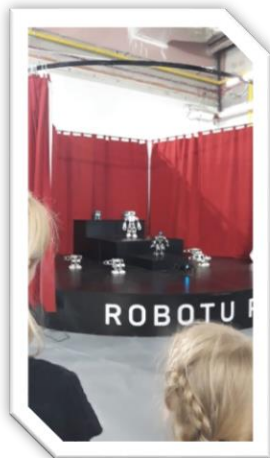
RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek regulāra starpinstitutionāla sadarbība ar iesaistītajām institūcijām, lai katrā situācijā individuāli tiek ievērotas vislabākās bērna intereses. 2019. gadā struktūrvienībā „Krīzes centrs” notikušas 22 starpinstitutionālās sapulces.

2019. gada 17. aprīlī starptautiskās konferences „Efektīva policija – upuru un vardarbības liecinieku aizsardzība” ietvaros RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” viesojās kolēģi no Polijas, Vācijas, Lietuvas un Latvijas tiesībsargājošām iestādēm. Konferencē tika sniegta informācija par struktūrvienības „Krīzes centrs” darbu, statistikas dati, par darba organizāciju darbā ar ģimeni, par sniegtajiem pakalpojumiem, par sadarbību, par problēmām un rādītās iestādes telpas.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” katru mēnesi ir viena tēma, kuras ietvaros bērniem notiek izglītojoši un izklaidējoši pasākumi, tādejādi bērnos un jauniešos tiek veicināta izpratne par kultūru, vērtībām, tradīcijām:

- * Janvāris – „Svētku noskaņās”;
- * Februāris – „Sirsnības noskaņās” (sarunas par draudzību, attiecību veidošanu. Bērni apmeklēja batutu parka „Jump Space” atrakcijas);
- * Marts – „Mostas pavasaris” (bērni apmeklēja Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, Latvijas Dabas muzeju, A.Pumpura muzeju, un Zemessardzes štābu);
- * Aprīlis – „Pavasaris plaukst un zied” (bērni apmeklēja grupas „Bermudu divstūris” koncertu, florbola čempionātu, uguns šovu Vecrīgā un Daugavgrīvas pludmali);
- * Maijs – „Manas izklaides” (bērni apmeklēja Robotu pilsētu iepirkšanās un izklaides centrā „Akropole”, batutu parku „Jump Space”, atrakcijas Lucavsalā, Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu);
- * Jūnijs – „Ziedu mēnesis” (bērni apmeklēja „Dino Zoo”, Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, Miera dārza atrakcijas, krīzes centrā uzstājās iluzionists);
- * Jūlijs – „Saule. Ūdens. Vējš” (bērni brauca uz jūru, Talsiem un apmeklēja Nacionālo bruņotu spēku organizētu pasākumu);
- * Augusts – „Vasaras gardumi” (bērni piedalījās pārgājienā uz Mangaļiem, apmeklēja Rīgas svētkus, Latvijas simtgades kuģu parādi, apmeklēja hokeja spēles „Arēna Rīga”, piedalījās „L’oreal” rīkotajā labdarības pasākumā „Krīzes centrs”);
- * Septembris – „Zinību mēnesis” (notika pasākums „Molekulārie piedzīvojumi” zinātnieku vadībā, bērni apmeklēja Tērvetes dabas parku);
- * Oktobris – „Rudens nokrāsas” (bērni brauca ekskursijā uz Turaidu, Doles muzeju, Ilūziju muzeju);
- * Novembris – „Svētki Latvijā” (bērni apmeklēja Mārtiņdienas pasākumus, Vēstures un kara muzeju, Latvijas Dabas muzeju, gaismas festivālu „Staro Rīga”, 18. novembra salūtu, Motormuzeju, „Laimas” šokolādes muzeju);
- * Decembris – „Ziemassvētku noskaņās” (bērni piedalījās dažādos svētku pasākumos ar rūķi un Ziemassvētku vecīti, kā arī piedalījās piparkūku cepšanā, tika apmeklēts Botāniskais dārzs, kinofilma „Dvēseļu putenis”).

Mobilā brigāde sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 01.12.2009.). Mobilajā brigādē strādā divi darbinieki (sociālais darbinieks un jaunatnes lietu speciālists).

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

- ❖ Apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, RSD, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu.
- ❖ Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā; reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās (ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā); sadarbība ar iesaistītajām institūcijām – Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, Rīgas pašvaldības policiju u.c.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

5. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2017	2018	2019
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	574	425	570
Reidu skaits	2	9	80

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. Rīgas patversmes struktūru veido četras nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs (turpmāk – DC), Ģimenes ārsta prakse un Saimniecības nodaļa.

2019. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 82 darbiniekus, tai skaitā 56 sievietes un 26 vīriešus. Rīgas patversmē strādāja ģimenes ārste, trīs medmāsas, psihologs, 17 sociālā darba speciālisti un 24 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība ir 28 darbiniekiem, 17 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, pieciem no tiem ir profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā. Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir trīs darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2019. gada precizētais pamatbudžets – 1 286 862 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 596 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 805 EUR, aprūpētājiem – 486 EUR.

Katru gadu tiek nodrošināta darbinieku tālākizglītība, ievērojot viņu izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti – astoņu stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Notika pieredzes apmaiņas brauciens uz Sanktpēterburgu (Krievija), tikšanās ar NVO nodibinājuma „Nova Vita”, biedrību „Svētā Lūkas atbalsta biedrība” un „Latvijas Sarkanais Krusts” pakalpojumu sniedzējiem. Sadarbībā ar NVO „Caritas” Polijā uzaicinājumu piedalījāmies starptautiskā konferencē „Dignity and Well-Being: Exchange for changing” kurā guvām vērtīgu ārvalstu pieredzi darbā ar bezpajumtniekiem, kuriem identificētas garīga rakstura problēmas.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 24 stundas kovīzijas. 17 sociālie darbinieki saņēma 21 stundu individuālās un grupu supervīzijas nodarbības. Rīgas patversme sadarbībā ar Latvijas Tālmācības profesionālo centru un Baltijas Starptautisko Akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas sešiem studentiem.

Rīgas patversmes DC divas reizes nedēļā aktīvi darbojās atbalsta/izglītojošās grupas (seši līdz astoņi klienti grupā), kuras apmeklēja 49 klienti (219 apmeklējumi). Grupu tēmas izvēlējās paši dalībnieki (darba meklēšana, pašpalīdzība, alkohola atkarīgo motivēšana, izglītošana, informēšana).

Pakalpojumu saņēmējiem dienas laikā ir iespēja apmeklēt un uzturēties Rīgas patversmes DC, kas nodrošina brīvā laika pavadīšanas iespējas. Aktīvais laika posms centrā ir no septembra līdz jūnijam. Izglītojošās nodarbības interesentiem piedāvā DC psihologs – divas reizes mēnesī interesenti var piedalīties „Dokumentālā kino” grupā (skatījums ar mērķi veicināt savstarpēju komunikāciju, sava viedokļa izteikšanu). 2019. gadā DC tika realizēts integrācijas projekts „Izzināt sevi”, kura tēmu – neirozīmēšanu iepazīna gan darbinieki, gan klienti. Projekta pēctecības laikā no novembra līdz decembrim šī tēma ieinteresēja daudzus klientus, jo piecās nodarbībās reizi nedēļā kopā bija 57 apmeklējumi, patstāvīgi grupā darbojas 11 klienti.

Ziemas periodā (no novembra līdz februārim) liela atsaucība bija mākslas terapijas un informatīvi/izglītojošām nodarbībām. Darbinieki ar lielu izdomu piemeklēja nodarbību tematiku gan par vēsturiskiem notikumiem Latvijā un Rīgā, gan par dažādu datumu nozīmi no tautas folkloras (stāstījums, radošās izpausmes zīmējums).

Tradicionāli notiek svētku organizēšana visiem DC klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Svētkos pozitīvās emocijas klientiem vēl vairāk pastiprina dažādi sagādātie cienasti.

Dienas centra klienti tiek iepriecināti ar koncertiem, kuros uzstājas dažādas pašdarbības grupas. Ilgus gadus klientiem svētku pārsteigumus sagādā brīvprātīgie no radošās organizācijas „TREPES”.

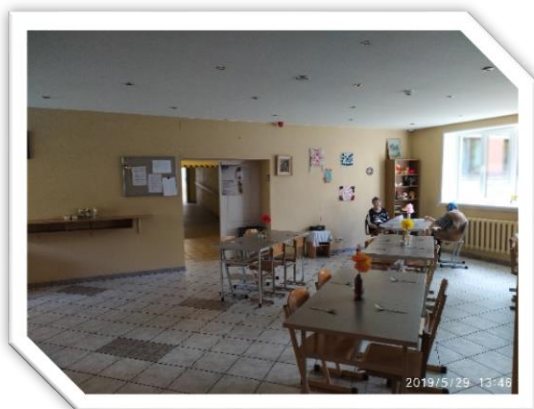
Reizi mēnesī izglītojošus pasākumus (lekcijas, koncertus) klientiem piedāvā centrā esošā Rīgas Centrālās bibliotēkas filiāles „Rēzna” darbinieki. Bibliotēkā iespējams individuāli apgūt un papildināt datorprasmes.

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa arī 2019. gadā nodrošināja 2016. gada IKSD atbalstītā projekta „Zaļie īkšķīši” un 2018. gada IKSD atbalstītā projekta „Gatavojam kā mājās” pēctecību. Projekta „Zaļie īkšķīši” ietvaros klientes iesaistījās esošo apstādījumu un augļu koku apkopšanā, jaunu apstādījumu un dārzena, garšaugu dobju veidošanā, kā arī siltumnīcu kopšanā. Iesaistoties šajos darbos, klientes mācījās jaunas prasmes, kā arī atjaunoja jau esošās prasmes, mācījās atbildību par uzticēto darbu un gūstot gandarījumu par rezultātiem. „Gatavojam kā mājās” ietvaros tika organizētas pavārmākslas amatierklases, kuru laikā pamatā tika gatavotas svētku maltītes un klāti svētku galdi. Rīgas patversmes klientes šī projekta pēctecības ietvaros atsvaidzināja plānošanas un maltīšu gatavošanas prasmes.

Par tradīciju kļuvusi dažādu svētku svinēšana, Lieldienās un Ziemassvētkos Sieviešu nodaļas klientes sveikt brauc nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī dažādu konfesiju pārstāvji. Sievietēm tiek organizēti izklaidējoši pasākumi un arī gādātas saldumu paciņas no sveicēju puses.

2019. gadā Sieviešu nodaļā turpinājās sociālais darbs ar grupām. Notikušas 69 rokdarbu grupas nodarbības, kā arī 51 atbalsta grupas nodarbība.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļas klientu izglītošanā, atbalstīšanā un iedrošināšanā iesaistījās brīvprātīgie – Salaspils Svētā lielmocekļa un Uzvarētāja Georgija pareizticīgo draudzes pārstāvji, svētā Franciska Romas katoļu draudzes Marijas leģiona brāļi un māsas. Regulāra sadarbība notiek ar Mātes Terēzes māsām Latvijā.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas klusajā un zaļajā zonā, Mežciema rajonā, Malienas ielā 3A, atrodas Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” (turpmāk – Centrs), kurš savu darbību uzsāka 1975. gada 3. novembrī. No 2018. gada 4. aprīļa Centru vada direktore Solvita Rudoviča.

2019. gada precizētais pamatbudžets – 2 419 178 EUR. Darbinieku vidējā darba alga uz decembra mēnesi sastādīja – 575,19 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, sociālajiem aprūpētājiem – 700 EUR, medicīnas māsām – 714 EUR, aprūpētājiem – 495 EUR.

2019. gadā no kopējiem izdevumiem 51% tika izlietoti algām un nodokļiem, 16% iemītņnieku ēdināšanai, bet 6% komunālajiem pakalpojumiem. Atbilstoši RD noteiktajam cenrādim par uzturēšanos Centrā diennaktī noteikta maksa – 18,46 EUR.

Sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm, Centrs nodrošināja prakses vietu 69 studentiem (no 4 dažādām izglītības iestādēm).

Ar 01.04.2019. Centrā ir 263 klientu vietas (līdz 31.03.2019. – 280 vietas). 2019. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 256 klienti, no tiem 54 vīrieši un 202 sievietes, vecumā no 18 līdz 25 gadiem – viens klients, vecumā no 36 līdz 50 gadiem – viens klients, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 22 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 24 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 77 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 83 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 48 klienti. 150 klientiem ir piešķirta invaliditāte. Uz 31.12.2019. Centrā faktiski dzīvoja 98 klienti ar invaliditāti. 160 klienti ir Latvijas pilsoņi, 90 klienti nepilsoņi un seši ārzemnieki ar patstāvīgās uzturēšanās atļaujām. 215 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 30 – invaliditātes un 11 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji.

Gada laikā Centrā tika uzņemtas 77 personas: 63 sievietes un 14 vīrieši un no Centra izstājās 22 vīrieši un 61 sieviete (mirušas 74 personas, atgriezušās mājās sešas un pārcēlušās uz citu institūciju trīs personas). Vidējais Centrā dzīvojošo klientu vecums bija 82,1 gadi (73,6 vīriešiem un 84,4 sievietēm). Vecākajai centra klientei bija 101 gads, bet jaunākajai 24 gadi.

Centrs nodrošina klientu diennakts sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, nepieciešamības gadījumā – diētiskā ēdināšana. Centra klienti dzīvo 73 vienvietīgās, 95 divvietīgās istabās. 2019. gadā vairākkārt tika veiktas izmaiņas Centra amatu un algu sarakstā. Ar 1. maiju atbilstoši sociālās aprūpes modelim – Sociālā darba nodaļā uzsācis darbu vēl viens sociālais darbinieks (šobrīd strādā – trīs sociālie darbinieki). Lai nodrošinātu Centra telpu, klientu istabu, koplietošanas telpu un darbinieku darba kabinetu uzkopšanu atbilstoši higiēnas prasībām, Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļā palielināts apkopēju skaits par 2,25 amata vietām. Lai nodrošinātu konkurētspējīgu atalgojumu, no 1. jūnija pārskatīts un paaugstināts atalgojums nodaļu vadītājiem, atbildīgajiem darbiniekiem un speciālistiem. No 1. augusta tika palielināta aprūpētāju mēnešalga no 458 EUR uz 495 EUR. Lai mazinātu personāla mainību, kā arī, izvērtējot Centra budžeta iespējas, no 1. septembra tika paaugstinātas mēnešalgas darbiniekiem, kuriem 2019. gadā tās vēl nebija paaugstinātas. Savukārt, lai pilnveidotu personāla vadības funkcijas, personāla speciālista amats tika pārveidots par vecāko personāla speciālistu un papildus tika izveidota 0,5 personāla speciālista amata vieta, samazinot sētnieka amata vietu no 1,5 uz 1,0.

Atbilstoši apstiprinātajam amatu un algu sarakstam uz 31.12.2019. Centrā kopā ir 129,75 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits – 133 darbinieki, no kuriem 113 ir sievietes un 20 vīrieši. Vairāk kā 100 darbinieki ir tieši saistīti ar klientu atbalstu ikdienā: higiēnas, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu, dzīves telpas uzkopšanu, dažādu aktivizēšanas pasākumu un aktivitāšu organizēšanu.

Centra pakalpojuma nodrošināšanai darbu veic darbinieki ar dažāda līmeņa izglītību – deviņiem darbiniekiem ir augstākā izglītība ar maģistra grādu, 22 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 70 – vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība un 32 darbiniekiem ir pamatizglītība un papildu dažādosursos iegūta izglītība.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības arī uz vietas Centrā, 2019. gadā darbinieki piedalījušies 40 dažāda veida apmācībās un semināros.

Pieredzes apmaiņas nolūkā Centra darbinieki 2019. gadā apmeklēja: VSAC „Latgale” filiāli „Kalupe” un SAC „Višķi”, RSAC „Stella maris”, VSAC „Alūksne”, PASAM „Gauja” un SAC „Mārciena”. Centra vadības komanda un atbildīgie darbinieki devās komandējumā uz Lietuvu un apmeklēja Akmenes rajona sociālo pakalpojumu māju, Plinkšu aprūpes namu, Klaipēdas pašvaldības aprūpes centru.

Centrā tika uzņemti arī kolēģi un viesi no citiem sociālās aprūpes centriem: Latvijas, Lietuvas, Vācijas, Igaunijas. Kā nozīmīgu pasākumu gribētos atzīmēt Rīgas pilsētas pašvaldības un līgumorganizāciju ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju 2019. gada aprūpētāju konkursu, kurš norisinājās Centrā un kura ietvaros Centrs uzņēma citu sociālo aprūpes centru dalībniekus no visas Latvijas.

RD priekšsēdētāja pateicības rakstu par ilggadīgu darbu, profesionalitāti, veicot savus amata pienākumus, saņēma Centra Sociālā darba nodaļas kultūras pasākuma organizatore un interešu pulciņa audzinātāja Lauma Siņica un Sociālā aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Minadora Stiklere.

Par augstu profesionalitāti, veicot savus amata pienākumus, Labklājības departamenta pateicības rakstu saņēma Veselības aprūpes nodaļas vadītāja Guna Gerķe, Sociālā darba nodaļas sociālais darbinieks Viesturs Pumpurs, Sociālā darba nodaļas un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Raisa Sloga un Sociālā darba nodaļas un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Natalja Sevaško.

Ņemot vērā klientu un darbinieku aptauju, RSAC „Mežciems” pateicības rakstus par godprātīgu darbu 2019. gada nogalē saņēma darbinieki šādās klientu aptaujas nominācijās:

- ❖ Atsaucīgākais darbinieks – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Gaļina Dubrovskā;
  - ❖ Sirsnīgākais darbinieks – Veselības aprūpes nodaļas medicīnas māsa Baiba Purgale;
  - ❖ Smaidīgākais darbinieks – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas sociālā aprūpētāja Anita Muceniece;
  - ❖ Klienta mīlulis – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas aprūpētāja Regita Orbidāne;
  - ❖ Profesionālākais darbinieks – Veselības aprūpes nodaļas fizioterapeite Jūlija Roze-Verba.
- Darbinieku aptaujas nominācijās:
- ❖ Atsaucīgākais darbinieks – Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļas apkopējs Nauris Cepurnieks;
  - ❖ Sirsnīgākais darbinieks – Sociālā darba nodaļas sociālais darbinieks Māris Zemītis;
  - ❖ Smaidīgākais darbinieks – Saimniecības nodaļas vadītājs Ēriks Latkovskis;
  - ❖ Atbildīgākais darbinieks – Finanšu un plānošanas nodaļas finansiste Aina Gailiša;
  - ❖ Koleģiālākais darbinieks – Finanšu un plānošanas nodaļas vadītāja Santa Pilskalne.

Centra vides uzlabošanai tika izremontēti un aprīkoti ar jaunām mēbelēm četri aprūpes darbinieku kabineti (divi sociālie aprūpētāji pārvietoti uz stāvu gaitenīem – tuvāk klientiem), Centra trīs evakuācijas izejas aprīkotas ar elektro magnētisko slēdzi durvju automātiskai atvēršanai ugunsgrēka gadījumos, iekārtota īpašās uzraudzības nodaļas atpūtas telpa – foajē, veikta logu un balkona durvju aprīkošana ar atvēršanas ierobežojuma fiksatoriem īpašās uzraudzības nodaļā, izremontētas un aprīkotas astoņas klientu istabas, veikti remontu Centra lasītavā, bibliotēkā, viesu istabā un interešu pulciņa telpā, telpas aprīkotas ar mēbelēm un nepieciešamo inventāru, izremontētas divas kāpņu telpas atbilstoši ugunsdrošības prasībām, atjaunoti marķējumi Centra teritorijā – stāvvietu marķējums, tai skaitā personu ar invaliditāti stāvvietai un stāvēšanas aizliegumu marķējumi, apstrādāta 640 m² parketa grīda (slīpēta un lakota), veikta iekšējo TV tīklu rekonstrukcija, klientiem tagad pieejami 17 bezmaksas kanāli.

Sociālās rehabilitācijas un klientu aktivizēšanas ietvaros regulāri notiek, kā arī tiek organizēti dažādi pasākumi un aktivitātes gan Centrā, gan ārpus tā. 2019. gadā notikuši 237 kultūras pasākumi: 64 viesmākslinieku uzstāšanās (koncerti, teātri u.c. pasākumi): 19 gadskārtu un īpašu svētku pasākumi (Liieldienas, 4. maijs, Jāņi, Večļaužu diena, iestādes dzimšanas diena, 11. novembris, 18. novembris, Ziemassvētki un Jaunais gads u.c.), 25 stāstnieku klubiņa nodarbības, 21 grāmatu lasītāju klubiņa nodarbības, 46 mūzikas pulciņa nodarbības, 34 keramikas pulciņa nodarbības, viena lielā talka ar klientu, darbinieku, brīvprātīgo un praktikantu piedalīšanos, 27 video/kino filmu skatīšanās uz lielā ekrāna. Vēl Centrā notikuši 150 sporta un galda spēļu pasākumi: 89 *boccia* nodarbības, 11

petankas spēles, sešas kroketa spēles, 36 galda spēļu nodarbības, astoņas galda un sporta spēļu sacensības Paralimpisko spēļu ietvaros, kur Centra iemītnieki ieguva godpilno 1. vietu. Notikušas 151 radoša tipa nodarbības: 16 *scrapbooking* nodarbības, 119 rokdarbu interešu pulciņa nodarbības, 16 dažāda veida radošās darbnīcas. Citas nodarbības un aktivitātes: 60 kanisterapijas nodarbības grupā un individuāli, 12 ikmēneša dzimšanas dienu sveikšanas pasākumi (vienu reizi mēnesī). Notikušas 100 garīga rakstura aktivitātes, konfesiju/draudžu dievkalpojumi, aizlūgšanas, svētbīži: 58 tradicionālo konfesiju dievkalpojumi/aizlūgumi – 34 luterāņu draudzes, 12 katoļu draudzes un 12 pareizticīgo draudzes, 24 tradicionālo konfesiju Bībeles stundas – 16 luterāņu draudzes, četras katoļu draudzes un četras pareizticīgo draudzes, 18 kristīga rakstura koncerti/diskusijas (katoļu un pareizticīgo draudzēm papildus notiek grēksūdzes un individuāli draudzes locekļu apmeklējumi).

2019. gadā organizēti 22 dažāda veida klientu izbraucieni ārpus Centra.

Centrā dažādās nodarbībās asistēja un tās vadīja 19 brīvprātīgie uz līguma pamata (13 no tiem projekta ietvaros).

2019. gadā tika īstenoti četri projekti: „Brīvprātīgais – Tevi gaida!” no 18.03. līdz 20.11.2019. (RD IKSD brīvprātīgo darba programmas projekts, 1493,00 EUR), „Nāc ciemos!” no 18.03. līdz 20.11.2019. (RD IKSD sabiedrības integrācijas programmas projekts, 1404,00 EUR), „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālas izglītības iestādēs” no 03.06. līdz 30.08.2019. (NVA 50% finansējums), „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālas izglītības iestādēs” no 03.06. līdz 30.08.2019. (RD IKSD, līdzfinansējums 50% NVA projektam).

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vērā 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta Centra direktors ir Aldis Virbulis.

Centrs atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports. Klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un/vai uzraudzībā.

Centra 32 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 73 – vidējā vai vidējā speciālā un 16 ir vispārējā pamatzglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2019. gada precizētais pamatbudžets – 3 517 741 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 572,20 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 850 EUR, aprūpētājiem – 500 EUR.

No kopējiem izdevumiem 53,12% tika izlietoti algām un nodokļiem, 16,1% klientu ēdināšanai, 7,2% komunālajiem pakalpojumiem, bet 23,58% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

2019. gadā par uzturēšanos Centrā diennaktī tika noteikta maksa – 19,98 EUR.

Centrs nodrošina sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju 400 klientiem. Klienti ir nodrošināti ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 34 četrvietīgās dzīvojamās istabās. Centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gada laika piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm, kā arī ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

2019. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 393 klienti, no tiem 163 vīrieši un 230 sievietes, vecumā no 18 līdz 35 gadiem – trīs klienti, vecumā no 36 līdz 50 gadiem – 14 klienti, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 30 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 74 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 97 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 126 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 49 klienti. 168 klientiem ir piešķirta invaliditāte. 328 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 45 – invaliditātes un 17 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, trīs klientiem nav piešķirta pensija vai valsts sociālās nodrošinājuma pabalsts.

2019. gada nogalē Centrā strādāja 202 darbinieki, tai skaitā 184 sievietes un 18 vīrieši. Centra struktūrvienībās 2019. gadā bija 196 amata vietas – Administrācija, kurā ietilpst direktors, Administratīvā nodaļa (trīs darbinieki) un Finanšu plānošanas un uzskaites nodaļa (divi darbinieki). Sociālā darba nodaļā uz 9,75 amata vietām strādā 12 darbinieki, tai skaitā četri sociālie darbinieki, divi sociālie rehabilitētāji, psihologs. Sociālās aprūpes nodaļā bez nodaļas vadītāja strādā seši sociālie aprūpētāji un 123 aprūpētāji. Centrā veselības aprūpes jomā strādā 21 speciālists, tai skaitā viens nodaļas vadītājs, trīs fizioterapeiti, divi masieri, viens podologs un 14 medicīnas māsas, savukārt 36 darbinieki (32,75 amata vietas) ir nodarbināti Saimniecības nodaļā.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, apmācībās un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstākās izglītības iestādēs.

Centra klientiem veselības aprūpi nodrošina trīs medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Veselības aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā klientiem tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Centra klientiem ir pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi, ģimenes ārsta, psihiatra un citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu, kā arī zobārsta pakalpojumi. Centra klientus konsultē ergoterapeits, kurš izvērtē, kādi tehniskie palīgīdzekļi ir nepieciešami, vada nodarbības klientiem roku funkciju un sīkās motorikas uzlabošanai.

Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, piemērojot atbilstošo diētu.

Lai nodrošinātu klientiem saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un integrācijas sabiedrībā pasākumus, Centrā tiek piedāvāts pasākumu un nodarbību klāsts atbilstoši klientu interesēm un vajadzībām, kā arī organizētas aktivitātes ārpus Centra. Klientiem ir iespējas apmeklēt rokdarbu nodarbības, kulinārijas nodarbības, galda spēles, dziedāt ansablī „Jautrie iemītnieki”, asināt prātu kognitīvajās nodarbībās, apgūt datorzinības, nodarboties ar dārza darbiem un vingrot. Jau ceturto gadu Centrs pērk kanisterapijas pakalpojumu, jo iemītnieki labprāt apmeklē nodarbības ar suņiem. 2019. gadā uzsāks jauns pakalpojums – mākslas terapija.

Lielu interesi iemītniekos raisa iespēja mēroties spēkos ar darbiniekiem kādā aktivitātē. 2019. gadā Centrā atkārtoti notika *boccia* turnīrs starp klientiem un administrāciju, kas guva lielu atsaucību.

2019. gadā pirmo reizi tika organizēts dambretes turnīrs sociālo aprūpes centru iemītniekam Rīgā, kurā piedalījās septiņu sociālo aprūpes centru iemītnieki.

Ar priekšnesumiem, koncertiem, izstādēm, lekcijām Centrā viesojas gan mākslinieki, gan amatieri, gan skolēni un bērni. Kopā tiek svinēti gadskārtu svētki, jubilejas vai vienkārši kopā tiek jauki pavadīts laiks atpūtas pēcpusdienās. Centra iemītniekiem ir iespēja apmeklēt pasākumus un dodieties izbraukumos ārpus Centra. Klienti apmeklē teātri, koncertus un izstādes, dodas ekskursijās un izbraukumos uz jūru vai dodas sēņot.

Ticīgajiem klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesionālajai piederībai. Ņemot vērā lielo dievkalpojumu apmeklētāju skaitu, 2019. gadā Centrā tika izremontēta un labiekārtota jauna kapela.

2019. gadā tika izremontēta un labiekārtota arī jauna bibliotēkas telpa un virtuves telpas divās 4. korpusa nodaļās.

Darba apstākļu uzlabošanai 2019. gadā izremontētas darbinieku dušas 4. korpusā.

Lai noskaidrotu klientu un viņu tuvinieku apmierinātību ar Centra nodrošināto sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta ikgadējā klientu un viņu piederīgo anketēšana. Anketēšanas rezultāti apkopoti un noskaidroti priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

Aktīvā nodarbinātības pasākuma „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi” ietvaros 2019. gadā Centrā strādāja pieci bezdarbnieki.

Vasarā Centrs iesaistījās Nodarbinātības valsts aģentūras projektā „Nodarbinātības pasākumi brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Projektā piedalījās 21 jaunieši, vasaras mēnešos palīdzot klientu brīvā laika organizēšanā un aktivizēšanā.

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. Kopš 2018. gada 16. jūlija direktore ir Ilze Andersone.

Centrs atrodas uz Latvijas lielākās salas – Buļļu jeb Daugavgrīvas salas, starp jūru un upi, Birzes ielā 54. Centra teritorijā ir labiekārtots parks, kurš ieskauj ēkas, kopējā teritorijas platība ir 15 884 m².

Kopējie izdevumi bija 20 491 EUR, kas veidoja 1,97% no kopējā gada budžeta. Darbinieku vidējā mēneša atalgojums 2019. gadā bija 585 EUR, sociālā darba speciālistu – 796 EUR, aprūpētāju – 495 EUR.

No kopējā budžeta 58,68% finanšu līdzekļi tiek novirzīti nodarbinātā personāla atlīdzībai, sociālajām garantijām un veselības apdrošināšanai, 14,73% klientu ikdienas ēdināšanai un svētku pēcpusdienām, 5,60% komunālajiem pakalpojumiem, 5,10% medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem klientiem. 2019. gadā telpu remontu un iestādes labiekārtošanas un uzturēšanas izdevumi bija 20 491 EUR, kas veido 1,97% no kopējā budžeta.

Pamatojoties uz 02.05.2017. RD lēmumu Nr. 5186 „Par grozījumiem Rīgas domes 12.05.2015. lēmumā Nr. 2554 „Par Rīgas domes Labklājības departamenta un tā pakļautībā esošo iestāžu maksas pakalpojumiem””, Centra uzturēšanās maksa vienai personai diennaktī noteikta 20,63 EUR.

Centrs nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem, kuri izvietoti divos aprūpes namos. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra individuālajām vajadzībām), ir izveidota pastāvīgās uzraudzības nodaļa ar 17 vietām personām ar demenci.

2019. gadā tika apstiprināts Centra kopējais budžets 1 104 547 EUR. 2019. gadā veikti remontdarbi aktu zālē. Daļēji nomainīta kanalizācijas sistēma. Nomainīts jumta segums Centra diviem korpusiem Stella un Maris. Teritorijas labiekārtošanas ietvaros veikta septiņu bīstamo koku nociršana. Ar papildus piešķirto finansējumu 69 684 EUR Rīgas pašvaldības budžeta grozījumos, veikta klientu vienas dzīvojamās istabas remonts, izremontētas divas darba telpas personālam I namā, veikts I nama kāpņu telpas remonts, iegādātas 55 funkcionālās gultas un 60 jauni pretizgulējumu matrači ar aizsegpārvalkiem, iegādāti pamatlīdzekļi – profesionālā veļas mazgājamā mašīna, lielas ietilpības veļas mašīna un veļas žāvētājs, termo-printeris veļas un apģērba marķēšanai, tehniskie palīglīdzekļi klientiem, ieviesta un uzstādīta jauna personāla izsaukuma peidžeru sistēma par 16 577 EUR. Atjaunota datortehnika četru darbinieku darba vietās, aktu zāle un konferenču zāles labiekārtotas ar jaunām interaktīvam tāfelēm konferenču un prezentāciju rīkošanai, kā arī uzstādīti jauni divi TV klientu atpūtas telpās.

2019. gadā atbilstoši Centra apstiprinātajam amatu un algu sarakstam bija 65,7 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits bija 60 darbinieki, no kuriem 50 sievietes un 10 vīrieši. Centra darbiniekiem

Centra organizatoriskā struktūra sastāv no trīs nodaļām un administratīvo personālu: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (kopā tie ir četri darbinieki: direktors, finansists, lietvedis un personāla speciālists); sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 43 amata vienības (43 darbinieki: nodaļas vadītājs – vecākais sociālais darbinieks, sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs un 38 aprūpētāji); veselības aprūpes nodaļa – 5 amata vienības (pieci darbinieki: nodaļas vadītāja-vecākā medicīnas māsa, fizioterapeits un trīs medicīnas māsas); saimniecības nodaļa – 14 amata vienības (14 darbinieki: nodaļas vadītājs un vadītāja vietnieks, veļas mazgātājs, veļas gludinātājs, četri apkopēji, sētnieks, trīs ēku un teritorijas uzraugi, remontstrādnieks un mikroautobusa vadītājs).

Centra darbinieki katru gadu apmeklē dažādas apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. 2019. gadā Centra darbinieki devās pieredzes apmaiņas vizītē uz Valsts sociālās aprūpes centru „Mēmele” un Neretas pašvaldības sociālās aprūpes centru. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības uz vietas institūcijā. 2019. gadā tika organizētas apmācības zināšanu un prasmju pilnveidošanai sociālajos, medicīnas un aprūpes jautājumos. Sociālā darba speciālisti gada laikā apmeklē apmācības 16 – 24 stundu apmērā, kā arī grupu supervīzijas, aprūpētāji – astoņu stundu

apmērā. 2019. gadā viena medicīnas māsa ieguva ķirurģijas māsas sertifikātu, studējot Rīgas Stradiņa universitātes bakalaura programmā.

Centrā četriem darbiniekiem ir augstākā izglītība, akadēmiskā vai profesionālā bakalaura izglītība ir sešiem darbiniekiem, otrā līmeņa, pirmā līmeņa izglītība trīs darbiniekiem, arodizglītība 33, bet vispārējā pamatizglītība 12 darbiniekiem.

Gada nogalē veikta darbinieku ikgadēja novērtēšana, kas tiek izmantota tālākai institūcijas attīstībai un apmācību organizēšanai. 2019. gadā RD priekšsēdētāja pateicības rakstu par profesionālu un godprātīgu darbu Rīgas pašvaldībā saņēma personāla speciāliste Daira Bogdanova un lietvede Olga Snedze. „Gada balva sociālajā nozarē” nominācijā „Iedzīvotāju paldies” pateicību saņēma direktore Ilze Andersone, sociālā darbiniece Eva Kauliņa, aprūpētāja Lolita Medvedeva. Nominācijā „Inovātīvākais darbinieks” pateicību saņēma fizioterapeite Lāsma Borka un nominācijā „Jaunā cerība” aprūpētāja Baiba Luika.

Rīgas pilsētas pašvaldības un līgumorganizāciju ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju 2019. gada aprūpētāju konkursā, nominācijā „Labākā aprūpes komanda” uzvaru un ceļojošo kausu ieguva Centrs, bet nominācijā „Labākais komandas darbs” uzvaru ieguva aprūpētājas Baiba Luika un Anita Šumska.

2018. gada nogalē tika saņemts ziedojums no fiziskas personas 100 EUR apmērā, par kuru 2019. gada specbudžeta programmas ietvaros Centrs iegādājās izejmateriālus rokdarbu nodarbībām (filcēšanas materiāli, dzija, materiāli svētku kompozīciju veidošanai un apsveikumiem).

Centra iemītnieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 116 klientiem – 22 vīrieši, 94 sievietes. 38 (26 sievietes, 12 vīrieši) klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem astoņi ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. 53 klientiem ir uzstādīta diagnoze – demence, ir klienti, kuriem diagnoze demence nav uzstādīta, bet simptomi ir izteikti – organiski personības un uzvedības traucējumi, kognitīvie traucējumi, hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kas ar laiku var atstāt iespaidu uz uzvedību. Četriem klientiem noteikta diagnoze – šizofrēnija. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei 2019. gadā bija 37 gadi, vecākajai – 98 gadi. Klientu vidējais vecums sievietēm – 80, vīriešiem – 65 gadi. 2019. gadā Centrā tika uzņemti 54 rīdzinieki: 12 vīrieši, 42 sievietes. Saskaņā ar 2019. gada 31. decembra datiem 75 klienti bija vecuma pensiju saņēmēji, seši valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, 19 invaliditātes pensiju saņēmēji. Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, ja nepieciešams arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina veselības aprūpes nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, divas medicīnas māsas un fizioterapeits. Pakalpojums tiek pirktis, lai nodrošinātu ģimenes ārsta, zobārsta, protēzista, podologa pakalpojumus un citu veselības aprūpes speciālistu mājas vizītes. Pamatojoties uz ģimenes ārsta nosūtījumu, tiek veikti arī citi nepieciešamie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim. Pēc klientu funkcionālo spēju novērtēšanas, klientiem tiek nodrošināti arī tehniskie palīglīdzekļi atbilstoši viņu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Iemītnieki dzīvo 46 istabās: piecās vienvietīgās, 19 divvietīgās, 15 trīsvietīgās, sešs četrvietīgās un vienā piecvietīgā istabā (sadalīta ar mēbelēm divās daļās). Klientu dzīves kvalitātes uzlabošanai izremontētas trīs klientu istabas, un izremontētajās telpās uzstādītas jaunas mēbeles, kā arī iespēju robežās pakāpeniski notiek mēbeļu un inventāra nomaiņa citās klientu istabās un atpūtas telpās. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem.

Kvalitatīvākas aprūpes nodrošināšanai Centrā iegādātas funkcionālās gultas (2019. gadā iegādāta 21 funkcionālā gulta) u.c. tehniskie palīglīdzekļi. Klientu drošībai un aprūpes kvalitātes uzlabošanai izveidota medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēma. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā, ugunsdrošībā (ar praktisko apmācību uguns liesmu dzēšanā).

Lai nodrošinātu Centra klientu saturīgu brīvo laiku, tiek organizētas dažādas aktivitātes, plašs nodarbību un pasākumu klāsts – dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, rokdarbi, floristika, galda spēles, dažādi turnīri, vingrošana, galda spēles, atmiņas un prāta treniņi, deju un kustību, mūzikas terapiju nodarbības, kanisterapija, nūjošana, tiek apgūta sajūtu taka. Iemītnieki iespēju

robežās dodas ekskursijās, pastaigās gar jūru, dodas uz koncertiem, baznīcu (atbilstoši katra konfesionālajai piederībai).

Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošās darbnīcas, kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem. Centrā jau vairakkārt viesojušies audzēkņi no tuvākajām skolām, dienas centriem – ansamblis „Cerību tilts”, ansamblis „Sandra”, „Swedbank” deju kolektīvs. Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionālajai piederībai. Ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Bolderājas Evaņģēliski luteriskās draudzes locekļiem, kuri regulāri atbalsta Centra iemītniekus.

2019. gadā Centra iemītnieki IKSD finansētā Integrācijas programmas projekta „Domā un radi” ietvaros četru nodarbību ciklos (radošās nodarbības, atmiņas un uzmanības treniņi, kulinārijas nodarbības, mobilā dārkopība) apguva jaunas iemaņas un prasmes, uzlabojot savu dzīves kvalitāti. Projekta laikā kopā ar jauniešiem no tuvākajām mācību iestādēm tika spēlētas dažādas galda spēles – galda kārtis, atmiņas vingrinājumi no grāmatām, apgūtas jaunas tehnikas – tapošana, mezglošana, kvilings no gofrētā kartona, telpu un āra rotājumu gatavošana, rotājumu apgleznošana. Organizētas dažādas sportiskas aktivitātes – vingrošana ar nūdelēm, bumbām, *boccia* spēle, aktivitātes sajūtu takā, šautriņu mešana, gatavotas dažādas maltītes. Aktīvākie Centra klienti apmeklēja mājdzīvnieku izstādi Ķīpsalas izstāžu centrā un piedalījās ekskursijā pa Rīgu ar „City Tour” autobusu. Projekta noslēgumā Centra zālē tika izstādīti projekta laikā tapuši iemītnieku darbi un iekārtoti albumi ar fotogrāfijām par projekta gaitu.

Vairāku gadu garumā Centrs veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”. Projekta ietvaros veikta parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana. 2019. gadā projektā piedalījās viens dalībnieks. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru 12 skolēni tika nodarbināti vasaras mēnešos (jūnijā, jūlijā un augustā). Jaunieši palīdzēja Centra iemītnieku brīvā laika aktivitāšu nodrošināšanā, teritorijas un telpu uzkopšanas darbos un klientu pavadīšanai uz dažādām nodarbībām, pasākumiem Centrā un ārpus tā. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem.

Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku un viņu piederīgo aptauja. Apkopoti aptauju priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

SOCIĀLIE PABALSTI

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, likumu „Par pašvaldībām”, Ministru kabineta noteikumu un RD saistošo noteikumu nosacījumiem **Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti:**

- ❖ valsts noteiktie sociālās palīdzības pabalsti – pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts), dzīvokļa pabalsts un pabalsts krīzes situācijā;
- ❖ pašvaldības funkcijās noteiktie sociālie pabalsti – pabalsti audžuģimenēm un bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas (turpmāk -pilngadīgiem bāreņiem);
- ❖ pabalsti atbilstoši pašvaldības brīvprātīgi uzņemtajām iniciatīvām – pabalsts veselības aprūpei, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, svētku pabalsts politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām, vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu, pabalsts pilngadīgo aizgādībā esošo personu aizgādņiem, pabalsti aizbildņiem, pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pilngadīgai personai pēc SAC pakalpojuma pārtraukšanas (turpmāk visi kopā – sociālie pabalsti).

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti sociālie pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti sociālie pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli).

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošina RSD saskaņā ar RD budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu un 2019. gadā RSD šīs budžeta programmas ietvaros rīdziniekiem izmaksāja 203 222 sociālos pabalstus (2017. gadā – 230 886, 2018. gadā – 211 528) 22 932 personām (2017. gadā – 28 156, 2018. gadā – 25 123).

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai 2019. gadā bija plānots izlietot 12 280 151 EUR, bet šis finansējums 2019. gada 1. novembra budžeta grozījumos tika samazināts līdz 11 879 818 EUR, no kuriem 2019. gadā faktiski tika izlietoti 11 378 922 EUR jeb 96%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu ir 1% (skat. 6. tabulu).

6. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai/ģimenei 2017. – 2019. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai personai gadā, EUR		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, tai skaitā:	28 156	25 123	22 932	12 282 091	11 473 869	11 378 922	436	457	496
GMI pabalsts	7 295	6 332	5 493	2 124 115	1 890 510	1 654 592	291	299	301
Dzīvokļa pabalsts	12 915	11 024	9 167	6 222 583	5 548 672	5 333 387	482	503	582
Pabalsts veselības aprūpei	3 283	3 001	3 245	344 851	295 529	375 358	105	98	116
Vienreizējs pabalsts krīzes situācijā	27	96	182	4 020	16 587	29 337	149	173	161
Pabalsti audžuģimenēm ⁵	290	306	361	950 668	1 138 723	1 274 603	3 278	3 721	3 531

⁵ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

Pabalsti pilngadīgiem bāreņiem⁶	371	374	402	371 944	374 135	447 115	1 003	1 000	1 112
Pabalsts apbedīšanai	1 288	1 018	885	333 167	280 765	263 435	259	276	298
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	1 404	1 154	1 174	49 940	41 048	58 700	36	36	50
Svētku pabalsts politiski represētajām personām	2 930	2 783	2 644	293 650	278 300	264 800	100	100	100
Pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem	47	52	71	99 903	141 418	243 895	2 126	2 720	3 435
Pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai	299	247	198	30 010	39 574	50 364	100	160	1254
Pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām	65	70	75	9 750	10 500	11 250	150	150	150
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	7 018	6 400	5 965	1 052 700	960 000	894 750	150	150	150
Pabalsti aizbildņiem:	232	288	302	89 034	142 131	153 599	384	494	509
<i>pabalsts aizbildnim, kurš aprūpē bērnu, kuram viens vai abi vecāki miruši;</i>	186	195	193	116 804	120 371	119 874	628	617	621
<i>pabalsts aizbildnim, kurš aprūpē divus (vai vairāk) aizbildnībā esošus bērnus par otro un katru nākamo aizbildnībā esošu bērnu)</i>									
Pabalsts aizgādņiem	753	765	773	186 891	194 251	200 705	248	254	260
Apmaksātas pusdienas izglītojamiem	39 ⁷	20 ⁸	–	2 061	1 355	–	53	68	–

⁶ Pabalsts pilngadīgiem bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem dzīvojamās telpas īrei.

⁷ Rīgas pašvaldībā sākot no 01.09.2017. bezmaksas ēdināšana ir visiem 1.-9. klašu audzēkņiem. RSD apmaksā ēdināšanas izdevumus tikai 10.-12. klašu audzēkņiem, kuriem ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss.

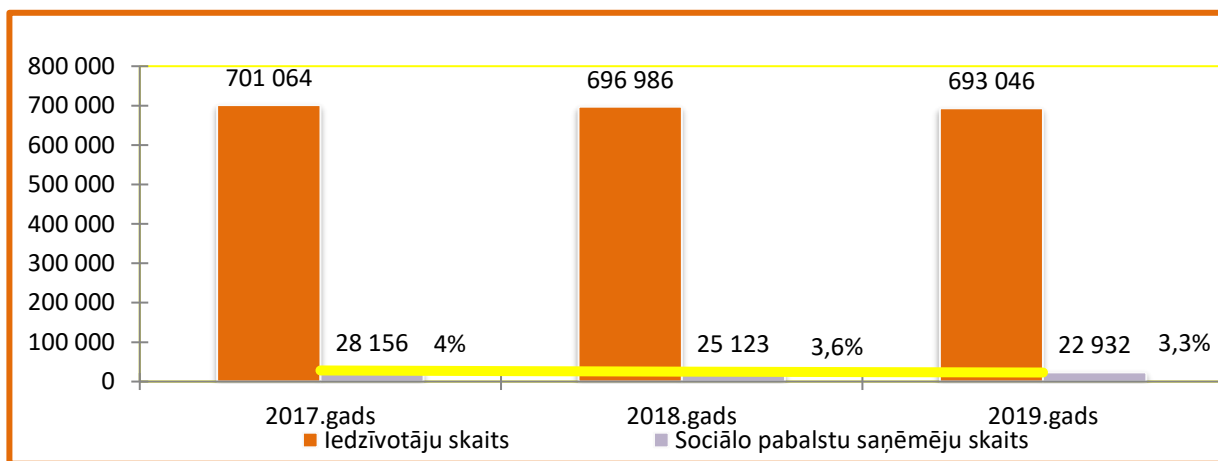
⁸ Rīgas pašvaldībā sākot no 01.09.2018. bezmaksas ēdināšana ir visiem izglītības iestāžu audzēkņiem.

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits arī 2019. gadā turpināja samazināties. Salīdzinot ar 2018. gadu, iedzīvotāju skaits samazinājies par 0,6% jeb 3 940 personām (2018. gadā pret 2017. gadu par 0,6% jeb 4 078 personām). Arī sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars starp Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem turpina samazināties.

No visiem Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem sociālos pabalstus saņēma 2017. gadā – 4%, 2018. gadā – 3,6%, bet 2019. gadā – 3,3% iedzīvotāji (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, Rīgā, 2017. – 2019. gadā

Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss

Rīgā kopš 2012. gada samazinās personu skaits, kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm). 2017. un 2018. gadā trūcīgo personu skaits samazinājās vidēji par 1% mēnesī, **bet 2019. gadā vidēji par 1,4% mēnesī**. 2017. gadā reģistrētas 10 324 trūcīgas personas, 2018. gadā 8 731 trūcīga persona, savukārt **2019. gadā 7 343 trūcīgas personas** (samazinājums 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu ir 15%, 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu – 16%) (skat. 4. attēlu). No visiem Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – 693 046⁹ personām, trūcīgo personu skaits 2019. gadā ir 1,06% (2018. gadā – 1,25%, 2017. gadā – 1,47%).

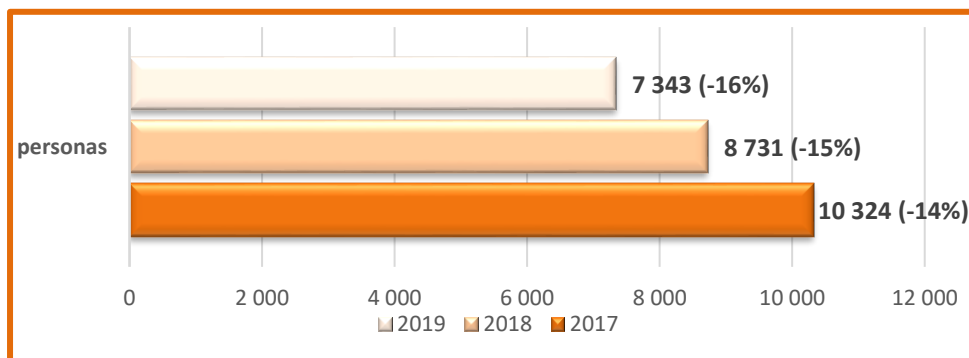
Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2019. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrēta 26 331 trūcīga persona jeb 1,38% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, 2019. gada jūnijā – 28 010 trūcīgas personas jeb 1,46% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, bet 2018. gada decembrī – 31 654 trūcīgas personas jeb 1,65% no visiem iedzīvotājiem Latvijā¹⁰.

2019. gada decembrī no visām trūcīgajām personām Rīgā 33,5% bija personas ar invaliditāti; 27,6% pensijas vecuma personas; 20,9% bērni un 18,1% bija personas darbības vecumā. Salīdzinoši 2018. gada decembrī no visām trūcīgajām personām 31,1% bija personas ar invaliditāti; 24,4% bērni; 24,1% pensijas vecuma personas un 20,4% personas darbības vecumā. 2019. gada decembrī salīdzinājumā ar 2018. gada decembri visstraujāk ir samazinājies bērnu īpatsvars starp trūcīgajām personām, **savukārt personu ar invaliditāti un pensijas vecuma personu īpatsvars, kurām ir piešķirts trūcīgas personas statuss, ir pieaudzis. Līdz ar to pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti īpatsvars no visām personām, kurām ir piešķirts trūcīgas personas statuss, 2019. gada decembrī ir 61%** (2018. gada decembrī – 55%, 2017. gada decembrī – 49%).

⁹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

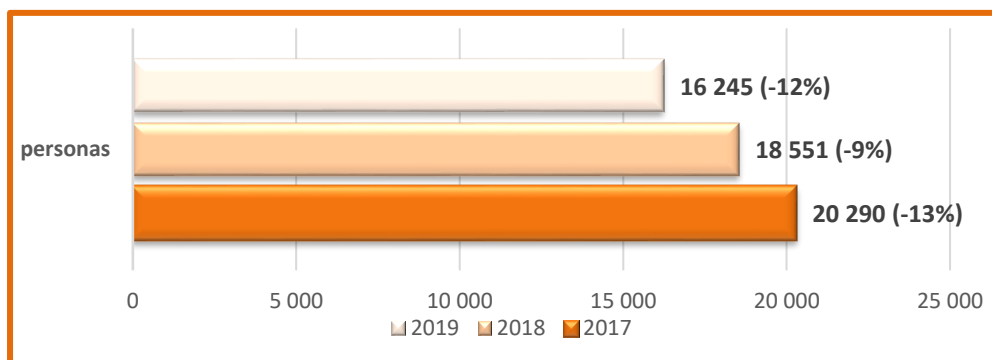
¹⁰ LR Labklājības ministrijas dati.

4. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2017. – 2019. gadā

Rīgā jau kopš 2012. gada samazinās arī personu skaits, kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par maznodrošinātām personām (ģimenēm). Gan 2017. un 2018. gadā, gan 2019. gadā šo personu skaits samazinājās vidēji par 1% mēnesī. Salīdzinot 2019. gadu ar 2018. gadu, maznodrošināto personu skaits ir samazinājies par 12% (18 551 personas 2018. gadā līdz 16 245 personām 2019. gadā) (skat. 5. attēlu). 89% maznodrošināto personu ir pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti. 2019. gadā no Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – 693 046¹¹ personām – 2,34 % ir personas, kurām RSD ir piešķīris maznodrošinātas personas statusu (2018. gadā – 2,7%, 2017. gadā – 2,9%).

5. attēls. Maznodrošināto personu skaits Rīgā 2017. – 2019. gadā

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

No 11 378 922 EUR, kuri 2019. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, 7 475 559 EUR tika izlietoti testēto sociālo pabalstu apmaksai, tai skaitā **6 987 979 EUR jeb 61% no visiem sociālajiem pabalstiem jeb 94% no testētajiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam** (2017. gadā – 68% un 95%, 2018. gadā – 65% un 95%).

Saskaņā ar RD 15.01.2013. saistošo noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.202) nosacījumiem GMI līmenis personai darbības vecumā ir 56,91 EUR mēnesī, bērnam 64,03 EUR mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējam 128,06 EUR mēnesī. Visām iedzīvotāju grupām tas ir augstāks par valstī noteikto GMI līmeni – 53 EUR¹².

Līdz ar trūcīgo personu skaita samazinājumu, samazinās arī GMI pabalsta saņēmēju skaits. 2019. gadā **GMI pabalstu saņēma 5 493 personas** (48% no visiem testēto sociālo pabalstu saņēmējiem jeb 75% no visām trūcīgajām personām) (2017. gadā – 7 295 personas, 2018. gadā – 6 332 personas).

¹¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

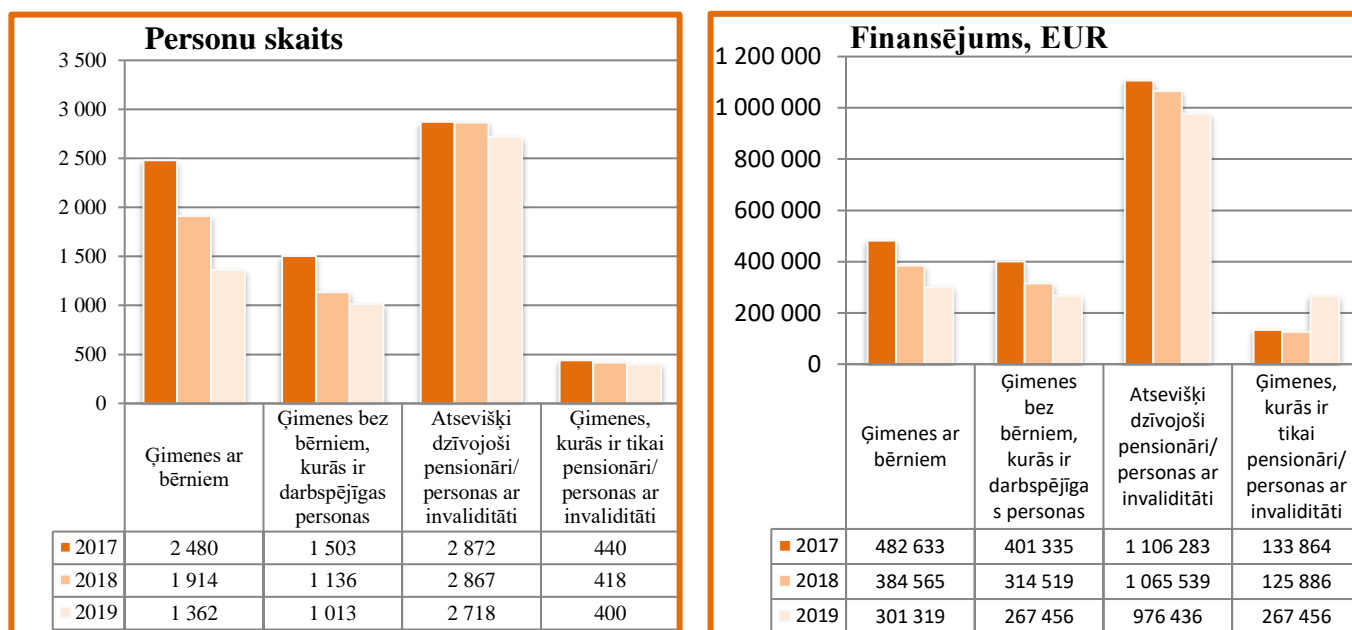
¹² Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”.

No visiem GMI pabalsta saņēmējiem 2019. gadā 50% ir atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (2017. gadā – 39%; 2018. gadā – 45%), 25% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes ar bērniem (2017. gadā – 23%, 2018. gadā – 30%), 18% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā (2017. gadā – 19%, 2018. gadā – 18%), bet 7% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (2017. gadā – 6%, 2018. gadā – 7%) (skat. 6. attēlu).

2019. gadā GMI pabalstam izlietotais finansējums ir 1 654 592 EUR jeb 22% no testētajiem pabalstiem izlietotā finansējuma (2018. gadā – 1 890 510 EUR jeb 24%; 2017. gadā – 2 124 115 EUR jeb 24%). 2019. gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2018. gadu, ir samazinājies par 12% (2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, izlietoto finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 11%).

2019. gadā no GMI pabalstam izlietotā finansējuma 59% izlietots atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti (2017. gadā – 52%, 2018. gadā – 56%). Ģimenēm ar bērniem izlietots – 18% (2017. gadā – 23%, 2018. gadā – 20%) no visa GMI pabalstam izlietotā finansējuma; ģimenēm bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā izlietots 16% (2017. gadā – 19%, 2018. gadā – 17%), bet ģimenēs, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti – 7% (2017. gadā – 6%, 2018. gadā – 7%). Lielais finanšu līdzekļu izlietojums atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti saistīts gan ar GMI līmeņa apmēra atšķirībām Rīgā, gan ar to, ka ar viszemākajiem ienākumiem un nabadzības riskam visvairāk ir pakļautas tieši atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR

2019. gadā Rīgā dzīvokļa pabalstu saņēma 9 167 personas jeb 40% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem jeb 79% no visiem testēto sociālo pabalstu saņēmējiem (2017. gadā – 46% un 82%; 2018. gadā – 44% un 82%).

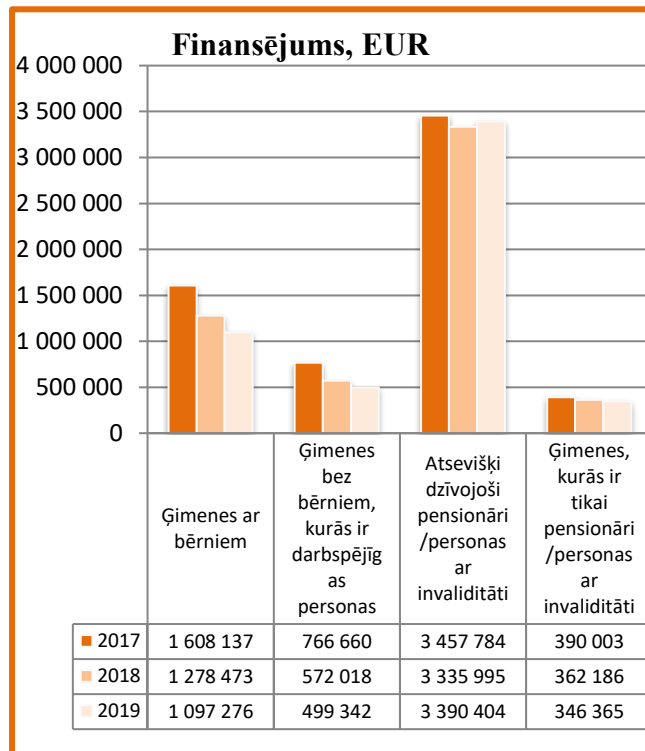
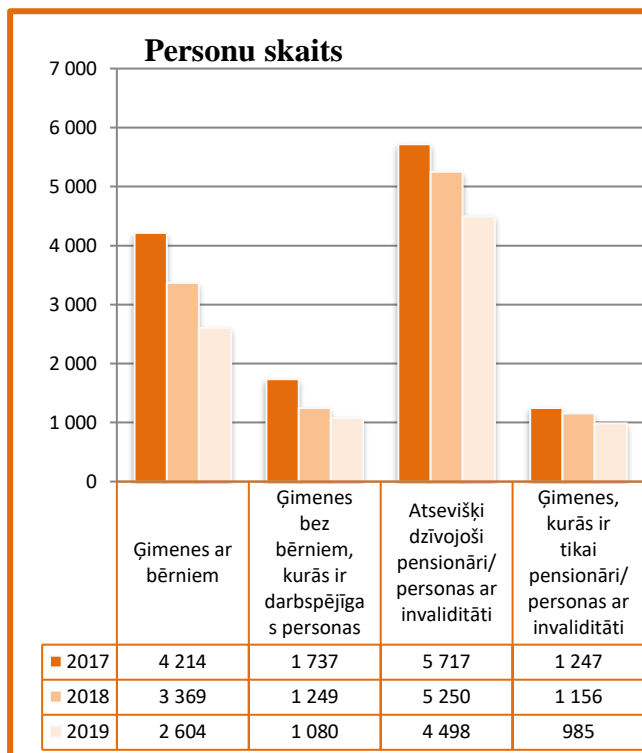
Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, samazinājās par 17% (2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 13%) (skat. 7. attēlu).

No visiem dzīvokļa pabalsta saņēmējiem 2019. gadā 49% ir atsevišķi dzīvojoši pensionāri/personas ar invaliditāti (2017. gadā – 44%; 2018. gadā – 48%), 28% ir ģimenes ar bērniem (2017. gadā – 33%; 2018. gadā – 31%), 12% ģimenes bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā (2017. gadā – 13%; 2018. gadā – 11%) un 11% ir ģimenes, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (2017. un 2018. gadā – 10%).

2019. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam – 5 333 387 EUR jeb 71% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (tāpat kā 2017. un 2018. gadā).

2019. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma 64% finanšu līdzekļu izlietots atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti (2017. gadā – 56%, 2018. gadā – 60%); ģimenēm ar bērniem – 21% (2017. gadā – 26%, 2018. gadā – 23%); ģimenēs bez bērniem, kurās ir personas darbaspējas vecumā – 9% (2017. gadā – 12%, 2018. gadā – 10%); savukārt pensijas vecuma personu/personu ar invaliditāti ģimenēm – 6% (2017. gadā – 6% un 2018. – 7%).

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR

2019. gadā saglabājas tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmēram. 2019. gadā izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 582 EUR personai jeb 813 EUR ģimenei gadā. Salīdzinoši 2018. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 503 EUR personai jeb 720 EUR ģimenei gadā, 2017. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 482 EUR personai jeb 705 EUR ģimenei gadā.

Analizējot sociālo pabalstu saņēmēju portretu, jāsecina, ka, neskatoties uz valsts veiktajām pozitīvajām izmaiņām pensiju un nodokļu jomā, sociālos pabalstus turpina saņemt personas ar ļoti zemiem ienākumiem, un šo personu īpatsvars joprojām ir augsts, līdz ar to, samazinoties sociālo pabalstu saņēmēju skaitam, pieaug vidējā izmaksātā sociālā pabalsta apmērs.

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Pārējiem sociālajiem pabalstiem kopā 2019. gadā tika izlietoti 4 390 943 EUR jeb 39% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2017. gadā – 3 935 393 EUR jeb 32%; 2018. gadā – 4 034 387 EUR jeb 35%), izlietotā finansējuma pieaugums 356 556 EUR jeb 9%. Izlietotā finansējuma pieaugumu ietekmēja pabalsta mājokļa pielāgošanai invalīdiem¹³, pabalstu audžuģimenēm, pabalstu pilngadīgiem bāreņiem un pabalsta veselības aprūpei saņēmēju skaita pieaugums.

¹³ 21.02.2018. stājās spēkā grozījumi Rīgas domes 14.11.2006. saistošajos noteikumos Nr.59 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā”, kuros, saistībā ar celtniecības izmaksu palielināšanos, pabalsta mājokļa pielāgošanai apmērs tika palielināts līdz 4 000 EUR

No pārējiem sociālajiem pabalstiem **visvairāk finansējums tika izlietots pabalstiem audžuģimenēm – 1 274 603 EUR** jeb 29% no pārējiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma. 2018. gadā pabalstiem audžuģimenēm tika izlietoti 1 138 723 EUR, bet 2017. gadā – 950 668 EUR.

2019. gadā turpināja pieaugt audžuģimeņu un tajās ievietoto bērnu skaits, 2019. gada decembrī sasniedzot 270 bērnus 141 ģimenē (2017. gada decembrī – 119 ģimenes ar 223 bērniem, 2018. gada decembrī – 123 ģimenes ar 233 bērniem).

2019. gadā **894 750 EUR apmērā tika izmaksāts pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu**, pabalsts tika piešķirts **5 965 jaundzimušajiem** rīdziniekiem, kas ir par 7% mazāk kā 2018. gadā. Savukārt 2018. gadā tas tika piešķirts par 9% mazāk kā 2017. gadā.

2019. gadā pabalstos **pilngadīgiem bāreņiem tika izmaksāti 447 115 EUR**, kas ir par 20% vairāk kā 2018. gadā. Tas pamatojams ar to, ka aktīva sociālā darba rezultātā arvien vairāk bāreņi pēc pilngadības sasniegšanas saņem valsts noteiktās sociālās garantijas. 2019. gadā pabalstus pilngadīgiem bāreņiem saņēma **402 personas**, salīdzinoši 2018. gadā pabalstus saņēma 374 personas, bet 2017. gadā – 371 persona.

05.10.2018. stājās spēkā grozījumi Saistošajos noteikumos Nr.202, ar kuriem:

- ❖ tika paaugstināts ienākumu kritērijs ģimenei (personai) pabalsta veselības aprūpei no 192,09 EUR līdz 221 EUR (nepārsniedzot) katram ģimenes loceklim vai atsevišķi dzīvojošai personai darbspējīgā vecumā mēnesī, bet atsevišķi dzīvojošam vecuma vai invaliditātes pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējam no 234,77 EUR līdz 270 EUR mēnesī. Vienlaicīgi pabalsta veselības aprūpei ietvaros tika paaugstināts pabalsta apmērs pacienta iemaksu segšanai (no 71,14 EUR līdz 100 EUR) un nekompensējamo inkontinences līdzekļu iegādei (no 341,49 EUR līdz 345 EUR). Līdz ar to 2019. gadā vērojams pabalsta veselības aprūpei saņēmēju skaita un tam izlietotā finansējuma pieaugums. 2019. gadā pabalstu **veselības aprūpei saņēma 3 245 personas** (par 8% vairāk kā 2018. gadā) **375 358 EUR** apmērā (par 27% vairāk kā 2018. gadā).

- ❖ tika paaugstināts ienākumu kritērijs (līdz 221 EUR (nepārsniedzot) katram ģimenes loceklim mēnesī), lai varētu pretendēt uz pabalstu izglītības ieguves atbalsta saņemšanai, kā arī tika paplašināts pabalsta izglītības ieguves atbalstam saņēmēju loks, nodrošinot šī pabalsta piešķiršanu arī izglītojamam no piecu gadu vecuma, kurš apgūst obligāto bērnu sagatavošanu pamatizglītības ieguvei, un izglītojamam, kurš nav sasniedzis 21 gadu vecumu un iegūst vispārizglītojošo vai profesionālo izglītību, kā arī tika palielināts šī pabalsta apmērs no 35,57 EUR līdz 50 EUR katram bērnam (skat. 6. tabulu). Līdz ar to 2019. gadā pabalstu izglītības ieguves atbalstam saņēma 1 174 personas 58 700 EUR apmērā (2018. gadā – 1 154 personas 41 048 apmērā).

12.10.2019. notika negadījums, kad dzīvojamajā mājā, kas atrodas Lāčplēša ielā 123B, Rīgā, iegruva griesti. Rīgas Sociālais dienests 26 ģimenēm (33 personām) izmaksāja vienreizēju pabalstu krīzes situācijā 13 330 EUR apmērā.

2019. gadā kopumā **pabalstu krīzes situācijā saņēma 182 personas jeb 153 ģimenes 29 337 EUR** apmērā (2018. gadā pabalstu saņēma 96 personas jeb 70 ģimenes 16 587 EUR apmērā).

2019. gadā **turpina pieaugt pabalsta simts un vairāk gadus sasniegušām personām saņēmēju skaits**. 2019. gadā pabalstu saņēma 75 personas, 2018. gadā – 70 personas, 2017. gadā – 65 personas. 2019. gadā šim pabalsta tika izlietots 11 250 EUR.

Iespējamie iemesli testēto sociālo pabalstu saņēmēju skaita izmaiņām:

- ❖ Pensiju indeksācija – 2018. gada 1. oktobrī un 2019. gada 1. oktobrī pārskatītas vecuma, invaliditātes, izdienas, apgādnieka zaudējuma pensijas un apdrošināšanas atlīdzības.

Vidējā izmaksājamā vecuma pensija Rīgā 2018. gada jūnijā bija 334,68 EUR, 2019. gada jūnijā sasniedza 364,20 EUR, bet 2019. gada decembrī – 391,99 EUR; vidējā izmaksājamā invaliditātes pensija Rīgā 2018. gada jūnijā bija 178,34 EUR, 2019. gada jūnijā sasniedza 187,51 EUR, bet 2019. gada decembrī – 198,20 EUR.

- ❖ Vidējā darba alga (bruto) Latvijā pieauga no 926 EUR mēnesī 2017. gadā līdz 1 004 EUR 2018. gadā, bet 2019. gada 3. ceturksnī sasniedza 1 091 EUR par pilnas slodzes darbu.
- ❖ Iedzīvotāju ienākuma nodokļa izmaiņas (neto ienākumu pieaugums):
- ❖ neapliekamais minimums pieauga no 200 EUR 2018. gadā līdz 230 EUR 2019. gadā;
- ❖ atvieglojums par apgādājamo pieauga no 200 EUR 2018. gadā līdz 230 EUR 2019. gadā;
- ❖ pensijas neapliekamais minimums pieauga no 250 EUR 2018. gadā līdz 270 EUR 2019. gadā.

Ņemot vērā valstī notiekošās makroekonomisko rādītāju izmaiņas, kā arī RSD iespējas salīdzināt klientu sniegto informāciju ar valsts datu reģistros esošo informāciju par klientu īpašumiem, kontu esamību, uzkrājumiem u.c., nākas secināt, ka daļai iedzīvotāju, kuri lūdz sociālo palīdzību, materiālā situācija neatbilst normatīvo aktu prasībām, līdz ar to 2019. gadā RSD pieņēma 2 119 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2018. gadā – 2 036, 2017. gadā – 1 994).

RSD visbiežāk sociālā palīdzība tika atteikta tādēļ, ka personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji (24% gadījumu), persona neuzrāda visus ienākumus (16% gadījumu), personai ir uzkrājumi (7% gadījumu) vai persona zaudējusi bezdarbnieka statusu (6% gadījumu).

Labklājības departamentā 2019. gadā visbiežāk tika apstrīdēti RSD lēmumi atteikt piešķirt dzīvokļa pabalstu – 32% gadījumu (2017. gadā – 25%, 2018. gadā – 23%) un atteikt maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu – 23% gadījumu (2017. gadā – 37%, 2018. gadā – 27%).

No visiem Labklājības departamentā pārskatītajiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem 89% gadījumu RSD tika atstāts negrozīts (2017. gadā – 80%, 2018. gadā – 82%).

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un RD saistošajiem noteikumiem, Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, materiālu atbalstu personai, lai tā varētu veikt samaksu par sociālajiem pakalpojumiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, kā arī RSD un pašvaldības deleģēšanas līgumu ietvaros – stacionārajās ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/-ie darbinieks/-i, un biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums sociālā riska ģimenēm, kurās ir bērna augšanai un attīstībai nelabvēlīgi apstākļi).

2019. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja **septiņas** pašvaldības institūcijas (RSD, RPBJC, trīs Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola), kā arī **147** sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (**48** nevalstiskās organizācijas, **57** privātpersonas, **35** valsts/citu pašvaldību iestādes). 2019. gadā kopējais sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits (**147**) ir **palielinājies par sešiem** (tai skaitā uzsākta sadarbība ar vairākiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pilngadīgām personām pakalpojumu sniedzējiem) salīdzinoši ar sociālo pakalpojumu sniedzēju skaitu 2018. gadā (141).

Rīdziniekiem 2019. gadā sniegti **54** daudzveidīgi sociālie pakalpojumi. Kopā sociālos pakalpojumus 2019. gadā saņēma **27 201** persona, kas ir **par 1143 personām vairāk** nekā 2018. gadā (26 058).

2019. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti no 12 Rīgas domes budžeta programmām. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti **56 912 720 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **51 660 054 EUR**, no valsts budžeta – **5 252 666 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 7. tabulu). Salīdzinoši 2018. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti arī no 12 Rīgas domes budžeta programmām, izlietojot **53 215 482** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **48 238 286 EUR**, no valsts budžeta – **4 977 196 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, **par 3 697 238 EUR jeb 7% pieauga** sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **3 421 768 jeb 7%**, bet no valsts budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **275 470 EUR jeb 5,5%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2019. gadā turpināja samazināties ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma bez vecāku gādības palikušiem bērniem skaits, krīzes centra pakalpojuma saņēmēju skaits. Pārskata gadā budžeta grozījumos ekonomija no programmas „Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās” tika novirzīta pakalpojuma cenu palielināšanai, uzsākti jauni pakalpojumi – sociālās rehabilitācija programma bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem un sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu jauniešiem vecumā no 18 līdz 24 gadiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

2019. gadā turpināja saglabāties iepriekšējos gados vērojamās tendences, kas saistītas ar aprūpējamu personu, līdz ar to arī aprūpes pakalpojumu saņēmēju skaita un apjoma palielinājumu.

2019. gadā novirzīts papildu finansējums šādiem pakalpojumiem:

- ❖ aprūpes dzīvesvietā, tai skaitā aprūpētās dzīvesvietas, pakalpojumam;
- ❖ samaksai par transporta pakalpojumiem personām ar invaliditāti, kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu;
- ❖ individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- ❖ pašvaldības dotācijas apmēra palielinājumam stacionārajām ārstniecības iestādēm pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līguma par sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanu ietvaros;

- ❖ jaunai sociālās rehabilitācijas programmai – socializācijas grupas bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un sociālās rehabilitācijas programmai ar izmitināšanu mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un viņu bērniem;
- ❖ piecām papildu vietām dienas aprūpes centram bērniem ar funkcionāliem traucējumiem;
- ❖ cenas palielinājumam vidēji par 26% 19 sociālajiem pakalpojumiem atbilstoši sociālā pakalpojuma standarta aprēķinam (piemēram, *bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā pakalpojumam, grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam u.c.*), lai tādējādi nodrošinātu maksimāli kvalitatīvus un konkurētspējīgus sociālos pakalpojumus;
- ❖ vienai papildu vietai esošā dienas aprūpes centrā personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- ❖ piecām papildu vietām dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma nodrošināšanai;
- ❖ papildu vietām esošajos grupu dzīvokļos (bērnu nama „Stikli” jauniešiem);
- ❖ otras mobilās brigādes izveidei Rīgas patversmei ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem;
- ❖ sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumam personām pēc ieslodzījuma/bezpajumtniekiem;
- ❖ personu ar invaliditāti pacēlājiem;
- ❖ papildu 10,25 amata vietām Rīgas sociālās aprūpes centros (*1 sociālais darbinieks, 7 aprūpētāji, 2,25 apkopēji*);
- ❖ telpu remontam un inventāra iegādei, kā arī uzturēšanas izdevumiem pakļautības iestādēm;
- ❖ elektronisko sistēmu uzlabojumiem, ieviešanai (*SOPA, APsis, VAPUS, DAUDZIS, sociālo pakalpojumu administrēšanas modulis (rindas, atskaites)*);
- ❖ telpu aprīkojuma iegādei sociālo pakalpojumu (*dienas centra pakalpojums pilngadīgām personām, dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un viņu bērniem, Rīgas Sociālā dienesta Teritoriālais centrs, RPBJC ārpusģimenes aprūpes vajadzībām pielāgoti dzīvokļi bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem*) izveidei jaunbūvējamajās sociālajās mājās Mežrozīšu ielā, Rīgā.

2019. gadā veiktas aktivitātes sociālās aprūpes centru (SAC) pakalpojuma pieejamības palielināšanai Rīgas iedzīvotājiem (papildu 29 ģimenes modeļa SAC vietu nodrošināšana).

Lai nodrošinātu laicīgāku, mērķtiecīgāku un koordinētāku atbalstu bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes, notika funkciju pārdale starp RSD un RPBJC. Kopš 2019. gada nogales ir izveidota RPBJC struktūrvienība darbam ar pilngadīgiem bāreņiem „Jauniešu atbalsta centrs”, kurā atbalstu minētās mērķa grupas jauniešiem nodrošina 10 darbinieki. Lai uzsāktu centra darbību, 2019. gadā LD un RPBJC darbinieki ar ESN (Eiropas sociālais tīkls) atbalstu bija pieredzes apmaiņā citās Eiropas valstīs (Lielbritānija, Beļģija).

2019. gadā sniegts atbalsts biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” sociālā uzņēmuma „RB Cafe” (Bruņinieku ielā 63) telpu pieejamības nodrošināšanai.

Infrastruktūras uzlabošanas jomā tika izremontētas grupu dzīvokļa (personām ar garīgās attīstības traucējumiem) telpas Dzērviņu ielā 1 (sadarbībā ar RD Mājokļu un vides departamentu).

2019. gadā turpinājās sociālo pakalpojumu jomā uzsāktais darbs pie šādu elektronisko sistēmu ieviešanas un pilnveidošanas:

- ❖ Sociālo pakalpojumu izpildes administrēšanas (atskaišu) elektroniskās sistēmas uzlabojumu ieviešana, kā arī 2019. gadā elektronisko atskaišu iesniegšana pilnībā ieviesta papildu sešiem pakalpojumiem (SAC, grupu mājas (dzīvokļa), aprūpes mājās, aprūpētās dzīvesvietas, krīzes centra, socializācijas grupu bērniem ar autiskā spektra traucējumiem pakalpojumiem).

- ❖ Sociālo pakalpojumu rindu elektroniskās sistēmas uzlabojumu ieviešana.

- ❖ Klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskās sistēmas (ApSis) uzlabojumu ieviešana. 2019. gadā ApSis uzsāka lietot stacionāro ārstniecības iestāžu sociālie darbinieki, kuri sniedz sociālā darba pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem saskaņā ar pašvaldības pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu.

7. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2017. – 2019. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2017	2018	2019
KOPĀ, EUR		45 593 147	53 215 482	56 912 720
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, tai skaitā	17 502 222	21 360 337	23 359 483
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	1 078 458	919 371	990 959
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	1 522 186	1 763 010	1 912 682
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	1 732 548	1 842 705	1 986 282
1.4.	<i>Sociālās aprūpes dzīvesvietā pakalpojumi</i>	11 294 465	14 670 961	16 400 571
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	249 348	324 928	432 819
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojuma pirkšana, no 01.09.2019. Dienas centrs neredzīgajiem un nedzirdīgajiem*</i>	134 990	360 206	413 769
1.7.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	1 490 227	1 479 156	1 222 400
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi	4 335 143	4 997 196	5 252 666
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	3 785 677	3 884 763	4 037 133
4.	18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās	1 883 475	1 846 392	1 614 133
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	5 909 599	6 203 536	6 974 982
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	2 452 443	4 088 951	4 486 816
7.	18.05.00. Rīgas patversme	1 177 035	1 226 765	1 269 589
8.	18.06.00. Rīgas patversmes – līgumorganizācijas	929 478	1 022 312	1 157 136
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests **	6 270 808	7 099 398	7 116 201
10.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	93 175	148 042	150 963
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	541 648	559 446	634 966
12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	712 408	798 344	858 652

* līdz 2017. gadam izdevumos ietverta sociālā darba pakalpojumu nodrošināšana stacionārajās ārstniecības iestādēs, bet no 2018. gada arī biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums un no 2019. gada septembra saskaņā ar pašvaldības deleģēšanas līgumu sniegtais dienas centra neredzīgajiem un nedzirdīgajiem sniegtais pakalpojums.

** uzturēšanas izdevumi, tai skaitā finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ❖ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ❖ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ❖ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ❖ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ❖ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ❖ ģimenes motivēšana;
- ❖ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ❖ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ❖ sociālais darbs ar grupām – atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu atkarības problēmas un citu atkarību gadījumi. Pēdējo gadu laikā arvien biežāk sociālajiem darbiniekiem nākas iesaistīties gadījumu risināšanā, kurās vecāki nevar vienoties par bērna dzīvesvietu un saskarsmes tiesībām, šo situāciju risināšanai darbiniekam nepieciešamas gan specifiskas zināšanas, gan nepieciešama emocionālā noturība, lai ievērotu neitralitāti starp abiem vecākiem.

Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, tas ir, novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2019. gadā nodrošināja 62 darbinieki. Tomēr jāatzīmē, ka vērojama samērā bieža kadru mainība. 2018. gadā salīdzinājumā pa ceturkšņiem, darbinieku skaits ir mainījies no 66 līdz 71 darbiniekiem, tas ir, uz vienu amata vietu ir nomainījušies vairāki darbinieki. Sociālo darbinieku mainība ietekmē sociālo gadījumu vadīšanas dinamiku, tai skaitā nepieciešami papildus laika resursi klienta un darbinieku sadarbības veicināšanai.

Arī 2019. gadā vērojams ģimeņu skaita samazinājums un **sociālā darba pakalpojums** tika sniegts 2 686 ģimenēm, kas ir par 278 ģimeni mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kopējais ģimeņu locekļu skaits bija 10 945, no tiem 4 763 bērni un 6 182 pilngadīgie ģimenes locekļi.

Saskaņā ar SOPA atskaišu modulī „Lietotāja darba pārskats” esošo informāciju par 2019. gadu var secināt, ka samazinājies sniegto konsultāciju skaits, tas ir, 2019. gadā sniegtas 35 528 konsultācijas, kas ir par 3 580 konsultācijām mazāk kā iepriekšējā gadā. Tajā skaitā klātienes konsultācijas bija 11 608, kas ir par 1 698 konsultācijām mazāk. Sniegtas 23 920 konsultācijas pa tālruni, kas ir par 1 882 konsultācijām mazāk. Minētais ir skaidrojams ar to, ka ir samazinājies arī sociālā darba pakalpojumu saņēmēju skaits.

Nozīmīgi ir **apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā**. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, un sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. Tā kā samazinās sociālā darba pakalpojuma saņēmēju skaits, samazinās arī veikto apsekojumu skaits. Apsekošanu skaits, kad klients sastaps dzīvesvietā 2019. gadā bija 3 803, kas ir par 829 apsekošanām mazāk, un neveiksmīgo apsekojumu skaits – 1 939, kas ir par 329 apsekojumiem vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

8. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2017	3 134	12 461	7 208	5 253
2018	2 973	11 950	6 875	5 075
2019	2 686	10 945	6 182	4 763

Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu, pašvaldībai ir jāveic bērnu likumpārkāpumu profilakses darbs, līdz ar to RSD sociālie darbinieki ir veikuši sociālo darbu un strādājuši ar ģimenēm un bērniem, par kuriem RSD ir saņēmis pieprasījumu iesaistīties caur Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu (turpmāk – NPAIS). Informāciju par nepilngadīgo likumpārkāpumiem un uzvedības problēmām (klaiņošanu, ubagošanu utt.) sniedz Valsts un pašvaldības policija. Atbilstoši NPAIS sniegtajai informācijai, pašvaldībai sadarbībā ar bērnu vecākiem un citām institūcijām – izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm, ir jāizstrādā sociālās korekcijas programmas. 2019. gadā RSD saņēma informāciju par 309 NPAIS reģistrētiem gadījumiem par konfliktiem ģimenē, emocionālu un fizisku vardarbību, bērna pamešanu novārtā, bērna smēķēšanu vai alkohola lietošanu, bērna atrašanās ārpus dzīvesvietas pēc plkst. 22.00 u.c. informāciju, kā arī Valsts vai pašvaldības policija lūdz RSD iesaistīties savas kompetences ietvaros ģimenes situācijas risināšanā vai izstrādāt korekcijas plānu. No tiem 123 gadījumos izstrādāti korekcijas plāni/sociālās rehabilitācijas plāni. Atsevišķos gadījumos korekcijas plāni/sociālās rehabilitācijas plāni nav izstrādāti, jo nav izveidojusies sadarbība ar ģimeni.

9. tabula. NPAIS pieprasījumi RSD

Gads	2017	2018	2019
NPAIS pieprasījumi RSD	181	233	309

Pamatojoties uz 12.09.2017. Ministru kabineta Nr. 545 „Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā”, Rīgas pilsētas pašvaldībā ir izveidota Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa (turpmāk – BTA grupa), lai veicinātu starpinstitucionālo sadarbību bērnu tiesību aizsardzības jomā. 2018. gada 24. janvārī tika apstiprināts BTA grupas nolikums, kas nosaka, ka Rīgas pašvaldībā starpinstitucionālā sadarbība tiek veidota divos līmeņos – institūciju vadības grupa, lai analizētu un aktualizētu bērnu tiesību aizsardzības jautājumus, un institūciju speciālistu sadarbība individuālo gadījumu risināšanai. Kopumā 2019. gadā notika četras vadības grupas sanāksmes.

2019. gadā BTA grupas ietvaros tika aktualizēta un apstiprināta Institūciju sadarbības kārtība, lai izskatītu individuālus gadījumus saistībā ar bērnu tiesību pārkāpumiem Rīgas pašvaldībā.

2019. gadā sociālie darbinieki aktīvi sadarbojās ar dažādu institūciju speciālistiem. Starpinstitucionālās tikšanās tika organizētas ne tikai RSD TC, bet arī pie sociālo pakalpojuma sniedzējiem, izglītības iestādēs, bērnu aprūpes iestādēs, krīzes centros. Ne vienmēr starpinstitucionālās tikšanās iniciators ir RSD sociālais darbinieks, bet to iniciēt var jebkurš no gadījumā iesaistītajām institūcijām.

2019. gadā sociālo gadījumu risināšanas ietvaros tika organizētas 339 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, sociālie darbinieki piedalījās 431 bāriņtiesas sēdē atzinuma sniegšanai.

Saskaņā ar deleģējuma līgumu 2019. gadā sociālā darba pakalpojumu turpināja sniegt biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (turpmāk – Biedrība) „Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centrs” (turpmāk – SOS ĢAC), nodrošinot pakalpojumu vidēji 100 sociālā riska ģimenēm mēnesī. SOS ĢAC pakalpojumu sniedza pieci sociālie darbinieki un divi sociālie rehabilitētāji, nepieciešamības gadījumā piesaistot citus speciālistus un pakalpojumu sniedzējus. 2019. gadā sociālā darba pakalpojums kopumā tika sniegts 147 ģimenei, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir par 16

ģimenēm vairāk. Kopējais pakalpojumu saņēmušo ģimenes locekļu skaits ir 529, no tiem 233 pilngadīgas personas un 296 bērni. Pārskats par pakalpojuma saņēmušo ģimeņu skaitu skat. 10. tabulā.

10. tabula. Sociālā darba pakalpojuma saņēmušo ģimeņu skaits „SOS Ģimeņu atbalsta centrā”

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2017	129	525	262	263
2018	131	528	244	284
2019	147	529	233	296

Savukārt 2017. gada 5. jūnijā Labklājības departaments sadarbībā ar Biedrību, piesaistot Biedrības, Rīgas domes un labdarības organizācijas „OAK Foundation” finansējumu, uzsāka īstenot projektu „SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērna vērsta pieejas ieviešanai Latvijā” (turpmāk – Projekts), kurš norisinājās no 2017. līdz 2019. gadam. Projekta mērķis bija veicināt iespēju katram bērnam un jauniešiem augt un attīstīties mīlošā, ģimeniskā vidē, stiprinot bioloģisko vecāku kapacitāti, samazināt pret bērniem vērstās vardarbības un sociālās izslēgšanas riskus.

Projektā bija iekļautas integratīvas aktivitātes, kuru īstenošanai bija iesaistītas arī citas institūcijas – IKSD, SIA „Rīgas Dzemdību nams” un RSD. No Projektā īstenotajām piecām aktivitātēm trijām tika nodrošināts Rīgas pašvaldības līdzfinansējums:

1. Agrīnās brīdināšanas – prevencijas sistēmas ieviešana pirmsskolas izglītības iestādēs, (programma – „Bērniem drošs un draudzīgs bērnudārzs” (turpmāk – BDDDB)), kas balstīta uz speciālistu apmācību un komandas izveidi, centrējoties uz bērna vajadzībām vērstu pieeju, kā arī e-vidē izveidota izvērtēšanas instrumenta izmantošanu sociālo problēmu agrīnai risināšanai.

Biedrība 2019. gadā sadarbībā ar nodibinājumu „Centrs Dardedze” turpināja kopīgu darbu, lai Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēs īstenotu un attīstītu agrīnās brīdināšanas – BDDDB. 2019. gadā programmā bija iesaistītas astoņas jaunas pirmsskolas izglītības iestādes Rīgā un pieci bērnudārzi Latvijas pilsētās un reģionos, kopā sasniedzot 50 iestādes.

2019. gadā notika informatīvs seminārs par programmas ieviešanu Latvijā, kurā piedalījās sociālās un izglītības politikas veidotāji un īstenotāji no 13 pašvaldībām.

2019. gada jūnijā septiņas iestādes tika sertificētas kā „Bērniem droši un draudzīgi bērnudārzi” – sešas no Rīgas pilsētas un ārpus Rīgas, kopumā Rīgā un visā Latvijā šobrīd ir sertificēti 16 bērnudārzi. Līdz 2019. gada beigām vēl 11 pirmsskolas izglītības iestādes bija pieteikušās sertifikācijai, kas notiks 2020. gada jūnijā.

Kopā ar sākotnējiem programmas 3. soļa izstrādātājiem – Bērnu novērošanas un risku novērtēšanas metodi ar ieteikumiem pedagogiem e-vidē, tika izstrādātas un ieviestas bērnu vecumam atbilstošas novērošanas metodika. Lai turpinātu programmas 3. soļa attīstību, tiek izstrādāti jauni IT risinājumi.

2. Agrīnās brīdināšanas prevencijas sistēma dzemdību namos/nodaļās (programma „Piedzimstot bērniņam”), kas sniedz psihoemocionālu atbalstu un praktiskas iemaņas jaunajām māmiņām saistībā ar bērna ienākšanu ģimenē (piemēram, veselības sarežģījumi dzemdībās vai pēcdzemdību periodā, mazuļa pārmērīga raudāšana, zīdīšanas problēmas u.c.). 2019.gadā palīdzība sniegta 134 jaunajām māmiņām, noorganizētas 16 atbalsta grupas. 2018. gadā palīdzība sniegta 164 jaunajām māmiņām, noorganizētas astoņas atbalsta grupas, bet 2017. gadā šāda palīdzība tika sniegta 89 jaunajām māmiņām.

3. Sociālā darba pakalpojuma sniegšana un sociālā darba modeļu ieviešana noteiktām mērķa grupām:

3.1. Sociālā darba pakalpojuma sniegšana jauniešiem un viņu ģimenēm, jo saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu, nodrošinot likumpārkāpumu profilakses darbu, pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, sabiedriskajām iestādēm u.c. organizācijām jāizstrādā bērnam korekcijas programmu (programma – „Pārinieks”). Biedrība sniedz sociālā darba pakalpojumu vidēji 30 ģimenēm mēnesī. 2019. gadā

minēto pakalpojumu saņēma 43 ģimenes, kurās kopā bija astoņi bērni/jaunieši, no kuriem ar 46 jauniešiem tika veikts uzvedības sociālās korekcijas darbs. Pakalpojumu nodrošināja divi sociālie darbinieki un divas pusaudžu atbalsta personas, kā arī tika piesaistīti citi speciālisti, piemēram, psihiatrs, narkologs. Salīdzinājumā ar 2018. gadu šo pakalpojumu saņēma par trīs ģimenēm vairāk (skat. 11. tabulu).

3.2. Atbalsts bērniem un jauniešiem krīzes situācijā, kuri zaudējuši tuviniekus – sēru programma „Kalniem pāri”. Programmas mērķis ir nodrošināt bērniem nepieciešamo atbalstu, lai dziedinātu traumatisko pieredzi un novērstu iespējamo bērna situācijas pasliktināšanos. Pakalpojumu nodrošina seši speciālisti – klīniskie psihologi, psihologs, mākslas terapeits, teologs. 2019. gadā atbalsts sniegts 28 ģimenēm, noorganizētas piecas grupas, kurās piedalījās 68 klienti – 30 pieaugušie, 38 bērni, kā arī tika nodrošinātas individuālas konsultācijas 32 klientiem. Salīdzinoši 2018. gadā programmā atbalsts tika sniegts 56 ģimenēm, noorganizētas astoņas atbalsta grupas, kurās piedalījās 76 klienti, 33 pieaugušie un 43 bērni, kā arī tika nodrošinātas individuālas konsultācijas 25 klientiem.

11. tabula. Sociālā darbinieka BTAL – 58. panta klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2017	27	-----	-----	56
2018	40	140	60	80
2019	43	141	57	84

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus. 2019. gadā tika nodrošinātas izglītojošās atbalsta grupas „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA), „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk – CAP), bērnu un bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupas, kā arī uzsāktas informatīvi izglītojošās atbalsta grupas tēviem. Minētos pakalpojumus sniedza nodibinājums „Centrs Dardedze”, biedrība „CONTACT”, biedrība „Skalbes”, psiholoģes V. Barkanceva un G. Krūma.

2019. gadā tika novadītas 24 bērnu un bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 41 personai, kas, salīdzinot ar 2018. gadu, ir par trīs grupu nodarbībām un 29 personām vairāk.

2019. gadā tika novadītas par trīs BEA grupu nodarbībām vairāk salīdzinājumā ar 2018. gadu, tas ir, 2019. gadā tika novadītas 50 grupu nodarbības 72 vecākiem, kas ir par četrām personām mazāk salīdzinājumā ar 2018. gadu. Samazinājies arī kopējais BEA nodarbību apmeklējums, kas saistīts ar vecāku zemu motivāciju grupu apmeklējumiem, lielākā daļa sociālā dienesta klientu faktiski nav gatavi nodarbībām, kurās tiek sniegtas padziļinātas zināšanas un veidota izpratne par vērtību sistēmām, jo vecākiem ir jāspēj līdzdarboties un analizēt sevi un savu rīcību. Lai gan pakalpojumu sniedzēji BEA grupu saturu ir aprobējuši arī klientiem ar zemu intelektuālo līmeni, tas ir, „vieglajā valodā”, kas ļauj vieglāk apgūt teorētisko kursu, joprojām vecāku atbildība ir iegūtās teorētiskās zināšanas pielietot praktiskās nodarbībās mājās. Konstatēts, ka vecāki ne vienmēr pilda praktiskos uzdevumus mājās, kā dēļ neierodas uz nodarbībām.

Palielinājies CAP sniegto nodarbību skaits, 2019. gadā tika sniegtas 48 grupu nodarbības 58 personām, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir par astoņām nodarbībām un par 15 personām vairāk.

Vecākus motivē apmeklēt CAP grupas, jo tās ir atbalsts vecākiem, lai veiksmīgāk izprastu pusaudžu uzvedības iemeslus un mācītos veidus, kā komunicēt ar pusaudžiem.

2019. gadā tika ieviestas jaunas izglītojošās grupas vecākiem – informatīvi izglītojošās atbalsta grupas tēviem. Tika novadītas astoņas nodarbības pieciem tēviem. Nodarbību saturs bija veidots „viegļajā valodā” ar uzskatāmiem piemēriem, kas bija saistoši un interesanti gan tēviem, gan bērniem. Tēvi bija motivēti regulāri apmeklēt nodarbības.

Salīdzinot ar 2018. gadu, samazinājies ģimeņu un bērnu psiholoģiskās izpētes pakalpojuma pieprasījums. 2019. gadā sniegtas 1 260 konsultācijas un sagatavoti 212 atzinumi, kas, salīdzinot ar 2018. gadu, ir par 242 konsultācijām un par 19 atzinumu mazāk. Viena atzinuma sagatavošanai nepieciešamas līdz sešām konsultācijām. Konsultāciju skaits atkarīgs no sociālā gadījuma komplikētības un izpētes jomu skaita, piemēram, emocionālā, kognitīvā joma, iespējamās vardarbības izpēte. Kopējo sniegto konsultāciju skaita samazināšanos ietekmē tas, ka kopumā samazinājies RSD redzeslokā esošo klientu skaits, kā arī klientu motivācija sadarboties un apmeklējumu aktivitāte.

2019. gadā samazinājies arī sniegto individuālo psihologa konsultāciju skaits, tas ir, sniegtas 2149 konsultācijas 289 personām, kas, salīdzinot ar 2018. gadu, ir par 75 konsultācijām mazāk, savukārt pakalpojumu saņēma par astoņām personām vairāk. Sniegto psihologa konsultāciju skaita samazinājums skaidrojams ar to, ka klientiem ir zema motivācija apmeklēt konsultācijas regulāri un pilnā apjomā.

2019. gadā narkologa konsultācijas tika nodrošinātas 195 personām, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir par 39 personām mazāk. Sociālā pedagoga pakalpojumu 2019. gadā saņēma 36 bērni, kas ir par 34 personām mazāk salīdzinājumā ar 2018. gadu. Kaut gan narkologa un speciālā pedagoga konsultāciju saņēmušo personu skaits ir samazinājies, ir palielinājies nodrošināto konsultāciju skaits. Tas nozīmē, ka klienti ir motivēti saņemt pakalpojumu regulāri ilgāku periodu.

Plānotais finansējums izglītojošo grupu un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir palielinājies, tas ir, 2019. gadā bija 151 857 EUR, izlietots 2018. gadā – 104 823 EUR.

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem un bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem

No 2016. gada tiek realizēts sociālais pakalpojums – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem (turpmāk – Programma). Programmā pakalpojumu saņem jaunieši no sociālā riska ģimenēm, kuriem konstatētas multiplas sociālās problēmas – mācīšanās grūtības, klaiņošana, likumpārkāpumi, zemas komunikācijas un saskarsmes prasmes, grūtības risināt problēmas un konfliktus, atkarības, sociālā izolētība.

Labklājības departaments nodrošina divas dažādas Programmas, kuras 2019. gadā realizēja biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”. Abu Programmu kopējais ilgums ir 14 mēneši, Programmas sastāv no diviem posmiem, kur I Posmā pakalpojumu saņem 15 jauniešus vecumā no 13 līdz 18 gadiem, bet II Posmā pakalpojumu turpina saņemt 10 jaunieši, izvērtējot motivāciju sadarboties. 2019. gadā Programmas pakalpojums tika nodrošināts 75 jauniešiem. Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD ir konstatēts, ka pieprasījums pēc šāda veida pakalpojuma ir liels un uzsāktais darbs ar jauniešiem ir uzrādījis pozitīvus rezultātus – mazinājušies skolas kavējumi, tiek attīstītas komunikācijas iemaņas un prasmes, tai skaitā prasmes risināt konfliktus, kas uzlabo saskarsmi gan vienaudžu vidū, gan ģimenē, veidojas prasme organizēt un saturīgi pavadīt brīvo laiku, attīstīt radošās izpausmes.

Lai novērtētu Programmu efektivitāti sociālās funkcionēšanas uzlabošanā, Departaments 2018. un 2019. gadā veica pētījumu Programmu rezultātu izvērtēšanai, izmantojot statistikas datu analīzes metodes. Pētījums ir parādījis, ka pakalpojums ne tikai statistiski, bet arī praktiski būtiski ietekmē jauniešu sociālo funkcionēšanu, uzrādot pozitīvu kāpumu tādās jomās kā emocionālā noturība, paštēls, pie kuriem pieder pašvērtējums, paškritika un radošā pašizpausme, kā arī vērojami uzlabojumi skolas apmeklējuma rādītājos un karjeras mērķu skaidrībā. Programmu plānotais finansējums 2019. gadā bija 182 476 EUR, izlietots 164 244 EUR. Neizpilde 2019. gadā saistīta ar nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” reorganizāciju, kā rezultātā 2019. gada novembrī tika izbeigts līgums par pakalpojuma sniegšanu. Pakalpojuma atlikušās daļas nodrošināšanai tika veikta

cenu aptauja un no 2019. gada decembra pakalpojumu turpināja nodrošināt biedrība „Resiliences centrs”.

2019. gada nogalē tika uzsākta arī jauna sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem. Programma izveidota ar mērķi, lai agrīni sniegtu atbalstu un izglītotu ģimenes, kuras saskarošas ar grūtībām bērna audzināšanā – konstatētas bērna saskarsmes problēmas, apgrūtināta adaptācija sociālajā vidē, bieži konflikti, psihoemocionālās attīstības traucējumi, somatiskas reakcijas, uzvedības un mācīšanās iemaņu traucējumi. Programma paredzēta 20 bērniem no četrus līdz deviņu gadu vecumam un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu sniedza nodibinājums „Latvijas Bērnu bāreņu fonds”, izlietotais finansējums 11 875 EUR.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai (ģimenei) nepieciešamo atbalstu, tai skaitā prasmju attīstīšanu, atbilstoši personas (ģimenes) funkcionēšanas spēju līmenim saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Visbiežāk personai (ģimenei) nepieciešams uzlabot un apgūt sociālās prasmes bērna audzināšanā un aprūpē, kā arī mājsaimniecības vadīšanā, budžeta plānošanā.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ❖ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz četrām stundām nedēļā vienai personai);

- ❖ personām bez noteiktas dzīvesvietas, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz četrām stundām nedēļā vienai personai);

- ❖ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērna audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);

- ❖ pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un personām ar pazīmēm par garīga rakstura traucējumiem, kurām nepieciešams atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, tai skaitā, nodarbinātības jautājumu risināšanā un mājsaimniecības vadīšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai).

2019. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošināja piecas līgumorganizācijas: biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”.

2019. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 213 personas, kas ir par 54 personām vairāk nekā 2018. gadā. Pakalpojums 2019. gadā tika piešķirts 138 ģimenēm ar bērniem, 30 ģimenēm ar bērniem, kurās kādam no vecākiem ir garīga rakstura traucējumi, 40 pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, četriem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes un vienai personai bez noteiktas dzīvesvietas. Pakalpojuma sniedzēji 2019. gada nogalē aktīvi piesaistīja jaunus ģimenes asistentus, kā rezultātā strauji saruka rindā gaidošo klientu skaits.

Ģimenes asistenta pakalpojumam izlietotais finansējums 2019. gadā – 267 189 EUR.

Krīzes intervences pakalpojuma sniegšana

Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā nonākušām ģimenēm, sniedzot ģimenes vajadzībām atbilstošu sociālpsiholoģisko atbalstu, kā arī piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai mazinātu, novērstu bērna/-u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā.

Minētais pakalpojums Rīgas pilsētā tiek nodrošināts no 2014. gada.

2019. gadā Krīzes intervences pakalpojumu nodrošināja trīs pakalpojuma sniedzēji, pakalpojums tika piešķirts trīs ģimenēm. Vienai ģimenei pakalpojums tika piešķirts atkārtoti, tomēr pakalpojuma izmantošanas laikā vecākiem tika pārtrauktas aizgādības tiesības. Pārējās divās ģimenēs bērniem tika saglabāta iespēja augt ģimenēs. Pakalpojums bija plānots 12 ģimenēm, un fakts, ka Krīzes intervences pakalpojumu nesaņēma plānoto ģimeņu skaits, skaidrojams ar to, ka arī RPBJS struktūrvienība „Krīzes centrs” sava pakalpojuma ietvaros veica krīzes intervenci visā ģimenē un sadarbībā ar Mobilo brigādi un citiem atbalsta speciālistiem veica ģimenes apsekošanu dzīvesvietā. Krīzes intervences pakalpojuma ietvaros tika nodrošinātas dažāda profila speciālistu konsultācijas bērniem un viņu vecākiem, atvērtās atbalsta grupas vecākiem – vienu reizi nedēļā (divas stundas) un

uzsāka nodrošināt pakalpojuma pēctecību divu mēnešu periodā pēc tam, kad bērns vairs nesaņēma RPBJC „Krīzes centrs” pakalpojumu.

Plānotais finansējums 2019. gadam bija 22 320 EUR, faktiskā izpilde – 5 760,50 EUR.

12. tabula. Krīzes intervences pakalpojumu saņēmumu ģimeņu skaits

Pakalpojuma sniedzējs	2017	2018	2019
Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra “	3	4	2
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	2	-	-
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	6	6	2
KOPĀ	11	10	4

Sociālās rehabilitācijas programmas ar izmitināšanu mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un jaundzimušajiem ar izmitināšanu

2019. gada 24. maijā tika uzsākts pilotēt jaunu pakalpojumu – sociālās rehabilitācijas programma klientēm ar garīga rakstura traucējumiem un viņu jaundzimušajiem, ar izmitināšanu. Pakalpojums paredzēts divu gadu garumā, kopā trīs mātēm un trīs bērniem.

2019. gadā pakalpojumu saņēma viena māte un viņas bērns. Pakalpojumu realizē biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centra „Burtnieks” telpās. Laika periodā no 01.08.2019. līdz 30.09.2019. pakalpojuma saņemšanai tika izvērtētas vēl trīs klientes. Izvērtēšanas procesā vienai klientei Rīgas bāriņtiesa pārtrauca aizgādības tiesības pār bērnu un neatjaunoja tās, otra kliente atteicās no piedāvātā pakalpojuma, bet trešajai klientei piemērotāka bija individuālās rehabilitācijas programma bez izmitināšanas.

Plānotais finansējums 2019. gadam bija 34 263 EUR, faktiskā izpilde – 13 703 EUR.

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ❖ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ❖ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir RSD rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2019. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja četri dienas centri:

- ❖ Kurzemes rajonā – kopienas centrs „Ābeļzieds” (Dzirčiema iela 24);
- ❖ Latgales priekšpilsētā – dienas centrs bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Aiviekstes iela 14) un dienas centrs „Kamene” (Salnas iela 2);
- ❖ Ziemeļu rajonā – dienas centrs „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2019. gada septembrī dienas centrs „Čiekurs” pārtrauca nodrošināt pakalpojumu.

2019. gadā pakalpojumu saņēma 116 bērni, tai skaitā 61 meitene un 55 zēni. Salīdzinājumā ar 2018. gadu dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 61 bērnu. 2019. gadā RSD turpināja uzsāktu darbu pie Dienas centru darbības izvērtējuma, kurā tika identificēts, ka Dienas

centru darbība atbilst Kopienas centra pakalpojumam, kā rezultātā ir plānota Dienas centru reorganizācija.

13. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2017	2018	2019
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	4	4	4
Pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits	301	177	116

Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm

Dienas aprūpes centra (turpmāk – DAC) pakalpojums nodrošina sociālā darba, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

DAC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- ❖ bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- ❖ dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, sociālā rehabilitētāja, sociālā pedagoga, audzinātāja u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana;
- ❖ sociālās integrācijas veicināšana (pasākumi un aktivitātes, tai skaitā ārpus DAC);
- ❖ sadarbība ar institūcijām;
- ❖ drošas vides nodrošināšana.

2018. gadā tika uzsākta DAC bērniem un viņu ģimenēm pakalpojuma satura pārskatīšana un darbs tika turpināts arī 2019. gadā, konkretizējot pakalpojumā iekļautās aktivitātes, to mērķus un sasniedzamos rezultātus.

2019. gadā DAC pakalpojumu saņēma 272 bērni, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Salīdzinot ar 2018. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 37 bērniem.

2019. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

- ❖ SIA „Bērnu oāze” konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
- ❖ reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” un DAC „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
- ❖ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš” (Slokas iela 161);
- ❖ nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13) un daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paudzes” (Ūnijas iela 49).

14. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta - izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2019. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2017	2018	2019
„Roku rokā”	33	64	64	60
„Sirdsgaisma”	25	53	54	57
„Torņakalns”	25	54	45	31
„Patvērums”	15	27	26	30
„Stropiņš”	20	39	49	45
„Paaudzes”	30	85	71	49
KOPĀ	148	322	309	272
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR		435 977	462 937	442 167

Dienas centru un DAC klientu galvenās problēmas ir sociālo prasmju un iemaņu trūkums, saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, tas ir, grūtības komunicēt ar vienaudžiem un pieaugušajiem, veidot sociālos kontaktus, nav pietiekams ģimenes atbalsts mācību procesam, kā rezultātā ir neregulārs izglītības iestādes apmeklējums, zemas mācību sekmes un mācību parādi, emocionālā vardarbība ģimenē, sociālā atstumtība, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, uzvedības problēmas, sociālo attiecību un atbalsta trūkums.

Dienas centru un DAC pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas. Kopdarbība dienas centru un DAC sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem dienas centra pakalpojums nodrošina iespēju paēst launagu, savukārt DAC pakalpojumā paēst siltas pusdienas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2019. gadā RSD redzeslokā bija 1 245 bērni ar funkcionēšanas traucējumiem, kas ir par 39 mazāk kā 2018. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 11 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionēšanas traucējumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionēšanas traucējumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas pašvaldība bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ❖ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ❖ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ❖ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvērsas dzīvesvietai tuvākajā RSD TC pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, jāaizpilda iesniegums, norādot nepieciešamo pakalpojumu, un sociālā darba speciālists izvērtē bērna funkcionēšanas traucējumus, vajadzības un resursus, tai skaitā arī ģimenes, lai rastu atbilstošāko sociālā atbalsta veidu. Sociālais

darbinieks pēc nepieciešamības apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti.

2019. gada 6. februārī zaudēja spēku RD Labklājības departamenta 11.01.2012. iekšējie noteikumi Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”, saskaņā ar kuriem sociālais darbinieks izvērtēja pakalpojumu piešķiršanu. Iekšējie noteikumi zaudēja spēku, jo bija zaudējuši aktualitāti un radīja apgrūtinājumu pakalpojumu saņemšanā ģimenēm, kurās aug bērns ar funkcionēšanas traucējumiem.

Sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti vairāki sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā bērniem ar invaliditāti („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un rehabilitācijas pasākumu kompleksu (līdz 45 dienām gadā) bērniem ar invaliditāti institūcijā, nodrošinot bērniem uzraudzību, ēdināšanu, saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pašaprūpes un sociālo prasmju uzturēšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot bērnu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

„Atelpas brīža” pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina BKUS novietne „Gaiļezers” un kopš 2016. gada VSAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”, savukārt 2019. gadā pakalpojumu nodrošināja tikai viens pakalpojuma sniedzējs – BKUS novietne „Gaiļezers”. 2019. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 35 bērni.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenei (turpmāk – DAC bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem)

DAC bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem – pakalpojums, dienas laikā nodrošinot bērnu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datorprasmju apmācība.

2019. gadā divos dienas aprūpes centros tika nodrošināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums:

❖ biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” DAC bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem pakalpojumu nodrošināja bērniem ar kustību un attīstības traucējumiem, iekļaujot – ergoterapiju, logoterapiju, mūzikas terapiju, datora apmācības, tai skaitā izmantojot alternatīvās komunikācijas metodes, tematiskos pasākumus, dalību integratīvajā mākslas festivālā „Nāc līdzās” un brīvā laika pavadīšanu, kā arī individuālās konsultācijas un sociālo darbu ar bērna ģimeni.

❖ Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Tornakalna rūķi” nodrošināja pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionēšanas traucējumiem, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulsvece”.

2019. gada novembrī par piecām vietām tika palielināts vietu skaits DAC „Torņakalna rūķi”. 2019. gadā DAC pakalpojumus saņēma 75 bērni, kas, salīdzinot ar 2018. gadu, ir par sešiem bērniem vairāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm

Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums „Portidža” bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm, kura ietvaros bērniem un viņu ģimenēm sniedz nepieciešamās specifiskās zināšanas, motivē bērnus attīstīt jaunas prasmes un iemaņas, kā arī nostiprina jau esošās prasmes, veicinot bērna un ģimenes integrēšanos sabiedrībā. Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru rezultātā bērniem ir garīgās attīstības traucējumi. Pakalpojuma nodrošināšanā tiek īstenota Portidžas agrīnās korekcijas programma.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2019. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 47 bērni.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums – ietver bērna ar funkcionēšanas traucējumiem vecumā no 0 – 18 gadiem funkcionēšanas stāvokļa izvērtējumu un individuālo rehabilitācijas plāna sastādīšanu fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsta vadībā, nosakot bērnam nepieciešamo speciālistu konsultāciju, procedūru u.c., tai skaitā vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam. Vienlaikus bērna ģimenes locekļiem tiek sniegta iespēja koordinēti saņemt informāciju un rehabilitācijas plānu par bērna vajadzībām pēc medicīniskās un sociālās rehabilitācijas.

2019. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts diviem bērniem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu nodrošināja SIA „Rīgas veselības centrs” filiālēs „Ziepiņkalns”, „Ķengarags” un „Imanta”.

Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem ir pakalpojums, kurā tiek īstenota 10 mēnešu multidisciplināra sociālā rehabilitācija, tai skaitā apmācība, lai bērniem mazinātu kustību traucējumu radītos ierobežojumus un veicinātu bērnu integrāciju mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam, kas, savukārt, nākotnē sekmētu patstāvīgas dzīves uzsākšanu un iekļaušanos darba tirgū, vienlaikus nodrošinot bērnu un viņa ģimeni ar specifiskām zināšanām un prasmju kopumu ilgtermiņā.

Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājas apstākļos.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”. 2019. gadā pakalpojumu saņēma 11 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums, kura mērķis ir sniegt psihosociālu atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves, Rīgas pilsētas pašvaldība kopš 2018. gada pakalpojumu nenodrošina, jo, sākot ar 2018. gadu, to finansē no valsts finanšu līdzekļiem.

Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, kura ietvaros tiek nodrošināta agrīna psihosociāla palīdzība un rehabilitācija bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, veicinot bērna iekļaušanos pirmsskolas izglītības iestādēs, skolās, kā arī uzlabojot bērna un ģimeņu sociālo

funkcionēšanu. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu: sociālā darbinieka, psihologa, speciālā pedagoga, ergoterapeita, logopēda konsultācijas. Konsultācijas tiek sniegtas gan bērnam, gan ģimenes locekļiem, nodrošinot fokusētas atbalsta – izglītojošās grupas, saskarsmes treniņa un dusmu kontroles programmu, ABA (Lietišķās uzvedības analīze) terapiju, kā arī pēc nepieciešamības nodrošinātas konsultācijas bērna dzīvesvietā vai izglītības iestādē.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2016. gada janvārī nodibinājumā „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”, savukārt no 2019. gada decembra pakalpojumu uzsāka nodrošināt biedrība „Autisma centrs”. 2019. gadā pakalpojumu saņēma 62 bērni.

Socializācijas grupas bērniem ar autiska spektra traucējumiem pakalpojums tika ieviests 2019. gadā un pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 2019. gada augustā. Pakalpojuma mērķa grupa ir bērni ar autiska spektra traucējumiem no četriem līdz 12 gadu vecumam (ieskaitot), kuriem ir nepieciešams attīstīt vai uzlabot sociālās un komunikācijas prasmes un patstāvīgās funkcionēšanas spējas, lai veicinātu bērnu patstāvību un integrāciju sabiedrībā, tai skaitā mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”. 2019. gadā pakalpojumu saņēma 11 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem, kura mērķis ir veicināt bērniem komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā, savukārt vecākiem nodrošināt psiholoģisku un izglītojošu atbalstu. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli bērnam un vecākiem, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapija, smilšu terapija, mākslas terapija, kognitīvi biheiviorālā terapija u.c.. 2019. gadā sniegtas 484 psihologa konsultācijas 50 personām.

Individuāla sociālās rehabilitācijas programma

2018. gadā tika uzsākta jauna iniciatīva, individuālo sociālo rehabilitācijas programmu (turpmāk – Programmas) īstenošana bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem. Programmas tika uzsāktas bērniem ar autiska spektra traucējumiem, un 2019. gadā tika turpināts nodrošināt un izstrādāt jaunas Programmas.

Programmu būtība ir palīdzēt bērniem un viņu ģimenēm, kuru sociālās problēmas nav atrisināmās ar esošo sociālo pakalpojumu palīdzību, esošais pakalpojuma saturs neatbilst vajadzībām un pakalpojums nepieciešams lielākā apmērā, kā arī nepieciešams piesaistīt virkni citu pakalpojumu vai resursu, piemēram, ABA terapeita, ergoterapeita, audiologopēda, fizioterapeita konsultācijas. Programmas ir vairāk orientētas uz kompleksiem risinājumiem.

2019. gadā pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”, izstrādājot un nodrošinot sešas Programmas, no kurām vienu Programmu ir plānots turpināt 2020. gadā. Nodrošināto Programmu ilgums un izmaksas izriet no bērna un viņa ģimenes vajadzību izvērtējuma, 2019. gadā Programmu ilgums vidēji bija, sākot no četriem mēnešiem līdz deviņiem mēnešiem. Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD ir konstatēts, ka Programmas sniedz pozitīvus rezultātus, proti, veicina bērnu ar funkcionēšanas traucējumiem pašaprūpes un neatkarības līmeni, savukārt bērna vecāki norāda, ka pozitīvo dinamiku sniedz tas, ka Programmās tiek nodrošināta kompleksa sadarbība starp speciālistiem.

Pakalpojuma īstenošanai 2019. gadā plānotais finansējums bija 25 474 EUR, faktiskā izpilde – 18 455 EUR.

15. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2019. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2017	2018	2019
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Mēs esam līdzās”	20	31	25	30
DAC „Torņakalna rūķi”	10	20	23	22
DAC pakalpojums bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem vasaras mēnešos:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	12	19	21	23
Sociālās rehabilitācijas programmas:				
Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem Biedrība „Latvijas Bērniem ar kustību traucējumiem”	10	10	10	11
Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums „Portidža” bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	20	35	24	47
Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm Nodibinājums „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”, biedrība „Autisma centrs” (no 01.12.2019.)	Nav noteikts	40	42	62
Socializācijas grupas bērniem ar autiska spektra traucējumiem Biedrība „Nepaliec viens” (pakalpojums uzsākts no 01.08.2019.)	36	-	-	11
Individuālās sociālās rehabilitācijas programmas Biedrība „Nepaliec viens”	Nav noteikts	-	-	6
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				
SIA „Rīgas veselības centrs ”		4	4	2
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā („Atelpas brīdis”) VSAC „Rīga” BKUS novietne „Gailezers” (2019. gadā vienīgais pakalpojuma sniedzējs)	4 dienā	46	36	35
Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem	468 konsultācijas	60	53	50
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	Nav noteikts	46	-	-
KOPĀ		309	238	299
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	283 917	260 884	363 692

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionēšanas traucējumiem, konstatēts, ka 2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, par 61 personu ir palielinājies pakalpojumu saņēmumu klientu skaits, kas skaidrojams ar to, ka 2019. gadā tika ieviests jauns pakalpojums bērniem ar autiska spektra traucējumiem, 2019. gada beigās par piecām vietām tika palielināts vietu skaits DAC „Torņkalna rūķi”, kā arī tika atcelti pakalpojuma līguma ierobežojumi Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojumā „Portidža” bērniem ar funkcionēšanas traucējumiem un viņu ģimenēm, kas sekmēja, ka pakalpojums tika nodrošināts lielākam skaitam bērnu.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā palīdzība krīzes situācijās bērniem, grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, laika posmā līdz sešiem mēnešiem.

2019. gada sākumā Rīgas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no dzimšanas līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm – grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, tai skaitā tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” (30 vietas) un trīs līgumorganizācijas. 2019. gada 1. martā Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem krīzes centra pakalpojumu pārtrauca sniegt biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs” ,bet 2019. gada 1. decembrī krīzes centra pakalpojumu pārtrauca sniegt nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” krīzes centrs sievietēm ar bērniem „Mīlgrāvis”, kā rezultātā 2019. gada nogalē krīzes centra pakalpojumu nodrošināja :

- ❖ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” – pakalpojums bērniem no 0 līdz 18 gadiem (kopējais vietu skaits – 30).
- ❖ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks” (kopējais vietu skaits – 61).

2019. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēma 592 personas, salīdzinot ar 2018. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 79 personām (skat. 16. tabulu).

16. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmumu personu skaits

Pakalpojumu saņēmumu personu skaits	Gads		
	2017	2018	2019*
Bērni no 1.5 (0*) līdz 18 gadiem	177	180	298
Pilngadīgas personas ar bērniem	538	491	294
tai skaitā sievietes	168	151	101
tai skaitā vīrieši	24	23	18
tai skaitā bērni	346	317	175
KOPĀ	715	671	592
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	795 003	661 076	518 711

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka vēl joprojām galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir: dzīvesvietas trūkums ar papildu komplicētām sociālām problēmām: vardarbība, bērnu aprūpes un sadzīves vadīšanas prasmju trūkums, atkarības, nodarbinātības problēmas, konflikti partnerattiecībās, vecāku mentālās veselības problēmas un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi. Secināts, ka ir ģimenes, kuras regulāri atkārtoti saņem krīzes centra pakalpojumu.

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” esošo bērnu galvenie ievietošanas iemesli ir pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā, pusaudžu klaiņošana, bērnu uzvedības problēmas, bērnu atkarību izraisošo vielu lietošana un likumpārkāpumi. 2019. gadā Krīzes centrā no audžuģimenēm uzņemti deviņi bērni, no aizbildnības – 28, no adoptētājiem – viens bērns. Salīdzinoši 2018. gadā Krīzes centrā no audžuģimenēm uzņemti 11 bērni, no aizbildnības – pieci, no adoptētājiem – divi bērni. Kopš 2019.

gada struktūrvienības „Krīzes centrs” ir vienīgā īslaicīgā sociālās rehabilitācijas institūcija nepilngadīgām personām Rīgā, kā arī Rīgas apkārtnē. Tas nozīmē, ka RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” nokļuva arī bērni no citām pašvaldībām. 23.05.2019. Valsts sekretāru sanāsmē tika izsludināts likumprojekts „Grozījumi „Bērnu tiesību aizsardzības likumā””, kas paredz izbeigt profilakses iestādes darbību. Šobrīd Valsts Policijas nepilngadīgo prevencijas nodaļā – Rīgā, Gaujas ielā (profilakses iestāde) nogādā bērnus, kurus nav iespējams nogādāt pie viņu likumiskajiem pārstāvjiem, bet kuri atrodas apreibinošu vielu ietekmē (alkohola un/vai citu apreibinošu vielu). 2019. gadā struktūrvienības „Krīzes centrs” saņēma vairākus tālruņa zvanus no Valsts un pašvaldības policijas ar lūgumu nodrošināt krīzes centra pakalpojumu bērniem, kuri atrodas apreibinošu vielu ietekmē, kā arī šādi bērni struktūrvienībā „Krīzes centrs” tika nogādāti. Līdz ar to RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs”, salīdzinot ar 2019. gadu, nokļuva par 118 bērniem vairāk kā 2018. gadā.

Tomēr kopējās tendences norāda, ka turpina samazināties nepieciešamība pēc krīzes centra pakalpojuma, kā rezultātā gan 2018. gadā, gan 2019. gadā samazinājās iepirkto vietu skaits. Plānotais finansējums 2019. gadam bija 545 410 EUR, faktiskā izpilde – 518 711 EUR.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma laikā nodrošina RSD TC sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem un sociālie darbinieki darbā ar sociālo gadījumu. 2019. gadā īslaicīgās mītnes pakalpojumu nodrošināja divi pakalpojuma sniedzēji: biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” un „Latvijas Sarkanais Krusts”. Kā rezultātā sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz sešiem mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 102 personām dienā.

2019. gadā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu saņēma 273 personas, kas ir par astoņām personām vairāk kā 2018. gadā. No tām 108 pilngadīgas personas bez bērniem un 43 ģimenes ar bērniem.

Aktuāla ir tendence, ka īslaicīgās uzturēšanās mītnēs pakalpojumu izmanto pirmspensijas/pensijas vecuma klienti ar dažāda rakstura saslimšanām (tai skaitā tādi, kuriem nepieciešams aprūpes mājās pakalpojums), pilngadīgie bāreņi ar nepietiekamām sadzīves prasmēm, klienti ar garīga rakstura traucējumiem (tai skaitā tādi, kuri gaida rindā uz grupu dzīvokli vai sociālās aprūpes institūciju), klienti pēc atbrīvošanās no ieslodzījuma vietas, kā arī klienti bez pastāvīgas dzīvesvietas, kuri iepriekš izmantojuši naktspatversmes pakalpojumu.

No 2019. gada 1. janvāra tika paaugstināta samaksa par īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu no 3,64 EUR par vienu vietu līdz 4 EUR dienā par vienu vietu. Pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2019. gadā plānotais finansējums īslaicīgās mītnes pakalpojumam ir 148 920 EUR, faktiskā izpilde no gada sākuma pret plānoto finansējumu gadā – 147 782 EUR.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā. Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām.

2019. gadā kopumā sniegtas 4 032 zvanu konsultācijas, kurās tika nodrošināts psiholoģiskais atbalsts un 614 informatīvās konsultācijas.

Salīdzinot ar 2018. gadu, psiholoģiskā atbalsta zvanu konsultāciju skaits ir pieaudzis par 1039 konsultācijām, bet informatīvo zvanu skaits ir samazinājies par 13 zvaniem. 2019. gadā par 521 personu ir pieaudzis to vīriešu skaits, kuri izmantojuši diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu.

17. tabula Konsultēto personu skaits

Konsultētas personas	2017	2018	2019
Sievietes	1736	1670	2188
Vīrieši	1220	1323	1844
KOPĀpā	2956	2993	4032

Saskaņā ar biedrības „Skalbes” informāciju aktuālākās ir attiecību, sociālās problēmas, piedzīvotā vardarbības un pašnāvības pieredze.

No 2019. gada 1. maija tika paaugstināta pakalpojuma cena no 1 859,75 EUR uz 3 000 EUR mēnesī.

Vardarbība ģimenē

Pašnāvības domas
Šķiršanās
Attiecību problēmas

Pārdzīvots nelaimes gadījums
Tuva cilvēka nāve
Sociālās problēmas

☎ **67222922** **27722292** ☎

Diennakts krīzes tālrunis

Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu 2019. gadā sniedza biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām.

Saskaņā ar biedrības „Skalbes” informāciju aktuālākās ir attiecību, sociālās problēmas, piedzīvotā vardarbības un pašnāvības pieredze.

No 2019. gada 1. maija tika paaugstināta pakalpojuma cena no 1 859,75 EUR uz 3 000 EUR mēnesī.

Diennakts krīzes tālruņa finansēšanai plānotais finansējums 2019. gadā bija 31 439 EUR, faktiskā izpilde no gada sākuma pret plānoto finansējumu gadā 30 299 EUR.

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus iecel bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat. 18. tabulu).**

Audzūģimene

Audzūģimene ir ģimene, kas bāreņim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2019. gada beigās Rīgā bija 91 audžuģimene, kurās ievietoti 123 bērni. Audžuģimenes statusu 2019. gadā ieguva 13 audžuģimenes, bet sešām audžuģimenēm statuss tika izbeigts.

2019. gadā kopumā Rīgā un ārpus Rīgas audžuģimenēs atradās 282 Rīgas bērni, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir par 28 bērniem vairāk.

18. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits 2019. gada beigās

Ārpusģimenes aprūpes veids	2017	2018	2019
Aizbildnība	1 242	1 083	1 099
Audzūģimene	234	254	282
Bērnu aprūpes iestāde (tai skaitā bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	286	235	194

2018. gadā ir veikti būtiski uzlabojumi valsts sniegtajā atbalsta sistēmā alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējiem. 2018. gada 26. jūnija MK noteikumos Nr.354 „Audzūģimenes noteikumi” noteikta audžuģimeņu specializācija un tas, ka audžuģimeņu darbs tiek pielīdzināts profesionālam darbam, par ko tiek maksāts atalgojums. Kā specializētās ir izveidotas krīzes audžuģimenes, kuras uz noteiktu laiku var uzņemt ģimenē jebkāda vecuma bērnu jebkurā laikā un specializētās audžuģimenes, kuras aprūpē bērnu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Tāpat 2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra (turpmāk – Atbalsta centrs) noteikumi, kas nosaka, ka Atbalsta centri veic galvenās funkcijas alternatīvās ārpusģimenes aprūpes popularizēšanā, jaunu ģimeņu piesaistē, apmācību organizēšanā, kā arī psihoemocionālā atbalsta sniegšanā audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. Rīgas pašvaldībā 2019. gadā darbojās četri Atbalsta centri – nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Atbalsta centrs „Dūja”, biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Atbalsta centrs „Airī vecākiem”, „Latvijas Kristīgās alianses bāreņiem” Atbalsta centrs „Tilts” un Latvijas audžuģimeņu biedrības atbalsta centrs “Dzeguzēns”. Atbalsta centru darbību finansē valsts atkarībā no Atbalsta centram piesaistīto audžuģimeņu skaita un sniegto pakalpojumu apjoma alternatīvās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem. Valsts veiktās aktivitātes alternatīvo ārpusģimenes pakalpojumu sniedzēju atbalstam, kā

arī Rīgas pašvaldības papildu sniegtie atbalsta pakalpojumi audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem veicina vairāk jaunu ģimeņu iesaistīšanos aprūpes nodrošināšanā bērniem, tādējādi mazinās institucionālajā aprūpē esošo bērnu skaits.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

❖ Valsts sociālais pabalsts

Pabalsta apmērs mēnesī ir vienāds ar minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kāds noteikts katram bērnam:

- **no bērna dzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai** – 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2019. gadā tie bija 107,50 EUR mēnesī);
- **no bērna septiņu gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai** – 30% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2019. gadā tie bija 129 EUR mēnesī).

Ja par bērnu ir piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija, apdrošināšanas atlīdzība par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts sakarā ar apgādnieka zaudējumu, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantijas fonda vai arī ģimenes valsts pabalsts, tad pabalsts par bērna uzturēšanu tiek samazināts par apgādnieka zaudējuma pensijas, atlīdzības, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, uzturlīdzekļu vai ģimenes valsts pabalsta apmēru. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina.

❖ **Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu** 54,07 EUR mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita.

❖ Valsts sociālie pabalsti, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.

Ģimenes valsts pabalsts:

- par **pirmo** bērnu ģimenē **11,38 EUR**;
- par **otro** bērnu **22,76 EUR** – divas reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 2*);
- par **trešo** bērnu **34,14 EUR** – trīs reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 3*);
- par **ceturto un nākamajiem bērniem** **50,07 EUR** – **4,4 reizes** lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 4,4*).

Piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no viena līdz 20 gadu vecumam audzināšanu apmērs:

- par **diviem bērniem** – **10 EUR** mēnesī;
- par **trim bērniem** – **66 EUR** mēnesī;
- par **katru nākamo bērnu** – **par 50 EUR** lielāks nekā par iepriekšējo, proti;
- par **četriem bērniem** – **116 EUR** mēnesī;
- par **pieciem bērniem** – **166 EUR** mēnesī utt.

❖ **Rīgas pašvaldība** līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību 60 EUR, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni, kā arī 50 EUR, ja aizbildnībā esošam bērnam viens vai abi vecāki ir miruši.

2019. gada nogalē aizbildnībā atradās 1 099 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2019. gadā bija 273 473 EUR.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

❖ Valsts atbalsts audžuģimenei:

No 2018. gada 1. janvāra ir palielināta valsts atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu, diferencējot atlīdzības apmēra atkarību no ievietoto bērnu skaita:

- viens bērns – **171 EUR**;
- divi bērni – **222,30 EUR**;
- trīs un vairāk bērni – **273,60 EUR**.

Par audžuģimenē esošiem bērniem tāpat tiek piešķirti ģimenes valsts pabalsti.

Rīgas pašvaldība papildu valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

❖ pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – 75% apmērā no minimālās darba algas, 2019. gadā tie bija 322,50 EUR (mēnesī par katru bērnu);

- ❖ pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei – 163,63 EUR (vienu reizi gadā);
- ❖ pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – 213,43 EUR mēnesī.

Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2019. gadā bija 1 274 603 EUR.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē, Rīgas pašvaldība kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” (turpmāk – Atbalsta programma). No 2018. gada 1. jūlija arī valsts ir uzsākusi atbalsta pakalpojumu sniegšanu alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējiem valsts finansētajos Atbalsta centros, līdz ar to Atbalsta programmā ir samazinājies pakalpojumu saņēmēju skaits, īpaši audžuģimenes, jo minētajai mērķa grupai lielu daļu atbalsta pakalpojumus nodrošina valsts, tai skaitā sociālā darbinieka konsultācijas, atbalsta grupas un izglītojošos seminārus. Tomēr valsts nodrošināto atbalsta pakalpojumu grozs ir nepietiekams, jo nepieciešams nodrošināt lielāku speciālistu pakalpojumu apjomu bērniem un citiem ģimenes locekļiem, kā arī valsts finansējums nesedz tādas pozīcijas kā sociālā darbinieka konsultācijas aizbildņiem un adoptētājiem un saskarsmes veicināšanas grupas.

2019. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu sniedza nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra” un biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”.

Ņemot vērā, ka audžuģimenes izmanto valsts finansētos Atbalsta centru pakalpojumus, 2019. gadā ievērojami samazinājās audžuģimeņu skaits, kurām papildus bija nepieciešami Atbalsta programmas pakalpojumi, salīdzinoši ar 2018. gadu par 59 audžuģimenēm mazāk jeb 21 audžuģimene, kas attiecīgi ir par 128 personām mazāk jeb 29 personas.

Savukārt palielinājies aizbildņu skaits, kuri izmantoja Atbalsta programmas pakalpojumus. Atbalsta programma aizbildņiem nodrošināja sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, saskarsmes veicināšanas grupas. 2019. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 115 aizbildņu ģimenes (202 personas), kas ir par 30 ģimenēm jeb par 35 personām vairāk nekā 2018. gadā.

Atbalsta programmas pakalpojums adoptētājiem nodrošināja sociālā darbinieka, attīstošā pedagoga, psihologa pakalpojumu (gan adoptētājam, gan bērnam), psihoterapeita pakalpojumu un saskarsmes veicināšanas grupas. 2019. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma sešas adoptētāju ģimenes (10 personas), kas ir par 10 ģimenēm jeb par 20 personām mazāk nekā 2018. gadā. (skat. 19. tabulu).

19. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits

Mērķa grupa	2017	2018	2019
Audžuģimenes / personas	59 / 135	80 / 157	21 / 29
Aizbildņu ģimenes / personas	71 / 123	85 / 167	115 / 202
Adoptētāju ģimenes / personas	17 / 35	16 / 30	6 / 10

Sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2019. gadam bija 84 392 EUR, izlietots – 67 098 EUR.

Pakalpojuma apjoma neizpildi ietekmēja nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” reorganizācija, kā rezultātā pakalpojums 2019. gada decembrī faktiski netika sniegts.

Drošās ģimenes vides pakalpojums

Lai veicinātu bez vecāku gādības palikušiem bērniem, vecumā no 0 līdz 3 gadiem, pēc iespējas ātrāku aprūpi ģimeniskā vidē, 2017. gadā tika uzsākts jauns pakalpojums – „Drošās ģimenes vides pakalpojums”. Minētais pakalpojums veidots Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem ietvaros un nodrošina audžuģimenei papildus atbalstu

bērna veselības aprūpei, paredzot iespēju izmantot VSAC „Rīga” sniegtos speciālistu pakalpojumus, kā arī sniedz audžuģimenei papildus konsultatīvo un finansiālo atbalstu. Pakalpojuma sniegšanā tiek iesaistītas audžuģimenes, kuras nekavējoties var uzņemt ģimenē bērnu un kuras ir ieguvušas sertifikātu par papildus apmācībām maza bērna aprūpē. Pakalpojuma ilgums ir līdz sešiem mēnešiem, kura laikā tiek veikts sociālais darbs ar bērna bioloģisko ģimeni vai meklēta iespēja bērnam nodrošināt citu alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma sniedzēju – citu, pastāvīgu audžuģimeni vai aizbildni. 2019. gadā pakalpojumu saņēma 18 bērni, kas ir par vienu bērnu mazāk salīdzinājumā ar 2018. gadu, pakalpojums tika izbeigts 15 bērniem, no kuriem septiņiem bērniem nodrošināta aprūpe citā audžuģimenē, bet septiņi bērni pēc pakalpojuma termiņa beigām turpina uzturēties esošajā ģimenē, vienam bērnam nodibināta aizbildnība.

2019. gadā plānotais finansējums bija 72 113 EUR, izlietots – 58 030 EUR.

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā (turpmāk – bērnu institucionālā aprūpe) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2019. gadā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu bāreņiem sniedza RPBJC sešas struktūrvienības (196 vietas) un septiņas līgumorganizāciju iestādes (63 vietas gada sākumā, bet no augusta vietu skaits samazināts līdz 60 vietām). Salīdzinājumā ar 2018. gadu kopējais vietu skaits līdz 2019. gada beigām tika samazināts par 52 vietām (skat. 20. tabulu).

Saskaņā ar 2015. gadā noslēgto sadarbības līgumu starp RD Labklājības departamentu, RSD, Rīgas bāriņtiesu un RPBJC par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidi, 2019. gadā notika 9 Izvērtēšanas komisijas sēdes, kurās, izvērtējot bērnu vajadzības un sociālās situācijas, tika pieņemti lēmumi par piemērotākā institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēja izvēli bērniem, kuriem pieņemts lēmums ievietošanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Lemjot par bērna ievietošanu iestādē, tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, bērnu daudzums ģimenē u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi atbilstošākajā struktūrvienībā RPBJC, kur struktūrvienībās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim vai līgumorganizācijās, kurās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim.

Jau vairākus gadus saglabājas pozitīva tendence samazināties institucionālo pakalpojumu saņēmēju skaitam. 2019. gadā institucionālo pakalpojumu ir saņēmušas par 63 personām mazāk nekā 2018. gadā un par 126 personām mazāk nekā 2017. gadā (skat. 20. tabulu).

20. tabula. Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju skaits 2017. – 2019. gadā

	2017	2018	2019
Vietu skaits	371	342 / 308	259 / 256
No jauna institūcijā iestājušās personas	94	52	54
No institūcijas izstājušās personas	116	119	90
Pakalpojumu saņēmušās personas	384	321	258

Finanšu izlietojums pašvaldības nodrošinātajam bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam 2019. gadā bija 3 123 979 EUR.

Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam līgumorganizācijās 2019. gadā no Rīgas pašvaldības budžeta izlietoti 660 353 EUR.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem 2019. gadā:

❖ Nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””;

- ❖ Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”;
- ❖ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē, SOS bērnu ciematā Valmierā un Jelgavas SOS jauniešu mājā);
- ❖ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte”;
- ❖ Kokneses novada domes Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- ❖ Tiskādu bērnu nams;
- ❖ Biedrība „Centrs Elizabete”.

21. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu, un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)
	RPBJC	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs
2017	230	154	1 104 158
2018	219	102	942 932
2019	196	62	741 919

2019. gadā pašvaldības institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmuši par 23 bērniem mazāk nekā 2018. gadā un par 34 bērniem mazāk nekā 2017. gadā, savukārt līgumorganizāciju institucionālās aprūpes pakalpojumu 2019. gadā ir saņēmuši par 40 bērniem mazāk nekā 2018. gadā un par 92 bērniem mazāk nekā 2017. gadā.

2019. gadā ir samazinājies no institūcijas izstājušos bērnu skaits – salīdzinājumā ar 2018. gadu par 29 personām, bet salīdzinājumā ar 2017. gadu par 26 personām. Savukārt institūcijā no jauna iestājušos skaits ir palielinājies par divām personām salīdzinājumā ar 2018. gadu, bet samazinājies par 40 personām salīdzinājumā ar 2017. gadu. Analizējot izstāšanās iemeslus no institucionālās aprūpes, jāatzīmē, ka pieaudzis audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits – salīdzinājumā ar 2018. un 2017. gadiem par sešām personām, savukārt bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits ir samazinājies par 20 personām salīdzinājumā ar 2018. gadu un par 14 personām salīdzinājumā ar 2017. gadu. Adoptēto bērnu skaits ir samazinājies par vienu personu salīdzinājumā ar 2018. gadu un par piecām personām mazāk kā 2017. gadā, aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir līdzīgs kā 2017. gadā, bet samazinājies vairāk kā divas reizes salīdzinājumā ar 2018. gadu, tas ir, par septiņiem bērniem mazāk. Jaunieši, kuri ir uzsākuši patstāvīgu dzīvi, ir par 12 personām vairāk salīdzinājumā ar 2018. gadu un par astoņām personām mazāk salīdzinājumā ar 2017. gadu. 2019. gadā viena persona ir ievietota grupu dzīvoklī, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir par 19 personām mazāk un par 5 personām mazāk, salīdzinot ar 2017. gadu.

22. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu institucionālās aprūpes 2017. – 2019. gadā

	2017	2018	2019
Atgriezušies pie vecākiem	19	25	5
Adoptēti	15	11	10
Nodoti aizbildnībā	6	13	6
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	27	27	33
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	43	23	35
Cits iemesls	6	20	1
KOPĀ	116	119	90

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās

No 2019. gada septembra uzsākts realizēt jaunu sociālo pakalpojumu – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar izmitināšanu pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās. Minētais pakalpojums plānots jauniešiem pēc institucionālās aprūpes no 18 līdz 24 gadu vecumam, un to realizē ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēju institūcijas, nodrošinot jauniešiem dzīvesvietu, materiālā un sociālā atbalsta pakalpojumus ierastajā vidē, lai motivētu jauniešus iegūt izglītību, kā arī sniegtu nepieciešamo atbalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Pakalpojumu piešķir RSD, izvērtējot jauniešu vajadzības un uzsvaru liekot uz jauniešu vēlmi iegūt izglītību.

Pakalpojumu 2019. gadā sniedza pašvaldības iestāde RPBJC, nodrošinot četras vietas, un divas līgumorganizācijas – nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats” un biedrība „Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija”, nodrošinot kopā četras vietas. Pakalpojumu kopumā saņēma astoņi jaunieši, izlietotais finansējums RPBJC ir 23 327 EUR, līgumorganizācijās – 9 456 EUR.

Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis), kuri ir ārpusģimenes aprūpē, sešus mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, 2019. gadā tika veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”, kurā paredzēta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreņiem un pilngadību sasniegušu Bāreņiem.

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreņiem patstāvīgai dzīvei, tas ir, Bāreņiem ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2019. gadā līdz 1. novembrim sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 12 RSD sociālie darbinieki. 2019. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija **530** pilngadīgs Bārenis (vienam darbiniekam vidēji bija 44 klientu lietas). Salīdzinoši 2018. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 12 RSD sociālie darbinieki, kuru redzeslokā bija **539** pilngadīgi Bāreņi.

2019. gadā no iepriekš minētā RSD redzeslokā esošā pilngadīgo Bāreņu skaita (530), sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 34 jeb 6% Bāreņiem, tai skaitā:

- ar septiņiem Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, tas ir, ar 2% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (341);
- ar 23 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, tas ir, ar 15% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (152);
- ar četriem Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, tas ir, ar 13% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (37).

Salīdzinoši 2018. gadā sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 71 jeb 13% pilngadīgiem Bāreņiem. Tas nozīmē, ka 2019. gadā salīdzinoši ar 2018. gadu, sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem tika veikts par 37 gadījumiem mazāk.

Visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi – prasmes vai izglītība darba atrašanās, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepieciešamība pēc juridiskajām konsultācijām (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2019. gadā, veicot sociālo darbu ar gadījumu ar 34 Bāreņiem, pilngadīgo Bāreņu sociālie darbinieki identificēja problēmas, kas saistītas ar sociālo prasmju trūkumu (sadzīves vadīšana, komunikācijas prasmes) (skat. 23. tabulu), tas ir, 27 (79%) nodarbinātības, 18 (53%) izglītības, 15 (44%) ienākumu un finanšu plānošanas problēmas, piemēram, nav izpratnes par finanšu plānošanu, maksājumu veikšanu, 12

(25%) – mājokļa problēmas, 13 (38%) nepietiekošas prasmes ēdiena gatavošanā, trīs (9%) alkohola atkarības problēmas (skat. 23.tabulu).

Savukārt 496 Bāreņiem jeb 90% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (530) 2019. gadā pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas sniegts atbalsts, piešķirtas valsts noteiktās sociālās garantijas, bet sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts, tai skaitā:

- ar 334 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, tas ir, ar 98% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (341);
- ar 129 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, tas ir, ar 85% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (152);
- ar 33 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, tas ir, ar 87% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (37).

Sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts:

- 330 jeb 67% gadījumā, jo jauniešs pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bija spējīgs dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta;
- 74 jeb 15% gadījumos jauniešs nebija motivēts sadarboties ar sociālo darbinieku;
- 92 jeb 19% gadījumos, jo pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas.

Salīdzinoši 2018. gadā sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts 468 jeb 87% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (539), tai skaitā 286 jeb 61% gadījumā sociālo darbu ar gadījumu nebija nepieciešamības uzsākt, 95 jeb 20% gadījumos Bārenis atteicās no sadarbības, bet 87 jeb 19% gadījumos Bāreņi dzīvoja ārpus Rīgas.

Tas liecina, ka sociālo gadījumu skaita izmaiņas nav saistītas ar Bāreņu skaitu kopumā, bet gan ar sociālā darbinieka veikto sociālās funkcionēšanas novērtēšanas rezultātu Bārenim, uz kura pamata tiek pieņemts lēmums par sociālā darba veikšanu ar Bāreni. Līdz ar to var secināt, ka 2019. gadā sociālais darbs ar Bāreni ir samazinājies par 37 gadījumiem, tas ir, no 71 gadījuma 2018. gadā līdz 34 gadījumiem 2019. gadā.

2019. gadā kā jauni RSD klienti reģistrēti 163 pilngadīgi Bāreņi, no kuriem ar 110 (67%) netika veikts sociālais darbs ar gadījumu, bet ar 34 (33%) tika veikts sociālais darbs ar gadījumu.

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, RSD darbinieki divu gadu laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bārenim pastiprināti pievērš uzmanību un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, tai skaitā ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreni apmeklē dzīvesvietā, tāpat nepieciešamības gadījumā Bārenim ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu.

RSD, apkopojot informāciju par sociālo darbu ar Bāreņiem, ir secinājis, ka 2019. gada periodā kopumā ir 113 Bāreņi, kas ir reģistrēti RSD kā klienti, bet šie Bāreņi neatrodas RSD redzeslokā divu gadu periodā pēc Bāreņa pastāvīgas dzīves uzsākšanas, jo nav zināma Bāreņa dzīvesvieta.

Sociālo darbinieku novērojumi liecina, ka Bārenis pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās vērsas RSD saņemt sociālās garantijas, tomēr dažkārt Bārenim ir grūtības pārvarēt saskarsmes barjeras, lai saņemtu sociālā darbinieka atbalstu savas sociālās situācijas risināšanā. Līdz ar to būtiska sociālo darbinieku darba sastāvdaļa ir Bāreņu motivēšana sadarboties.

Laikā no 01.11.2019. RPBJC, Imantas 7. līnija 4, atbilstoši RPBJC nolikumā (ar grozījumiem, kas izdarīti ar Rīgas domes 23.01.2019. nolikumu Nr.48) noteiktajam un savai kompetencei no RSD pārņēma Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12. panta sestajā daļā noteikto funkciju, ka pašvaldības sociālajam dienestam pēc tam, kad saņemta informācija par Bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna pilngadību un ārpusģimenes aprūpes beigšanos, ir pienākums izvērtēt minētās personas vajadzības un resursus un tai pēc patstāvīgas dzīves uzsākšanas sniegt nepieciešamos atbalsta pasākumus, kā arī vismaz divus gadus pēc Bāreņa patstāvīgas dzīves uzsākšanas novērtēt personas sociālās situācijas izmaiņas.

Līdz ar to RPBJC uzsāk sociālo darbu ar Bāreni 12 mēnešu periodā pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās līdz Bāreņa 24 gadu vecuma sasniegšanai. Izmaiņas esošajā praksē nepieciešamas, lai nodrošinātu efektīvāku un Bārenim draudzīgāku pāreju no dzīves ārpusģimenes aprūpē uz patstāvīgu dzīvi. RPBJC izveidotās struktūrvienības uzdevumos ir veikt sociālo darbu, tai skaitā preventīvo ar Bāreņiem pirms un pēc ārpus ģimenes aprūpes, kā arī īstenot sociālās rehabilitācijas programmas ar un bez izmitināšanas.

23. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2017 – 2019. gadā

Pārskata periods	Bāreņim sniegts atbalsts, bet nav veikts sociālais darbs ar gadījumu						Ar Bāreņi veikts sociālais darbs ar gadījumu				tai skaitā			Bāreņu skaits kopā	Periodā no jauna reģistrētie Bāreņi	tai skaitā		No jauna reģistrētie Bāreņi, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu		
	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	KOPĀ	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita ārpus Rīgas dzīvojošie	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita, cik Bāreņi atteikušies no sadarbības	aktīvas lietas	neaktīvas lietas	slēgtas lietas (netiek turpināta sociālā gadījuma risināšana)	KOPĀ	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas			nav veikts sociālais darbs ar gadījumu	veikts sociālais darbs ar gadījumu	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7	8	9	10	11= 8+9+10 un 11=12+13+14	12	13	14	15=5+11	16=17+18	17	18=19+20+21	19	20	21
2017	29	313	113	455	77	39	20	8	8	36	2	11	23	491	171	150	21	1	7	13
2018	29	116	323	468	87	95	30	26	15	71	19	25	27	539	89	66	23	10	14	10
2019	33	334	129	496	92	74	10	6	18	34	5	7	23	552	163	110	35	3	29	14

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pilsētas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ❖ aprūpe mājās (pakalpojuma veidā vai materiālā atbalsta veidā);
- ❖ silto pusdienu piegāde mājās;
- ❖ „drošības pogas” pakalpojums;
- ❖ pavadona – asistenta pakalpojums;
- ❖ aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums.

2019. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā nodrošināja 8 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 5 pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, tai skaitā aprūpe mājās – 6 līgumorganizācijas, aprūpētā dzīvesvieta – 3 līgumorganizācijas (katram pakalpojumam viena Vispārīgā vienošanās), silto pusdienu piegāde mājās – 1, „drošības pogas” pakalpojums – 1, pavadona – asistenta pakalpojums – 1.

2019. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā kopumā saņēmuši 11 052 rīdzinieki. Aprūpes mājās (pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā un materiāla atbalsta veidā), aprūpētās dzīvesvietas, silto pusdienu piegādes mājās, „drošības pogas” pakalpojuma un pavadona – asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2019. gadā kopā izlietoti 16 400 570 EUR (skat.7. tabulu).

Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits 2019. gadā (11 052) salīdzinājumā ar 2018. gadu (10 649) ir par 403 personām jeb 4% lielāks, bet izlietotais finansējums 2019. gadā (16 400 571 EUR) ir par 1 729 609 EUR jeb 12% lielāks nekā 2018. gadā (14 670 961 EUR).

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, turpina pieaugt aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits. 2019. gadā salīdzinoši ar 2018. gadu klientu skaita pieaugums lielāks ir pakalpojuma veidā – saņēmēju skaita pieaugums ir par 213 personām jeb 4%, šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums ir 1 378 647,06 EUR jeb 11%. Savukārt aprūpi mājās materiālā atbalsta veidā 2019. gadā saņēma par 207 personām jeb 4% vairāk nekā 2018. gadā, finansējuma pieaugums – 219 011,79 EUR jeb 6%.

„Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits 2019. gadā (710) salīdzinājumā ar 2018. gadu (680) pieauga par 30 personām jeb 4%, finansējuma pieaugums – 16 406,87 EUR jeb 13%.

2019. gadā silto pusdienu piegādi mājās (276) saņēma par 30 personām jeb 11% mazāk nekā 2018. gadā (276).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2019. gadā (165) salīdzinoši ar 2018. gadu (103) saņēma par 62 personām jeb 60% vairāk. Neskatoties uz to, ka iepriekšējos gados bija vērojama tendence šī pakalpojuma klientu skaitam samazināties (saskaņā ar Invaliditātes likumu personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, kā arī MK noteiktajā kārtībā personām ar I un II grupas invaliditāti un bērniem invalīdiem ir iespēja saņemt no valsts budžeta finansēto asistenta pakalpojumu), klientu skaits palielinās, jo arvien vairāk personu ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem, kuras atbilstoši valstī noteiktajiem kritērijiem nevar saņemt minēto valsts atbalstu, izvēlas izmantot pašvaldības pavadoņa – asistenta pakalpojumu, apmeklējot veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus vai valsts un pašvaldības iestādes, kā arī organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

Tāpat kā iepriekšējos gados vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personām nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz četrām stundām nedēļā) samazinājies par 179 personām jeb 26%, ar 2. aprūpes līmeni (līdz sešām stundām nedēļā) samazinājies par 163 personām jeb 10%, ar 3. aprūpes līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) palielinājies par 331 personām jeb 7% un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) palielinājies par 377 personām jeb 7%.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2018. gada 1. janvārī (53 857) bija par 969 personām ar invaliditāti jeb 2% vairāk nekā 2017. gada 1. janvārī (52 888), bet uz 2019. gada 1. janvārī (54 363) bija par 506 personām ar invaliditāti jeb 1% vairāk nekā 2018. gada 1. janvārī (53 857)).

Aprūpes mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2019. gadā (3 079 806 stundas), klientu skaitam palielinoties par 403 personām jeb 4%, palielinājās par 22 135 stundām jeb 9% salīdzinoši ar 2018. gadu (2 817 671 stundas). Šis palielinājums ir daudz mazāks nekā iepriekšējos gados, kad aprūpes stundu palielinājums gadā bija vidēji par 30% stundām lielāks. Aprūpes mājās stundu skaits sāka samazināties pēc 2015. gadā veiktās aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanas kārtības optimizēšanas.

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2020. gadā turpināsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums.

Līdz šim Rīgas iedzīvotājiem, kuriem nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojuma dzīvesvietā apjoms pārsniedza noteikto aprūpes 4. līmeņa apjomu (35 stundas nedēļā), tika nodrošināts SAC pakalpojums, kas ir sociālās aprūpes pakalpojums institūcijā, bet nebija nodrošināts tāds sociālās aprūpes pakalpojums, kas nodrošina iespēju aprūpējamai personai turpināt dzīvot savā dzīvesvietā – kā starpposms starp aprūpi mājās un aprūpi SAC. 2019. gada sākumā pašvaldība uzsāka finansēt aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu, kas personai, kurai nepieciešamā aprūpe pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā (nevis pārcelties uz SAC), paredz iespēju nodrošināt viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā un papildus ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu (saskarsme un socializācija, uzraudzība – periodiska vai pastāvīga (attālināti vai klātienē), mājokļa tehniskais aprīkojums (tai skaitā palīgie rīcju uzstādīšana, apmācība lietošanā, lietošanas novērtēšana), vakara vizītes, mobilās

brigādes izbraukumi krīzes situācijās (tai skaitā nakts laikā)) atbilstoši personas vajadzībām. 2019. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu saņēma 39 klienti.

24. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017*	2018**	2019
Personu skaits	9 545	10 649	11 052
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	11 294 465	14 670 961	16 400 571

* no 2017. gada 1. janvāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 3,70 EUR līdz 3,98 EUR jeb par 7,6%.

** no 2018. gada 1. janvāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 3,98 EUR līdz 4,44 EUR jeb par 10,4%.

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras persona nevar veikt pati (skat. 25. tabulu).

25. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2019. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma veidā nodrošināja 6 201 personai, pērkot pakalpojumu no sešām līgumorganizācijām – SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, AS „Aprūpes birojs” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu 13 708 026 EUR (skat. 26. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz LR noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2019. gadā – 430 EUR).

2019. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma 4 985 personas par kopējo summu 2 166 695 EUR (skat. 26. tabulu).

Salīdzinot saņēmēju skaitu aprūpes mājās pakalpojumu materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja veidā, var konstatēt, ka klientu skaita pieaugums abu pakalpojuma veidu starpā ir līdzīgs (4% pieaugums).

26. tabula. Aprūpe mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017	2018	2019
Aprūpes mājās pakalpojums pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā (personas)	5 480	5 988	6 201
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	9 363 022	12 329 379	13 708 026
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (personas)	4 139	4 778	4 985
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	1 573 728	1 947 684	2 166 695
KOPĀ personas*	9 371	10 483	11 249
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	10 937 740	14 279 283	15 878 877

* Aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

„Drošības pogas” pakalpojums

„Drošības pogas” pakalpojums nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2019. gadā „Drošības pogas” pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests. „Drošības pogas” pakalpojums piešķirts 710 personām par kopējo summu 145 232 EUR (skat. 27. tabulu).

27. tabula. „Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017	2018	2019
Pakalpojuma saņēmēju skaits	576	680	710
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	98 366	128 826	145 232

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2019. gadā silto pusdienu piegāde mājās piešķirta 276 personām par kopējo summu 253 680 EUR (skat. 28. tabulu).

Silto pusdienu piegādi mājās 2019. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „Complex Food”.

28. tabula. Silto pusdienu piegāde mājās – saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017	2018	2019
Pakalpojuma saņēmēju skaits	317	306	276
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	255 882	255 262	253 680

Pavadoņa – asistenta pakalpojums

Pavadoņa – asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2019. gadā pavadoņa – asistenta pakalpojums piešķirts 165 personām par kopējo summu 14 101 EUR (skat. 29. tabulu).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2019. gadā nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

29. tabula. Pavadoņa – asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017	2018	2019
Pakalpojuma saņēmēju skaits	26	103	165
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	2 475	7 590	14 101

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums nodrošina viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes un ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu personām, kurām nepieciešamais aprūpes mājās pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpes mājās pakalpojuma (aprūpes 4.līmeņa) apjomu (35 stundas nedēļā), bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā.

2019. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums piešķirts 39 personām par kopējo summu 108 676 EUR (skat. 30. tabulu).

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu 2019. gadā nodrošināja trīs līgumorganizācijas – SIA „Mājas aprūpe”, biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un SIA „Senior Latvia”.

30. tabula. Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2019*
Pakalpojuma saņēmēju skaits	39
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	108 676

* aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 01.01.2019.

Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t. sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

Kopienas centrā (turpmāk – KC) tiek nodrošinātas aktivitātes, kas vairo iedzīvotāju līdzdalību, sociālo aktivitāti un piederības sajūtu kopienai, uzlabo KC apmeklētāju pašorganizēšanās prasmes, attīsta neformālā sociālā atbalsta tīklojumu, veicina atbildības sajūtu par savu rīcību un apkārtējo vidi, attīsta brīvprātīgo darbu, veicina iedzīvotāju neformālo pašpalīdzības grupu radīšanu, lai identificētu, veidotu un paplašinātu kopienas aktīvus un resursu sistēmu, aktivizē kopienā esošās nevalstiskās organizācijas, iesaistot tās kopienas vajadzību un esošo pakalpojumu kvalitātes

novērtēšanā, kā arī veic citas ar KC apmeklētāju sociālajām iniciatīvām saistītas organizatoriskās darbības.

DC un KC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās, grupu nodarbības un aktivitātes (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi – izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC un KC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC un KC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC un KC telpas u.tml.). KC akcentēts sociālais darbs kopienā, brīvprātīgā darba attīstīšana un organizēšana kopienā un atbalsta sniegšana kopienas un grupu līderiem.

2019. gadā Rīgā darbojās 13 DC un viens KC, tai skaitā septiņas RSD struktūrvienības un septiņas līgumorganizāciju iestādes.

2019. gadā DC un KC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kengarags”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta KC „Ābeļzieds”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ❖ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” un DC „Mēs”;
- ❖ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC „Rītausma”;
- ❖ Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”.

2019. gadā DC un KC pakalpojumu saņēma 5 459 personas. DC un KC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2019. gadā bija 624 852 EUR (skat. 31. tabulu).

2019. gadā DC un KC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts (iespēja apgūt datora lietošanu, attīstīt latviešu, angļu un vācu valodas prasmes, iespēja iesaistīties dažādās interešu nodarbībās – rokdarbi, gleznošana, zīmēšana un dažādas kustību nodarbības, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas).

31. tabula. Dienas un Kopienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2017. – 2019. gadā

	2017	2018	2019
Dienas centru skaits	14	14	14
Klientu skaits	4 641	5 112	5 459
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	543 819	603 380	624 852

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk – DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu

apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2019. gadā Rīgā darbojās četru līgumorganizāciju DAC (kopā 70 vietas): biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Ozolaine” (25 vietas), SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas), biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) un SIA „Aprūpes centrs „Agate”” DAC „Agate” (piecas vietas), kurš savu darbību uzsāka ar 03.06.2019.

2019. gadā DAC pakalpojumu saņēma 96 personas, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir par 12 personām vairāk. Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita, personas ar demenci 2017. gada 31. decembrī bija 60% , bet 2019. gada 31. decembrī bija jau aptuveni 70% no kopējā klientu skaita rindā), bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2019. gadā bija 243 591 EUR (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2017	2018	2019
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	4
Klientu skaits	77	84	96
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	183 131	228 607	243 591

Lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai un atbilstoši pieprasījumam, 2020. gada pirmajā pusgadā plānots atvērt jaunu DC Bolderājas apkaimē, jaunbūvētajā sociālajā mājā Mežrozīšu ielā, bet turpmākajos gados būtu nepieciešams DC Zemgales priekšpilsētā un DAC personām ar demenci Rīgas Latgales un Vidzemes priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina klientu uzturēšanos DAC pilnu darba dienu (uzraudzība), ēdināšanu, nepieciešamības gadījumā sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, kulinārijas kursi, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 11 DAC (294 vietas), pieci no tiem personām ar viegliem un vidējiem garīga rakstura traucējumiem (163 vietas), četri personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (69 vietas) un divi personām ar psihiskās veselības traucējumiem (62 vietas).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pārņem no sešām līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

DAC pakalpojumu 2019. gadā saņēma 358 rīdnieki, tai skaitā 163 sievietes un 195 vīrieši, un visas DAC klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2019. gadā izlietoti 1 274 993 EUR (skat. 33. tabulu).

33. tabula. DAC pakalpojumu saņēmēju personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2019. gadā	Pakalpojumu saņēmēju personu skaits		
		2017	2018	2019
DAC „Cerību ligzda”	48	57	56	60
DAC „Cerību māja”	24	33	32	33
DAC „Cerību tilts”	24	27	28	28
DAC „Cerību skola”	12	14	15	15
DAC „Mēness māja”	15	17	18	18
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	90	89	90
DAC „Kopā”	15	18	18	18
DAC „Gaismas stars”	27	37	37	38
DAC „Saulesvece”	35	37	38	35
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” DAC	18	20	23	23
KOPĀ	294	350	354	358
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	1 003 299	1 131 836	1 274 993

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2019. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas trīs veidu specializētās darbnīcas:

- ❖ galdniecības specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas specializētās darbnīcas;
- ❖ veļas mazgāšanas specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no trīs līgumorganizācijām (kopā 38 vietas):

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas astoņas vietas.
- ❖ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
- ❖ Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas.

2019. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 49 personas (20 sievietes un 29 vīrieši), tai skaitā 11 personas – galdniecības darbnīcā, 27 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās un 11 personas – šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu darbnīcās.

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2019. gadā bija 141 324 EUR (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Pakalpojumu saņēmēju personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Vietu skaits 2019. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2017	2018	2019
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	8	12	12	11
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	20	23	24	27
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra – kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana	10	18	25	11
Pakalpojuma saņēmēju skaits	38	53	61	49
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	139 933	137 382	141 324

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionālu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ❖ sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- ❖ palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- ❖ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtņē;
- ❖ veicināt klientu patstāvīgas dzīves prasmju un iemaņu, sociālo attiecību prasmju apgūšanu;
- ❖ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- ❖ organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā, veicinot klientu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū;
- ❖ meklēt risinājumus klientu nodarbinātības iespējām un pilnvērtīga brīvā laika pavadīšanai;
- ❖ apkopot informāciju par klientu.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2019. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt astoņās grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām septiņas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (117 vietas), viena – ārpus Rīgas lauku vidē (divas vietas).

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no sešām līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

2019. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu faktiski saņēma 137 personas ar garīga rakstura traucējumiem (46 sievietes, 91 vīrieši). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2019. gadā bija 493 641 EUR (skat. 35. tabulu).

35. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2019. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2017	2018	2019
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis), Dzērvju iela 1	27	35	31	34
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	2	2	2	1
Grupu māja (dzīvoklis), Slimnīcas iela 2	24	25	26	25
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles”, Platā iela 9	13	14	18	17
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja”, Putnu iela 6	14	14	15	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore”, Lubānas iela 39b	9	11	13	10
Grupu māja (dzīvoklis), Biešu iela 6	16	17	19	19
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	1	1	1	1
Grupu māja (dzīvoklis), Imantas 8. līnija 1, k-3	14	17	15	16
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads	2	2	2	2
KOPĀ	119	135	139	137
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	401 751	422 064	493 641
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	-	7 544	5 170	1055

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, Rīgas domes 04.09.2012. saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot 42,69 EUR mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, tai skaitā arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2019. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 56 jeb 41% grupu mājas (dzīvokļa) klienti par kopējo summu 6 244 EUR.

No kopējā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju skaita 2019. gadā 25 personas (18%) strādāja algotu darbu brīvā darba tirgū vai subsidētajā darba vietā, 20 personas (15%) mācījās (apguva arodu vai kvalifikāciju), 23 personas (17%) apmeklēja specializētās darbnīcas, 30 personas (22%) apmeklēja dienas aprūpes centru.

Ja grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējs dzīvo grupu mājā (dzīvoklī) kopā ar bērnu, no 2016. gada 1. septembra tiek segtas papildu izmaksas, kas nepieciešamas bērna aprūpes atbalsta nodrošināšanai grupu mājā (dzīvoklī), lai bērnu vecāki ar garīgā rakstura traucējumiem (kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē), apgūtu, attīstītu un uzlabotu bērna aprūpes un bērna audzināšanas prasmes, pilnveidotu saskarsmes prasmes ģimenē, kā arī bērnu vecākiem veidotos izpratne par bērna vispārējo attīstību, vecumposma īpatnībām un vajadzībām, par bērna vecumam un drošībai atbilstošu vidi, bīstamām situācijām un konsekvenci prasībās, pozitīvas disciplinēšanas metodēm un noteikumiem ģimenē, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai. 2019. gadā pašvaldības atbalstu bērna aprūpes nodrošināšanai saņēma divas ģimenes (ģimenē pa vienam bērnam) un konkrētajam mērķim tika izlietoti pašvaldības budžeta līdzekļi par kopējo summu 1 055 EUR (skat. 35. tabulu).

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2019. gadā uzsāka 14 grupu māju (dzīvokļu) klienti jeb 10% no visiem klientiem, tai skaitā deviņi klienti patstāvīgas dzīves uzsākšanas laikā no 20.12.2018. saņēma individuālās sociālās rehabilitācijas programmas pakalpojumā iekļauto pasākumu kopumu (atbalsta persona, dzīvokļa īres izdevumu segšana u.c.) un citu speciālistu atbalstu. Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu mājas (dzīvokļa) (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpju garīga rakstura traucējumiem.

Regulāri ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma – 2019. gada 31. decembrī rindā bija 47 personas, tai skaitā 36 personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (daļēji kā kompleksiem traucējumiem, jo daļai klientu ir arī smagi kustību un citi funkcionālie traucējumi). Salīdzinājumā ar 2018. gada 31. decembri (rindā bija 29 personas), 2019. gada 31. decembrī rindā pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem gaidīto personu skaits palielinājās par septiņām personām jeb 24%.

Ņemot vērā pieprasījumu, Rīgas pilsētas pašvaldībai būs jāattīsta un jānodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, tai skaitā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ģimenē ir bērni, atbalstītās dzīves pakalpojums (individuālā rehabilitācijas programma), specializētās darbnīcas pakalpojums, dienas aprūpes centra pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts).

LR Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam noteiktam rīcības virzienam „deinstitutionalizācija” paredz reformēt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas praksi, gan atbalstot klientu iziešanu no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, gan atbalsta sistēmas radīšanu, lai personas tajā nenonāktu. Plānots, ka deinstitutionalizācijas procesā pašvaldībām šādu mērķa grupu personām – pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, bērnu aprūpes iestādēs esošie bērni un bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuri dzīvo ģimenēs, jāattīsta un jānodrošina šo personu vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi. Lai gan deinstitutionalizācijas īstenošanai paredzēts piesaistīt ESF un ERAF finansējumu, Rīgas pilsētas pašvaldība nepiedalās šajā projektā, jo projekta nosacījumi (pašvaldības vērtējumā) nav pieņemami. Līdzdalība projektā prasa nesamērīgi lielu pašvaldības ieguldījumu un liedz efektīvi sasniegt deinstitutionalizācijas mērķi. Neatkarīgi no valstī uzsāktās deinstitutionalizācijas Rīgas pašvaldība jau daudzus gadus budžeta iespēju robežās attīsta un nodrošina pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem nepieciešamos sociālos pakalpojumus.

Sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – IRP) ietver pasākumu kopumu, kas vērsti uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu vai uzlabošanu, iekļaušanos sabiedrībā, kā arī personas izglītošanu

un ģimenes locekļu atbalstīšanu, ja ar esošajiem sociālajiem pakalpojumiem nevar sniegt personai nepieciešamo atbalstu, tas ir, šo pakalpojumu saturs neatbilst personas vajadzībām.

Minēto pakalpojumu 2019. gadā sniedza sešas līgumorganizācijas.

2019. gadā IRP saņēma 16 personas (tai skaitā četras ģimenes ar bērnu, kurās trīs mammas ir personas ar garīga rakstura traucējumiem, viena mamma persona ar garīga rakstura traucējumu pazīmēm), kas kopumā ir par četrām personām vairāk nekā 2018. gadā, kad individuālās sociālās rehabilitācijas programmas saņēma 12 personas, tai skaitā no 20.12.2018. Deviņu grupu dzīvokļa klienti ar programmas palīdzību uzsāka patstāvīgu dzīvi, viena persona pakalpojumu saņēma un arī 2019. gadā turpināja saņemt grupu dzīvoklī.

2019. gadā seši IRP saņēmēji no saviem ienākumiem daļēji sedz komunālo maksājumu un elektrības patēriņa izdevumus.

2019. gadā viens IRP saņēmējs atgriezās grupu dzīvoklī, jo nespēja pielāgoties dzīvei dzīvesvietā un saskaņā ar personas individuālo vajadzību izvērtējumu grupu dzīvokļa pakalpojums personai ir piemērotākais sociālā pakalpojuma veids.

Kopā IRP finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2019. gadā izlietoti 139 452 EUR.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar izmantot sabiedrisko transportu, papildu valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk – transporta pakalpojumu samaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ❖ specializētais autotransports (mikroautobuss), vieglais taksometrs vai finanšu līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam – 284,57 EUR gadā;
- ❖ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – 71,14 EUR mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu samaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – 21,34 EUR mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu samaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz 71,14 EUR gadā.

Transporta pakalpojumu samaksu 2019. gadā saņēma 8 270 personas un šim mērķim tika izlietoti 1 986 282 EUR no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2018. gadu transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits 2019. gadā palielinājies par 338 personām jeb 4%, kā arī par 143 577 EUR jeb 8% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 36. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Ņemot vērā to, ka VDEĀVK atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir

apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā) tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2019. gada 31. decembrī (55 140) bija par 777 personām ar invaliditāti jeb par 1,4% vairāk nekā 2018. gada 31. decembrī (54 363).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2020. gadā transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits turpinās pieaugt.

36. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2017	7389	1 732 548
2018	7940	1 842 705
2019	8270	1 986 282

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu apmaksu mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī, kā arī papildu samaksa (līdz 71,14 EUR gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem 2019. gadā saņēma 798 personas jeb 12% no visiem 6 792 transporta samaksas pastāvīgo braucienu saņēmējiem (284,57 EUR gadā). Iepriekš, 2018. gadā, papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēma 708 personas. No visiem 798 papildu samaksas saņēmējiem 311 personas jeb 39% to izmantoja nokļūšanai darbavietā (21,34 EUR mēnesī), 235 personas jeb 30% – izglītības iestādes vai kvalifikācijas iegūšanas vai paaugstināšanas kursu apmeklēšanai (21,34 EUR mēnesī), bet 424 personas jeb 53% – institūciju, sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (71,14 EUR gadā). (skat. 37. tabulu).

37. tabula. Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai – līdz 71,14 EUR gadā	Kopā
2017	177	237	391	663
2018	182	269	404	708
2019	235	311	424	798

2019. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (8 270) 4 083 personas jeb 49% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 3 275 personas jeb 39% – taksometra pakalpojumus, bet 1 514 personas jeb 18% apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 38. tabulu).

38. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2017	3 120	2 908	1 338	23***	1 638
2018	3 937	3 113	1 425	23***	1 657
2019	4 083	3 275	1 514	29***	1 526

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus.

** pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus.

*** hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2019. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojuma samaksa piešķirta 184 personām, 2018. gadā – 192 personām, 2017. gadā – 213 personām)

2019. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (8 270) 288 jeb 3,5% ikdienā izmantoja riteņkrēslu (skat. 39. tabulu).

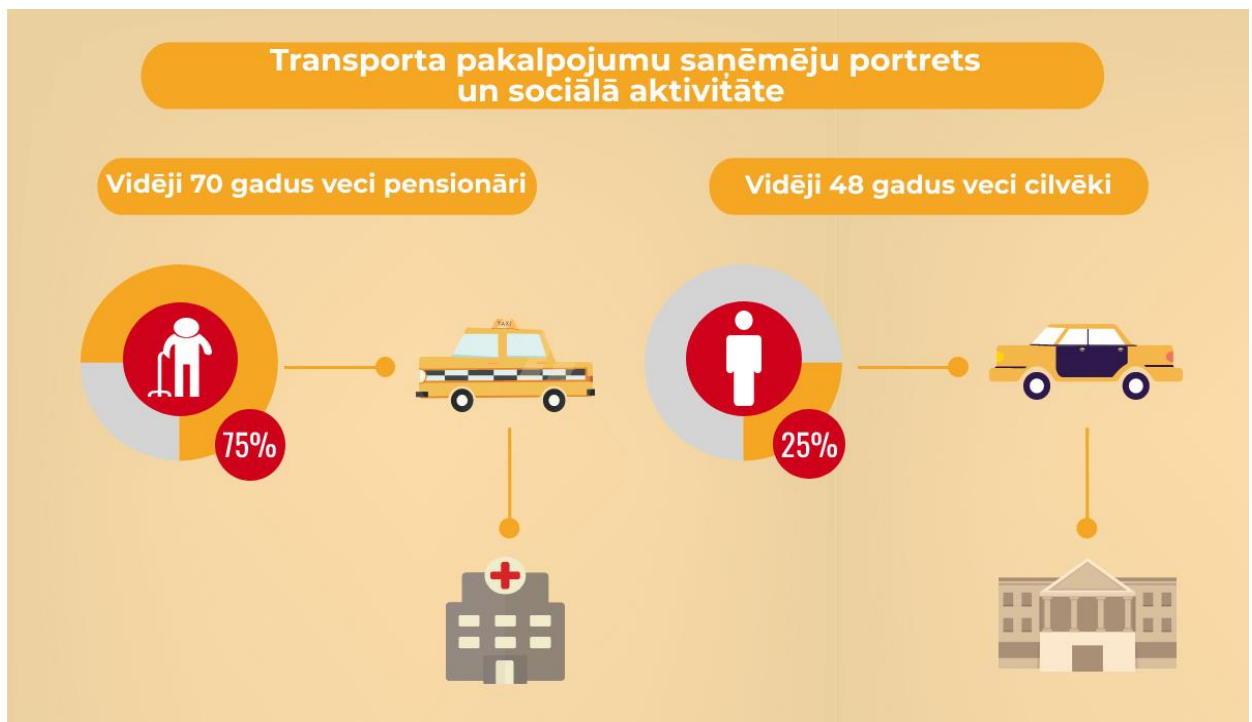
39. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietoja riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2017	336
2018	328
2019	288

Analizējot transporta pakalpojumu saņēmēju anketēšanas datus, galvenie secinājumi par transporta pakalpojumu saņēmēju portretu un sociālo aktivitāti:

1. 75% transporta pakalpojumu saņēmēji ir vidēji 70 gadus veci pensionāri, kuri braucienus veic galvenokārt uz ārstniecības iestādī, izmantojot vieglā taksometra pakalpojumus. Saņemtā finansējuma apjoms ir pietiekams, lai veiktu visus nepieciešamos braucienus.
2. 25% transporta pakalpojumu saņēmēji ir vidēji 48 gadu veci cilvēki, kuri savus braucienus veic galvenokārt uz darbu vai uz mācību iestādī, pērkot degvielu savam personīgajam autotransportam. Visbiežāk šiem aktīvajiem cilvēkiem transporta izdevumi pārsniedz saņemtās samaksas apjomu.

Vides pieejamība

Pēdējos gados apkārtējā vidē ir pamanāmas daudzas pārmaiņas. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepietiekami pielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, Rīgas dome jau 17 gadus piešķir finansējumu pacelāņu ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, jau 13 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

Kopš 2010. gada, kad pabalsta apmērs tika noteikts 2 134,31 EUR, palielinoties darbaspēka izmaksām būvniecības nozarē un būvmateriālu cenām, lai radītu lielākas iespējas personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā, veikt mājokļa pielāgošanu, no 2018. gada 21. februāra pabalsta summa palielināta līdz 4 000 EUR.

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 71 personai par kopējo summu 243 895 EUR, kas ir par 27% vairāk kā 2018. gadā. 2019. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai, izlietojot finansējumu 3 435 EUR apmērā. Salīdzinoši 2018. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 52 personām par kopējo summu 141 418 EUR, vidēji viena mājokļa pielāgošanai, izlietojot finansējumu 2 720 EUR apmērā (skat. 40. tabulu). Saskaņā ar RSD sniegto informāciju 31.12.2019. būvniecības stadijā bija četri objekti.

40. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2017	47	99 903
2018	52	141 418
2019	71	243 895

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī, ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 211 stacionārie un mobilie pacēlāji. 2019. gadā personu, kuras pārvietojas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 20 pacēlāji (piešķirti 17 jauni mobilie pacēlāji, trīs stacionārie pacēlāji, pārvietoti no vienas adreses uz otru seši mobilie pacēlāji), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izkļūšanu no tā. Pacēlāju iegādei, uzstādīšanai, apkopei un remontam no Rīgas pilsētas pašvaldības 2019. gada budžeta izlietots finansējums 150 963 EUR apmērā (skat. 41. tabulu).

2018. gadā, veicot tirgus izpēti par stacionāro pacēlāju uzstādīšanas iespējām, tika konstatēts, ka visu aptaujāto tirgus dalībnieku piedāvāto stacionāro pacēlāju cenas ir palielinājušās. Līdz ar to no 12.10.2018. ir palielināts finansējums viena pacēlāja iegādei no 5 165 EUR līdz 5950 EUR.

Rindā pacēlāju saņemšanai 31.12.2019. bija reģistrētas 129 personas.

41. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2017	18	96 044
2018	16	148 042
2019	20	150 963

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Asistenta pakalpojums tiek nodrošināts saskaņā ar Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumiem Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.942). Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

- ❖ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās grūtībām vai garīga rakstura traucējumiem);

- ❖ **bērni ar invaliditāti** no 5 līdz 18 gadu vecumam, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

2019. gadā asistenta pakalpojums sniegts 3 067 personām ar invaliditāti, kas ir par 92 personām jeb 3% vairāk nekā 2018. gadā (2 975). Izlietotais finansējums 2019. gadā ir 5 252 666 EUR, kas ir par 148 877 EUR jeb 3% vairāk nekā 2018. gadā (5 103 789 EUR) (skat. 42. tabulu). Plānotais valsts finansējums 2019. gadā 5 802 096 EUR apmērā kopā izpildījies par 90,5 %.

Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot Rīgas domes UDV portālu. Sistēma darbojas veiksmīgi un 2019. gada beigās to izmantoja 720 jeb 29% asistenti.

42. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā	tai skaitā bērni ar invaliditāti	tai skaitā personas ar I grupas invaliditāti	tai skaitā personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2017	2 956	290	1 368	1 298	4 335 143
2018	2 975	267	1 354	1 354	5 103 789
2019	3 067	285	1 356	1 426	5 252 666

Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Pašvaldības dotācijas pārskaitīšana sociālā darba slimnīcās nodrošināšanai uzsākta 2013. gadā pēc pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu noslēgšanas ar sešām veselības aprūpes iestādēm, bet, sākot ar 2016. gadu, jau ar septiņām veselības aprūpes iestādēm. 2019. gadā atkārtoti uz 3 gadiem saskaņā ar Rīgas domes 19.12.2018. lēmumu Nr.1875 pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums pārslēgts ar septiņām veselības aprūpes iestādēm:

- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ❖ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ❖ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ❖ SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”.

Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, ietvaros tiek nodrošinātas šādas darbības:

- ❖ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo darbību veikšana sociālo problēmu risināšanā, tai skaitā palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- ❖ sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām tiek organizēta medicīniskā vai sociālā aprūpe, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums, transporta pakalpojums un citu pakalpojumu pieejamība);
- ❖ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ❖ psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2019. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 12 126 personām, kas ir par 822 klientiem jeb 6,7% vairāk nekā 2018. gadā (11 304). Savukārt 2019. gadā sniegto konsultāciju skaits – 16 031 bija tāds pats kā 2018. gadā (16 031) (skat. 43. tabulu).

Salīdzinot 2019. gada datus ar 2018. gada datiem, slimnīcās ir vērojamas klientu un tiem sniegto konsultāciju skaita svārstības:

- ❖ Klientu skaita un konsultāciju skaita samazinājums vērojams trīs slimnīcās – VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (klientu skaits samazinājies par 155 un konsultāciju skaits

par 132 konsultācijām), SIA „Rīgas Dzemdību nams” (klientu skaits samazinājies par 54 un konsultāciju skaits par 231 konsultāciju) un VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” (klientu skaits samazinājies par 59 un konsultāciju skaits par 831 konsultāciju), kas saistīts ar mazāku pacientu skaitu, kuriem bijis nepieciešams sociālā darbinieka atbalsts un konsultācijas.

- ❖ Klientu skaita palielinājums pārējās slimnīcās, kas saistīts ar gados vecu cilvēku īpatsvara pieaugumu un klientu komplicētākām veselības problēmām, kā arī medicīnas personāls aktīvāk ziņo par klientiem, kuriem nepieciešams sociālā darbinieka atbalsts.
- ❖ Klientiem sniegto konsultāciju skaits katrā slimnīcā atšķiras, ir slimnīcas, kurās tas palielinās, palielinoties klientu skaitam, bet ir slimnīcas, kurās, neskatoties uz klientu skaita palielinājumu, konsultāciju skaits nav bijis lielāks kā iepriekšējā gadā. Slimnīcu sociālie darbinieki skaidro, ka, palielinoties klientu vidējam vecumam un klientu īpatsvaram pensijas vecumā, kā arī pasliktinoties klientu veselības stāvoklim, klientiem ir nepieciešama ilgstošā ārstēšanās slimnīcās, kuras laikā nav nepieciešama intensīva sociālā darbinieka iesaistīšanās (galvenokārt sociālie darbinieki sniedz klientiem atbalstu, lai pēc klienta izrakstīšanas no slimnīcas būtu nodrošināts klienta vajadzībām atbilstošs sociālās aprūpes pakalpojums).

43. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās

	2017	2018	2019
Slimnīcu skaits	7	7	7
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	10 087	11 304	12 126
Konsultāciju skaits	16 793	16 031	16 031

2019. gadā sociālā darba slimnīcās ietvaros sociālie darbinieki klientiem ir palīdzējuši risināt dažādas sociālās problēmas. Pilngadīgām personām visvairāk risinātās problēmas – veselības, sociālo prasmju trūkuma, citas, atkarības, saskarsmes/konfliktu, uzvedības, nodarbinātības utt., savukārt bērniem visvairāk identificētās problēmas – veselības, saskarsmes problēmas/konflikti – trūkst bērniem sociālie kontakti un svarīgas attiecības, vardarbība – dominē novārtā pamešana un aprūpes trūkums, krīzes situācijas, izglītības problēmas, tai skaitā mācīšanās grūtības, atkarības – dominē alkohola atkarība utt. (skat.44. tabulu).

44. tabula. Slimnīcu sociālo darbinieku klientu sociālās problēmas 2019. gadā

Problēma	Skaits*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	60	293
Atkarības problēmas	1148	178
Saskarsmes problēmas/konflikti	1051	336
Izglītības problēmas	59	131
Uzvedības problēmas	690	68
Nodarbinātības problēmas	474	
Sociālo prasmju trūkums	2128	4
Mājokļa problēma	238	4
Veselības problēmas	5710	601
Nenokārtoti dokumenti	53	39
Krīzes situācijas	108	239
Citas problēmas	1557	268

* Klientu lietās identificēto sociālo problēmu skaits nevis personu skaits.

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2019. gadā bija 178 505 EUR.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīga sociālā aprūpe sociālās aprūpes iestādē (turpmāk – sociālo gultu pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientam tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā u.c., kā arī veselības aprūpe minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīgīdzekļu lietošanā u.c.).

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt persona, kurai šis pakalpojums ir piemērotākais saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu un RSD lēmumu par īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma piešķiršanu. Klientam sociālo gultu pakalpojumu nodrošina rindas kārtībā, reģistrējot klientu elektroniskajā rindā saskaņā ar RSD lēmuma piešķiršanas datumu, atbrīvojoties vietai pašvaldības apmaksātajā sociālajā gultā.

2019. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošināja sociālo gultu pakalpojuma saņemšanu SIA „Rīgas 1.slimnīca” Īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļā 971 klientam (645 sievietēm un 326 vīriešiem), kas ir par 15 klientiem vairāk nekā 2018. gadā (skat. 45. tabulu). No visām sociālo gultu pakalpojumu saņēmušajām personām 95 personas ir veikušas RSD noteikto līdzmaksājumu par kopējo summu 14 516 EUR.

Pārskata periodā no kopējā sociālo gultu pakalpojumu saņēmušo klientu skaita 361 (37%) persona varēja atgriezties dzīvesvietā (tai skaitā 22 – patversmē), 145 klienti (15%), kas ir par 62 klientiem mazāk nekā 2018. gadā, pārcēlās uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (SAC), bet sociālo gultu pakalpojuma sniegšana pārtraukta 82 (8%) klientiem, kas ir par 23 klientiem vairāk nekā 2018. gadā, sakarā ar nepieciešamu veselības aprūpi stacionārā ārstniecības iestādē, bet 383 (39%) klienti – miruši.

Ķermeņa funkciju problēmu un aktivitātes ierobežojumu dēļ sakarā ar slikto veselības stāvokli vai sakarā ar rindu SAC pakalpojuma saņemšanai 57 klientiem pagarināts sociālo gultu pakalpojuma termiņš.

Sadalījumā pa vecuma grupām sociālo gultu pakalpojumu saņēmušo lielākā daļa – 86% (837 klienti) ir vecuma grupā virs 65 gadiem (tai skaitā 334 personas vecākas par 85 gadiem), bet 14% (134 klienti) – darbspējīgā vecumā, saglabājot iepriekšējo gadu proporciju.

Mirušo klientu skaits (383 klienti) par 35 gadījumiem pārsniedz 2018. gada attiecīgo rādītāju (348 klienti).

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības 2019. gada budžeta izlietoti 858 652 EUR.

45. tabula. Sociālo gultu pakalpojuma rezultatīvie rādītāji 2017. – 2019. gadā

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Finansējums, EUR (izpilde)
2017	918	40	101	712 408
2018	956	38	207	798 344
2019	971	37	145	858 652

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti, izņemot neredzīgas personas un personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – SAC pakalpojums), nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto, tas ir, personai nepieciešama palīdzība aprūpes nodrošināšanā vairāk nekā 35 stundas nedēļā, personām bez noteiktas dzīvesvietas – vairāk nekā 12 stundas nedēļā.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 14.08.2014. Rīgā noteikta SAC pakalpojuma samaksas kārtība, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Tāpat ir noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma samaksā (2019. gadā – līdz 400 EUR mēnesī). Šī kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var samaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Rīgas pilsētas pašvaldības garantētās samaksas nodrošināšanai Labklājības departaments slēdz sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējiem – institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības organizācijas).

No 2018 gada Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu arī ģimenes tipa SAC, kur vide, sadzīves apstākļi un ikdienas režīms pielāgots mājas videi. Šajā ģimenes tipa institūcijā Rīgas pašvaldība nodrošina līdzfinansējumu līdz 640 EUR mēnesī vienai personai. 2019. gadā Labklājības departaments noslēdza trīs sadarbības līgumus ar SIA „Senior Riga” sociālās aprūpes centru „Senior Babite” un biedrību “Dzīves ĀBECE” par ģimenes tipa SAC pakalpojuma sniegšanu.

SAC pakalpojumu 2019. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ❖ Rīgas SAC „Gaiļezers” (400 vietas);
- ❖ Rīgas SAC „Mežciems” (280 vietas, no 01.04.2019. – 263 vietas);
- ❖ Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

11 iepirkuma līgumorganizācijas:

- ❖ SIA „Pansionāts Dzimentene” (līdz 116 vietām);
- ❖ Engures novada domes pensionāts „Rauda” (līdz 45 vietām, no 01.08.2019. līdz 65 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 58 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 77 vietām, no 01.08.2019. līdz 87 vietām);
- ❖ Biedrība “Dzīves ĀBECE” (līdz 25 vietām);
- ❖ Talsu novada pašvaldības pensionāts „Lauciene” (līdz 30 vietām);

- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 60 vietām);
- ❖ Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža” (līdz 20 vietām);
- ❖ Nodibinājums „Fonds Cilvēks cilvēkam” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta” un sociālās aprūpes centrs “Saulgoži” (līdz 45 vietām, no 01.08.2019. līdz 55 vietām);
- ❖ Biedrības sociālās aprūpes centrs „Allaži” (līdz 20 vietām, no 01.08.2019. līdz 30 vietām);
- ❖ Biedrības „Labāka rītdiena” sociālās aprūpes centrs „Sērmūkši” (līdz 10 vietām).

62 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts (-i) Sadarbības līgums (-i):

- ❖ SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” un SAC „Vēji”;
- ❖ Vispārēja tipa pansionāts „Madliena”;
- ❖ Engures novada pansionāts „Rauda”;
- ❖ Skrīveru novada pašvaldības aģentūra, Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas”;
- ❖ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāle „Ezerkrasti”;
- ❖ IK „Ārlavas pansija”;
- ❖ SIA „Aprūpes nams „Urga””;
- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- ❖ Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””;
- ❖ Biedrība „Dzīves ĀBECE”, (tai skaitā ģimenes modelis);
- ❖ Nodibinājums „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta” un sociālās aprūpes centrs “Saulgoži”;
- ❖ Biedrība „Rūjienas senioru māja”;
- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Trapene” „Bitītes”;
- ❖ Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs;
- ❖ Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”;
- ❖ Inčukalna novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes māja „Gauja””;
- ❖ Neretas novada pašvaldības Neretas sociālās aprūpes centrs;
- ❖ Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs – Sloka”;
- ❖ Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”;
- ❖ Mālpils novada pašvaldības aģentūra – sociālās aprūpes centrs „Mālpils”;
- ❖ Nodibinājums „Raunas Evaņģēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs”;
- ❖ SIA „Latprimussa” sociālās aprūpes un rehabilitācijas viesnīca „Brīze”;
- ❖ Valkas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs;
- ❖ SIA „Rekreācijas centrs” „Vīķi”;
- ❖ Rūjienas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Lode”;
- ❖ SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne””;
- ❖ Saulkrastu pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes māja”;
- ❖ SIA „Varakļānu veselības aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs”;
- ❖ Siguldas novada domes sociālās aprūpes centrs „Gaismiņas”;
- ❖ Robežnieku novada, Krāslavas pagasta, „Skuķu sociālās aprūpes centrs”;
- ❖ Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, SAC „Landze” „Pansionāts Piltene”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”;
- ❖ Skrundas novada domes pašvaldības aprūpes nams „Valtaiķi”;
- ❖ SIA „Pansionāts Rokaiži”;
- ❖ Jūrmalas pilsētas pašvaldības iestāde „Jūrmalas veselības veicināšanas un sociālo pakalpojumu centrs”;
- ❖ SIA „Milur” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Auce”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Venta”;
- ❖ Biedrības „Reach” senioru nams „Zilaiskalns”;
- ❖ SIA „Mentamed”;
- ❖ Subates Romas katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde „Miera nams”;
- ❖ Sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts”;
- ❖ Dagdas novada domes sociālās aprūpes centrs „Dagda”;

- ❖ Biedrības sociālās aprūpes centrs „Allaži”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Seda”;
- ❖ Pļaviņu novada domes sociālās aprūpes centrs „Pļaviņas”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Krustceles”;
- ❖ Vecumnieku novada sociālās aprūpes centrs „Atvasara”;
- ❖ SIA „Senior Riga” SAC Senior Babīte (ģimenes modelis);
- ❖ Varakļānu novada domes SAC „Varavīksne”;
- ❖ Baldones novada pašvaldības SAC „Baldone”;
- ❖ SIA „Priekules slīmnīca”;
- ❖ Biedrības „Labāka rītdiena” SAC „Sērmūkši”;
- ❖ SIA „Alojas veselības aprūpes centrs”;
- ❖ Kārsavas novada pansionāts „Mūsmājas”;
- ❖ Sabiles aprūpes biedrība „Kalme”;
- ❖ Biedrība „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa”;
- ❖ Biedrība “Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Valka”;
- ❖ Viļakas sociālās aprūpes centrs;
- ❖ SIA „Veselības centrs Ilūkste” pansija „Mūsmājas Dižkoks”;
- ❖ Pašvaldības aģentūra „Ķekavas sociālās aprūpes centrs”.

SAC pakalpojumu 2019. gadā nodrošināja trīs RSAC (796 vietas) un 11 līgumorganizāciju 11 iestādes (līdz 535 vietām) – kopā līdz 1 331 vietai, kā arī bija spēkā 62 Sadarbības līgumi ar 62 SAC pakalpojuma sniedzēja līgumorganizācijām, kurās 2019. gadā SAC pakalpojums tika nodrošināts 584 personām. Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumu organizācijās 2019. gadā tika paredzēts finansēt līdz 1 019 vietām dienā (2018. gadā – līdz 1 218 vietām dienā). Tātad 2019. gadā kopā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem tika paredzēts finansēt līdz 1 815 SAC pakalpojuma vietām.

Ja salīdzina pašvaldības līdzfinansēto vietu skaitu SAC 2019. gadā ar 2018. gadu, tad 2019. gada 31. decembrī vietu skaits SAC (1 815) bija par 199 vietām mazāks nekā uz 2018. gada 31. decembri (2 014) – iepirkuma līgumorganizācijās visas vietas nebija aizpildītas (bija aizpildītas 535 vietas no 545), kā arī tika pārtrauktas/izbeigtas līgumattiecības ar trīs līgumorganizācijām. Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteiktās kvadrātūras prasības, vienā no pašvaldības SAC no 01.04.2019. tika samazināts vietu skaits no 280 uz 263.

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2019. gadā bija 11 461 798 EUR (skat. 46. tabulu).

46. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi 2017. – 2019. gadā

	2017	2018	2019
Pašvaldības iestādes	796	796	796
Līgumorganizācijas	līdz 792	līdz 1 218	Līdz 1 019
Vietu skaits kopā	1 588	2 014	1 815
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	8 362 042	10 292 487	11 461 798

2019. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 864 personām, bet kopā SAC pakalpojumu saņēma 2 501 persona, no tām RSAC – 1 030 personas un 1 545 personas līgumorganizāciju SAC, tai skaitā Sadarbības līgumu ietvaros. 2019. gadā salīdzinoši ar 2018. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits ir palielinājies – par 264 personām jeb 11%, ko var skaidrot ar klientu iespējām saņemt SAC pakalpojumu Sadarbības līgumu ietvaros (skat. 47. tabulu).

47. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2017. – 2019. gadā*

	2017	2018	2019
Pašvaldības iestādes	1 138	1 062	1 030
Līgumorganizācijas	991	1 175	1 545
KOPĀ*	2 129	2 237	2 501

* Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits var nesakrist ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2019. gadā RSD ir izskatījis 1 664 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai, kas ir par 204 iesniegumu vairāk nekā 2018. gadā (skat. 48. tabulu).

48. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2017	2018	2019
Izskatītie klientu iesniegumi	1 217	1 460	1 664

2019. gadā joprojām saglabājās ievērojams reģistrēto personu skaits rindā SAC pakalpojuma saņemšanai (uz 31.12.2019. – 444 personas, salīdzinoši uz 31.12.2018. – 346).

Rindā reģistrēto personu skaits saistīts ar iedzīvotāju novecošanos, veselības problēmām, kā rezultātā kopumā palielinās personu skaits, kurām nepieciešami aprūpes pakalpojumi. Tāpat aptuveni 80% no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai reģistrētajām personām vēlas saņemt SAC pakalpojumu Rīgā. Tā kā no visām SAC pakalpojuma sniedzējām iestādēm (kopā 66), kurās Rīgas iedzīvotāji saņem SAC pakalpojumu, tikai 10 SAC atrodas Rīgā (bez šiem Rīgā nav citu SAC pakalpojuma sniedzēju), tad iedzīvotāju vēlmi apmierināt var tikai daļēji, kā arī cilvēkiem ir jāgaida rindā, lai saņemtu SAC pakalpojumu Rīgā. Lai mazinātu rindā gaidīšanas laiku un personu skaitu, Labklājības departaments katru gadu palielina noslēgto Sadarbības līgumu skaitu, tādā veidā palielinot vietu skaitu līgumorganizāciju SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijās.

2019. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojumu saņēmējiem ir nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, tai skaitā nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi un ir nodrošināma uzraudzība, tas ir, pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Rindā no SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita medicīniskajā dokumentācijā vidēji 80% norādīta diagnoze – demence. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, sadārdzinās SAC pakalpojuma izmaksas, tas ir, nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīg līdzekļus, higiēnas preces, pielāgot telpas, informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī ir nepieciešams palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Pašvaldības SAC aktuālas ir personāla problēmas – kadru trūkums un mainība, nekonkurētspējīgs atalgojums, kā arī ir novecojusi infrastruktūra, telpas nav piemērotas klientu un darbinieku vajadzībām. Nepieciešams telpu remonts, tai skaitā telpu pielāgošana personām ar demenci, istabu pielāgošana līdz diviem cilvēkiem istabā, vides pieejamības nodrošinājums, labiekārtoti āra pastaigu laukumi, droša teritorija.

2019. gadā turpinājās sarunas ar uzņēmējiem par jaunu SAC izveidi, tai skaitā ņemot vērā citu valstu pieredzi, rosināts veidot ne tikai vispārēja jeb slimnīcas tipa SAC, bet attīstīt cita veida SAC pakalpojumu (ģimenes tipa). Ģimenes tipa SAC jānodrošina prasības, kas attiecas uz vispārēja tipa SAC, gan arī papildu prasības (SAC jāatrodas Rīgā vai ne tālāk kā 40 kilometru attālumā no Rīgas robežas, pakalpojums tiek sniegts jaunuzceltā vai renovētā ēkā/telpās, kas pielāgotas sociālā pakalpojuma organizēšanai mazā grupā (8 – 16 personām), nodrošinot ģimeniskai videi pietuvinātus sadzīves apstākļus; nodrošināts telpu aprīkojums maksimālai klientu neatkarības un pašaprūpes spēju saglabāšanai; maksimāli ievēroti klientu pašnoteikšanās principi jeb griba, tai skaitā dienas režīms pielāgots katra klienta individuālajam režīmam).

2019. gadā ģimenes tipa institūcijā SAC pakalpojumu saņēma 70 personas, kas ir par 57 personām vairāk, nekā 2018. gadā (13). Ja salīdzina pašvaldības līdzfinansēto vietu skaitu ģimenes tipa SAC institūcijās 2019. gadu ar 2018. gadu, tad 2019. gada 31. decembrī vietu skaits (44) bija par 31 vietu vairāk nekā 2018. gadā (10).

2019. gadā vērojama tendence, ka Labklājības departamentā vēršas potenciālie investori ar interesi uzsākt sniegt SAC pakalpojumu Rīgā vai tās tuvākajā apkārtnē, noslēdzot Sadarbības līgumu, ģimenes tipa SAC – līdz 640 EUR mēnesī.

Pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 7. tabulā.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme/naktspatversme – sociālā institūcija, kas bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. 2019. gadā patversmes/naktspatversmes pakalpojumus sniedza viena pašvaldības iestāde (Rīgas patversme) (260 vietas) un piecas līgumorganizācijas (396 vietas).

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2019. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 479, kas ir par četrām personām vairāk nekā 2018. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2019. gada februāra mēnesī – 666 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 285 personām augusta mēnesī. 2019. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 4 616 personas, tai skaitā 3 857 jeb 84% vīrieši un 759 jeb 16% sievietes, kas ir par 131 personu jeb 3% vairāk nekā 2018. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 4 485 personas (skat. 49. tabulu).

Lai risinātu problēmu saistībā ar personu reibuma stāvoklī atrašanos Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, no 2016. gada maija biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (turpmāk – LSK) uzsāka nodrošināt patversmes/naktspatversmes pakalpojumu diennakts režīmā Gaiziņa ielā 7, Rīgā, personām reibumā. 2019. gadā LSK nodrošināja diennakts patversmes/ naktspatversmes pakalpojumu personām 29 073 reizes, tai skaitā personām reibumā 22 503 reizes (tai skaitā policijas atvestām personām 11 498 reizes). Savukārt 2018. gadā LSK nodrošināja patversmes/naktspatversmes pakalpojumu personām 31 150 reizes, tai skaitā personām reibumā 21 933 reizes (tai skaitā policijas atvestām personām 9 769 reizes).

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai pašvaldības iestādē Rīgas patversmē izlietoti 892 866 EUR, bet naktspatversmes pakalpojuma finansēšanai līgumorganizāciju naktspatversmēs izlietoti 634 806 EUR.

49. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs 2017. – 2019.gadā

	2017	2018	2019
Janvāris	730	677	643
Februāris	737	707	666
Marts	684	660	628
Aprīlis	607	553	554
Maijs	403	361	379
Jūnijs	298	283	313
Jūlijs	289	279	310
Augusts	287	250	285
Septembris	345	326	344
Oktobris	470	469	479
Novembris	564	544	564
Decembris	606	591	580
Vidēji mēnesī	502	475	479
Klientu skaits gadā	4 464	4 485	4 616

No 2017. gada marta Rīgas patversmes sieviešu nodaļā (Eiženijas iela 1E) un no 2017. gada septembra Rīgas patversmes vīriešu nodaļā (Maskavas ielā 208) ir organizētas aprūpes gultasvietas klientiem (25 gultasvietas sievietēm un 10 gultasvietas vīriešiem), kuru vajadzībām īslaicīga vai

ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām nodrošina aprūpes pakalpojumus.

Pansijas pakalpojums

No 2017. gada biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” uzsāka nodrošināt pansijas pakalpojumu Ieriķu ielā 28, Rīgā (20 vietas). Pansijas pakalpojuma ietvaros personām, tai skaitā bezpajumtniekiem ar pašaprūpes grūtībām, kas ir tuvu vajadzībām pēc ilgstošās sociālās aprūpes institūcijā, tiek nodrošināts mājoklis un sociālās aprūpes pakalpojumi, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus. Tas ļauj atslogot ilgstošās sociālās aprūpes institūcijas no klientiem, kuru pašaprūpes vajadzības ir lielākas nekā sniedz sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā, bet mazākas nekā sociālās aprūpes pakalpojumi institūcijā. Līdz ar to personas ar sociālā pakalpojuma sniedzēja atbalstu ir spējīgas dzīvot dzīvokļa vidē. 2019. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 21 persona, tai skaitā 20 bezpajumtnieki, viena persona no dzīvesvietas. 2019. gadā pakalpojumu izbeigts sniegt vienai personai, kura mirusi. Salīdzinoši 2018. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 28 personas, tai skaitā 24 bezpajumtnieki.

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 72 710 EUR.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem (turpmāk – SRC) pakalpojums ietver sociālo un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopumu, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. 2019. gadā SRC pakalpojumu sniedza piecas līgumorganizācijas (81 vieta): biedrība „Labā cerība” (10 sieviešu un 18 vīriešu vietas ar izmitināšanu), biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (16 vīriešu vietas ar izmitināšanu), Evaņģēlisko Kristiešu draudzes „Zilais Krusts” sociālās rehabilitācijas centrs vīriešiem „Druvas”, Bekās, Lēdmanes pagastā, Lielvārdes novadā (10 vietas ar izmitināšanu) un nodibinājuma „Nova vita” sociālās rehabilitācijas centrs sievietēm un vīriešiem Katoļu ielā 14, Rīgā (12 vietas ar izmitināšanu) un biedrība „Svētā Lūkas atbalsta biedrība”, Bārdziņu ielā 2, Rīgā (15 vietas sievietēm un vīriešiem bez izmitināšanas).

Kopā SRC pakalpojums tika nodrošināts 198 personām, no tām 57 (29%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi. 2018. gadā SRC pakalpojums tika nodrošināts 158 personām, no tām 31 (20%) persona sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojusi savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 351 195 EUR.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības, atkarības, saskarsmes problēmas. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

1. mājokļa problēma (97%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Savukārt 3% patversmes/naktspatversmes klientu, kuriem netika identificēta mājokļa problēma, saņem patversmes/naktspatversmes pakalpojumu, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā;
2. saskarsmes problēma/konflikti (67%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību

trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;

3. nodarbinātība (61%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru klienti tiek iesaistīti nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” ilgstošajiem bezdarbniekiem;

4. atkarības problēma (58%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, atkarības profilakses speciālista konsultācijas, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā.

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ❖ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas;
- ❖ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautņains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Iepriekš minētās problēmas risināt apgrūtināši ir gadījumos, ja personai ir garīga rakstura traucējumi. Aptuveni 5% patversmes/naktspatversmju klientu ir ārsta izziņa, tai skaitā psihiatra atzinums, vai noteikta invaliditāte kā personai ar garīgā rakstura traucējumiem, kā arī 12% klientu, kuriem pēc sociālā darbinieka novērojumiem ir pazīmes par garīga rakstura traucējumiem, bet nav ārsta izziņas, tai skaitā psihiatra atzinuma, vai noteikta invaliditāte kā personai ar garīgā rakstura traucējumiem. Sociālo darbinieku novērojumi liecina, ka daļa šo klientu neatzīst savu saslimšanu un mēdz kļūt agresīvi, ja tiek motivēti apmeklēt ārstu psihiatru, nelieto ārsta nozīmētos medikamentus, tādējādi pasliktina savu psihisko veselību un līdz ar to arī savu sociālo situāciju.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem nodrošina sociālo prasmju apguves, izglītojošas, sociālās rehabilitācijas, tai skaitā atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības, sociālā darba speciālistu konsultācijas, sanitāri higiēniskos, ģimenes ārsta pakalpojumus primārās veselības aprūpes līmenī u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centra bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā (turpmāk – DC), pakalpojumus 2019. gadā vidēji dienā saņēma 81 persona (skat. 50. tabulu), tai skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji 10 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumu – vidēji divas personas dienā, 33 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 10 personas vidēji dienā DC saņēma ēdināšanas pakalpojumu. Vislielākais pieprasījums pēc DC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, janvāra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 119 personām dienā, savukārt siltajā laika periodā samazinājās līdz 46 personām dienā augusta mēnesī. 2019. gadā DC pakalpojumus izmantoja kopā 590 personas, no tām 328 jeb 56% darbspējīgas personas un 262 jeb 44% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2019. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2018. gadu samazinājās par 18 personām jeb 3%.

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 275 166 EUR.

50. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un gadā Rīgas patversmes dienas centrā 2017. – 2019. gadā

	2017	2018	2019
Janvāris	152	90	119
Februāris	155	97	113
Marts	138	98	103
Aprīlis	117	75	93
Maijs	83	47	64
Jūnijs	60	55	49
Jūlijs	54	55	56
Augusts	53	44	46
Septembris	58	46	62
Oktobris	81	82	79
Novembris	84	91	89
Decembris	90	102	99
Vidēji mēnesī:	94	74	81
Klientu skaits gadā:	699	608	590

Rīgas patversmes struktūrvienības Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – MB) galvenie uzdevumi ir apzināt un regulāri apsekt bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekt konkrētas adreses pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot klientu vajadzības un problēmas, informēt par iespējam saņemt palīdzību, motivēt klientus risināt problēmas. Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, no 2019. gadā jūlija tika izveidota otra MB. MB sastāvā ir iekļauti trīs darbinieki – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. MB maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. MB bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju, apģērbu un apavus, kā arī nogādā personas uz naktspatversmēm.

MB darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00. Aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim), ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10°C vai, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s, MB darba laiks tiek pagarināts līdz plkst. 19.00, kā arī strādā sestdienās.

2019. gadā MB ir sniegusi konsultācijas 1 791 personai, saņēmusi 1 624 tālruņa zvanus, 415 personas nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat. 51. tabulu).

2019. gadā salīdzinoši ar 2018. gadu palielinājies MB sniegto konsultāciju skaits par 368 jeb 26%, saņemto zvanu skaits palielinājies par 235 jeb 17%, nogādāto personu skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē samazinājās par 48 jeb 13% personām.

51. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi 2017. – 2019. gadā

Pakalpojumu veids	2017	2018	2019
Konsultācijas	1 312	1 423	1 791
Saņemtie tālruņa zvani	1 073	1 389	1 624
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	463	367	415

2019. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti 101 557 EUR.

Zupas virtuves

2019. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs piecas reizes nedēļā izsniegtas līdz 650 porcijām dienā, 2019. gadā kopā līdzfinansētas 126 400 porcijas par kopējo summu 92 830 EUR. 2018. gadā līdzfinansēts līdzvērtīgs porciju skaits.

Zupas virtuves pakalpojums ir iedzīvotājam viegli pieejams pakalpojums, jo pakalpojuma saņemšanai nav nepieciešams uzrādīt personu apliecinošu dokumentu vai, piemēram, izziņu par atbilstību trūcīgās personas statusam. Zupas virtuves pakalpojums ir svarīgs personām, kurām nav iztikas līdzekļu un kuras dažādu iemeslu dēļ nevēršas sociālajā dienestā palīdzības saņemšanai, vai, tām piemēram, ir grūtības noformēt trūcīgās personas statusu, reģistrēties NVA, vai nesadarbojas ar sociālo darbinieku un nepilda līdzdarbības pienākumus savas sociālās situācijas uzlabošanai. Tāpat zupas virtuves pakalpojumus ir risinājums situācijās, kurās persona nevar saņemt sociālo palīdzību, piemēram, periodā, kamēr tiek atjaunots personas apliecinošs dokuments vai arī situācijā, kad persona bez iztikas līdzekļiem atbrīvojās no ieslodzījuma vietas.

Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām

2019. gadā pakalpojums tika nodrošināts sešās ēdiena izdales vietās, vidēji dienā izdalot 1 280 porcijas. Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām papildus tika nodrošināts arī sestdienās, svētdienās un svētku dienas. Katru dienu tika piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrais ēdiens un dzēriens. Ēdienu varēja ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona varēja saņemt, uzrādot Rīdzinieka karti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- ❖ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2019. gadā kopā tika izdalītas 459 721 porcijas par kopējo summu 1 222 400 EUR. Iepriekš 2018. gadā tika izdalītas 513 764 porcijas par kopējo summu 1 479 156 EUR. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2019. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu varētu skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos.

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

2019. gada 18. aprīlī starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA Filiāle) tika noslēgts jauns sadarbības līgums (turpmāk – Līgums) par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu organizēšanu un īstenošanu, ievērojot visas Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 8. pantā noteiktās funkcijas un pienākumus. Pildot Līgumā ietvertos uzdevumus, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA Filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

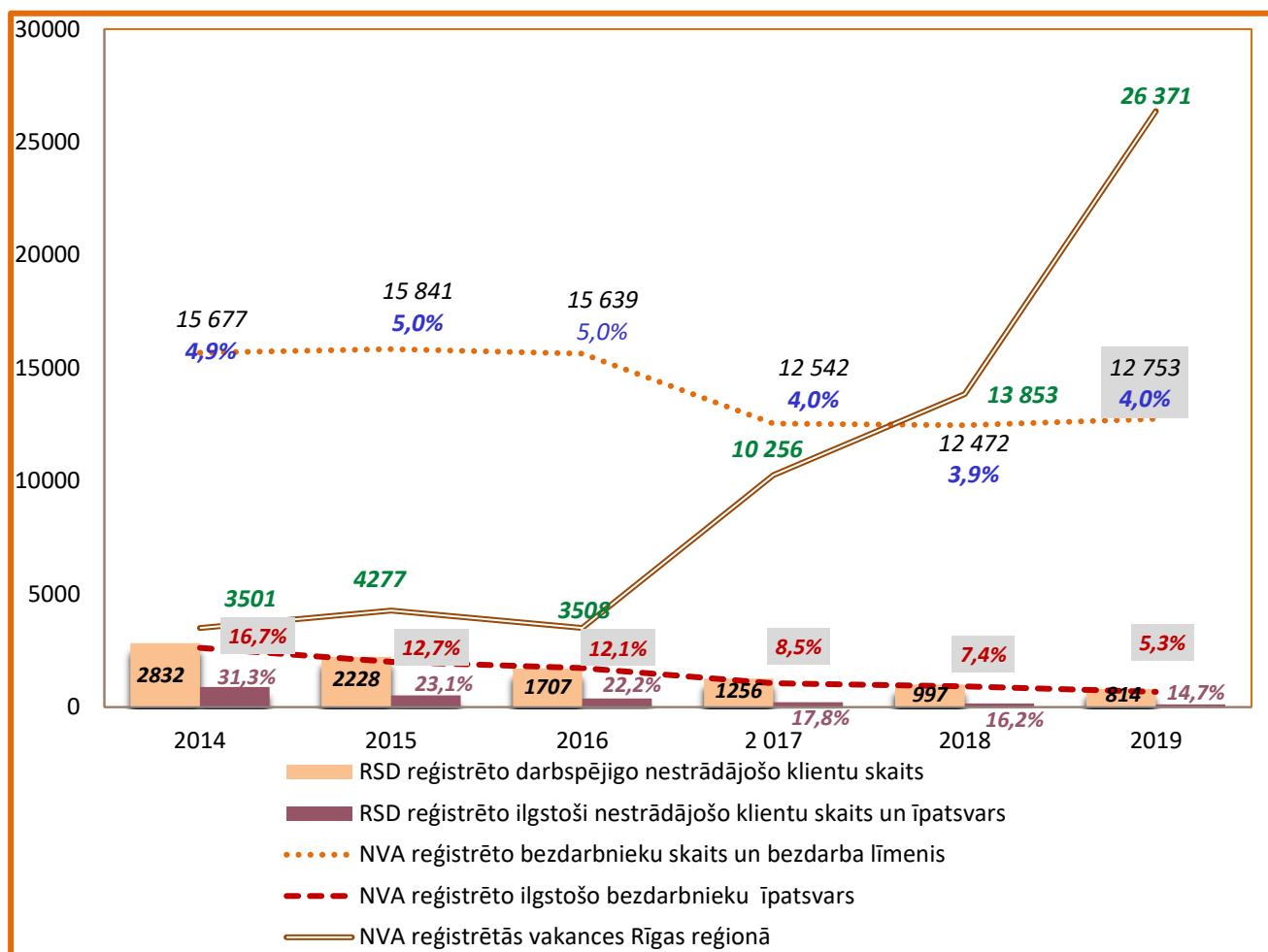
- ❖ sagatavoja un iesniedza NVA Filiālē pārskatu par Rīgas pašvaldībā 2018. gadā īstenoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un pārskatu par plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2019. gadā;
- ❖ piedalījās NVA Filiāles organizētajos semināros un pasākumos par NVA un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ❖ organizēja kopīgu semināru, lai veicinātu RSD un NVA Filiāles sadarbību kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA Filiāles organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- ❖ regulāri informēja sadarbības partnerus un RSD speciālistus par NVA Filiāles aktualitātēm;
- ❖ iesaistījās NVA Filiāles organizētajā aktīvajā nodarbinātības pasākumā bezdarbniekiem darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”, izveidojot pagaidu darba vietas, kas rada sociālu labumu sabiedrībai;
- ❖ Labklājības departamenta pakļautības iestādes piedalījās NVA Filiāles organizētajā Vakanču gadatirgū.

Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā

Situācija darba tirgū Latvijā pēdējos gados ir uzlabojusies un stabilizējusies. Reģistrētā bezdarba līmenis NVA valstī 2019. gada decembra beigās bija 6,2% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars darbspējas vecumā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā). Salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, bezdarba līmenis samazinājies par 0,2% punktiem (no 6,4% uz 6,2%). 2019. gadā augstākais bezdarba līmenis reģistrēts janvārī un februārī – 6,7%. Valsts lielāko pilsētu vidū viszemākais reģistrētais bezdarbs 2019. gada nogalē bija Rīgā (4,0%). 2019. gada decembra beigās valstī bija reģistrētas aktuālas 32 473 brīvās darba vietas, kas ir par 14 544 jeb 81,1% vairāk, salīdzinot ar 2018. gada decembri. Rīgā trīs gadu laikā ievērojami ir palielinājies brīvo darba vietu skaits par 19 762 vakancēm jeb 229% (no 6 609 vakancēm 2017. gada sākumā līdz 26 371 vakancei 2019. gada beigās). 2019. gada beigās no visām valstī reģistrētajām vakancēm 81% vakanču bija reģistrētas Rīgā. Visvairāk brīvo darba vietu skaits, salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, pieaudzis būvniecībā – ēku celtnieks, palīgstrādnieks, būvstrādnieks, mūrnieks, krāsotājs, lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG), elektriķis, flīzētājs, kā arī administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībā – kravas automobiļa vadītājs, pavārs, betonētājs, krāsotājs, metālmateriālu metinātājs, elektriķis, palīgstrādnieks. NVA Filiālē 2019. gada beigās bija reģistrētas 12 753 personas (skat. 8. attēlu), no tām bezdarbnieka pabalstu nesaņēma 2 758 personas jeb 22%. Savukārt no NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaita RSD reģistrēti darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti (turpmāk – nestrādājoši klienti) bija 6,4%, bet sociālās palīdzības saņēmēji tikai 4,3%. NVA Filiālē Rīgā decembra beigās bija pieejama 26 371 reģistrēta brīva darba vieta. Uz katru brīvo darba vietu Rīgā 2019. gada beigās pretendēja 0,48 bezdarbnieki.

Lai arī kopējā situācija darba tirgū pēdējos gados ir uzlabojusies, joprojām vairākām nestrādājošo rīdzinieku grupām ir grūtības integrēties darba tirgū, lai gūtu ienākumus no algota darba savu pamatvajadzību nodrošināšanai. NVA filiālē 2019. gada decembra beigās lielākās mērķa grupas no bezdarbnieku kopskaita bija pirmspensijas vecuma bezdarbnieki 12,7%, personas ar invaliditāti 7,9% un ilgstošie bezdarbnieki 5,3%.

8. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un nestrādājošo klientu, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars 2014. – 2019. gadā (dati uz 31. decembri)

Nestrādājoši klientu skaita izmaiņas

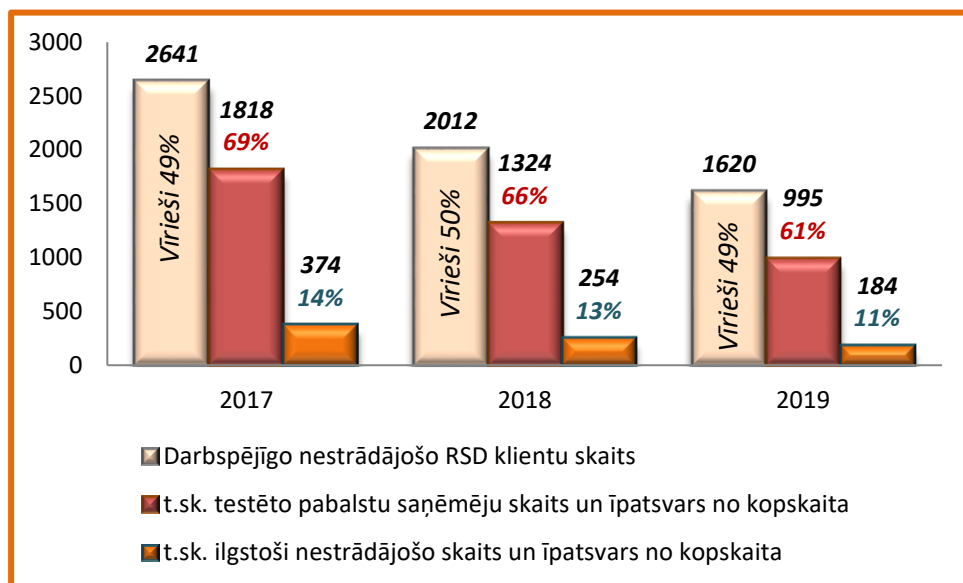
Saglabājoties zēmam reģistrētajam bezdarba līmenim un bezdarbnieku skaitam NVA Filiālē, turpina samazināties arī nestrādājošu klientu skaits RSD. 2019. gada 12 mēnešos darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits samazinājās par 176 personām jeb 18% (no 990 personām janvārī līdz 814 personām decembrī). Arī RSD reģistrēto darbspējīgo ilgstoši nestrādājošo¹⁴ (turpmāk – ilgstoši nestrādājošo) personu skaits 2019. gada laikā samazinājies par 43 personām jeb 26% (no 163 personām līdz 120 personām).

2019. gadā no visiem SOPA reģistrētajiem 37 894 sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņēmējiem nestrādājoši klienti sastādīja 4,3% un **RSD datu bāzē kopā bija reģistrēti 1 620 nestrādājoši klienti** (2018. gadā tās bija 2 012 personas un 5,1%; 2017. gadā 2 641 persona un 6,5%), tai skaitā 995 personas bija testēto pabalstu (GMI, dzīvokļa un veselības aprūpei) saņēmēji jeb 61% no visiem reģistrētajiem nestrādājošiem klientiem (2018. gadā 1 324 personas jeb 66%; 2017. gadā 1 818 personas jeb 69%). Pēdējo trīs gadu laikā testēto pabalstu saņēmēju skaits ir samazinājies par 45%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2019. gadā arī ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars ir samazinājies (skat. 9. attēlu un 52. tabulu).

¹⁴ Algotu darbu nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem.

9. attēls. Nestrādājošo klientu, tai skaitā pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits un īpatsvars %, ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % un vīriešu īpatsvars % 2017. – 2019. gadā.

52. tabula. Nestrādājošo klientu skaits, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2017. – 2019. gadā

Klienti	2017	2018	2019
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti, tai skaitā	2 641	2 012	1 620
ilgstoši nestrādājoši	374 (14%)	254 (13%)	184 (11%)

Pašvaldības testētos pabalstus 2019. gadā kopā pavisam saņēmuši 995 nestrādājoši klienti, kas ir 61% no visiem nestrādājošiem klientiem. Savukārt no visiem 11 887 datu bāzē SOPA reģistrētajiem RSD klientiem, testēto pabalstu saņēmējiem, nestrādājoši klienti bija 8,4%.

Trīs gadu laikā nestrādājošo klientu, testēto pabalstu saņēmēju skaits samazinājies par 45%, pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (GMI) saņēmēju skaits samazinājies par 45%, personu skaits, kas saņēma dzīvokļa pabalstu, samazinājies par 49% (skat. 53. tabulu).

53. tabula. Testēto pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas 2017. – 2019. gadā

Pabalsta veids	2017	2018	2019
Visi testēto pabalstu saņēmēji, tai skaitā	1 818	1 324	995
GMI	1 348	997	746
Dzīvokļa pabalsts	1 320	918	689
Pabalsts veselības aprūpei	28	20	23

SOPA datu bāzē no 1 620 reģistrētiem nestrādājošiem klientiem vienošanās ar klientu par līdzdarbības pienākumiem savas situācijas uzlabošanā 2019. gadā bija noslēgtas ar 68% no visiem nestrādājošiem klientiem. Trūcīgā vai maznodrošinātā izziņu saņēma 1 160 klienti jeb 72% no visiem nestrādājošiem klientiem. 2019. gadā NVA Filiālē bija reģistrēti 87% no visiem nestrādājošiem klientiem.

2019. gada decembra beigās lielākās mērķa grupas no nestrādājošo klientu kopskaita bija klienti vecumā 50 gadi un vairāk – 47% (764 klienti). Klienti vecumā 30 – 49 gadi bija reģistrēti 43% (701 klients), savukārt jaunieši 15 – 29 gadu vecumā bija reģistrēti 10% (155 klienti).

Pēdējo gadu laikā ir vērojama tendence pieaugt vecuma grupas „60+” darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita īpatsvaram. Salīdzinot klientu vecuma grupas no 2017. gada, trīs gadu laikā vērojams, ka pieaug nestrādājošo klientu skaita īpatsvars vecumā virs 60 gadiem par 2% punktiem, vecumā 50 – 59 gadi par 1% punktu (skat. 54. tabulu). Savukārt vecumā 30 – 49 gadi vērojams samazinājums par 1% punktu, vecumā 25 – 29 gadi par 2% punktiem. Jāsecina, ka nestrādājošu klientu portretā parādās sabiedrības novecošanās tendence, un personām vecumā pēc 60 gadiem atrast darbu ir visgrūtāk.

No nestrādājošo klientu kopskaita 2019. gadā 51% (829 klienti) bija sievietes un 49% (791 klients) bija vīrieši. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka vīriešu skaita īpatsvars svārstījās robežās 49% un 50%.

54. tabula. Nestrādājošie klienti 2017. – 2019. gadā - dzimuma un vecuma statistiskais portrets

2017			2018			2019		
Sievietes 1 311 50%	KOPĀ 2 641 Vecuma grupa 	Vīrieši 1 330 50%	Sievietes 1 034 51%	KOPĀ 2 012 Vecuma grupa 	Vīrieši 978 49%	Sievietes 829 51%	KOPĀ 1 620 Vecuma grupa 	Vīrieši 791 49%
56	15-24 5%	68	42	15-24 5%	48	34	15-24 5%	39
119	25-29 7%	63	74	25-29 5%	34	54	25-29 5%	28
601	30-49 44%	565	489	30-49 44%	387	383	30-49 43%	318
383	50-59 32%	472	302	50-59 33%	358	246	50-59 33%	287
152	60+ 12%	162	127	60+ 14%	151	112	60+ 14%	119

Vairākām nestrādājošo rīdzinieku grupām ir nepieciešams RSD sociālo darbinieku atbalsts, lai integrētos sabiedrībā un iesaistītos darba tirgū – pirmspensijas vecuma personām jeb sociālā dienesta klientiem vecumā „55+”, ilgstoši slimojošām, personām ar nediagnosticētiem garīgās attīstības traucējumiem, ar atkarībām sirgstošām personām, personām ar vājām valsts valodas prasmēm, personām ar vājām darba un sociālajām prasmēm un izteikti zemu motivāciju mainīt savu situāciju. Sociāli nelabvēlīgā situācijā esošie klienti bieži nav gatavi nekavējoties stāties darba attiecībās. Tādejādi, sociālajiem darbiniekiem joprojām ir nozīmīga loma neaktīvo klientu – bezdarbnieku aktualizēšanā un motivēšanā. Sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem nav zaudējis aktualitāti, tikai mainījies sociālā darba ar bezdarbniekiem mērķis – vispirms personas funkcionalitātes uzlabošana un integrācija sabiedrībā, tad personas iekļaušanās darba tirgū.

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Nodrošinot kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu 2019. gadā, sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām sociālā darba sastāvdaļa bija nodarbinātība, klientu integrācija sabiedrībā, neatkarīgas dzīves prasmju apguve, nestrādājošu klientu atbildības palielināšanās par savas sociālās situācijas uzlabošanu.

Lai veicinātu nestrādājošo klientu aktīvu iesaistīšanos savu sociālo un nodarbinātības problēmu risināšanā, sociālie darbinieki sniedza psihosociālu atbalstu klientiem, kuri saviem spēkiem nespēja pārvarēt šķēršļus gūt regulārus ienākumus no darba un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, kā arī veica ilgstoši nestrādājošu klientu aktivizēšanu un motivēšanu.

Sadarbība ar sociālo darbinieku ir viens no nestrādājošo klientu – sociālās palīdzības saņēmēju līdzdarbības pienākumiem savas sociālās situācijas uzlabošanā. Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, klienta atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas sociālās problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti citi klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi.

Sociālo darbinieku sadarbība ar NVA Filiāles speciālistiem un sociālās palīdzības un pakalpojumu sistēmas attīstība ir veicinājusi klientu atbildības palielināšanos par savas sociālās situācijas uzlabošanu, nestrādājošu klientu aktīvāku līdzdarbību, kā arī ļāvusi samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus.

Sociālie darbinieki 2019. gadā ar 388 nestrādājošām personām¹⁵ veica individuālu sociālo darbu, risinot viņu un ģimenes locekļu sociālās problēmas (skat. 55. tabulu). RSD sociālā darba speciālisti 2019. gadā nestrādājošiem klientiem kopā snieguši 5 832 konsultācijas, visvairāk konsultācijas sniegtas saistībā ar sociālās palīdzības saņemšanu un personām, kuras audzina bērnus.

2019. gadā 116 nestrādājošiem klientiem sociālā palīdzība tika atteikta, jo klienti nelīdzdarbojās, no tiem 59 klienti paši atteicās no sadarbības ar RSD speciālistiem (2018. gadā no līdzdarbības atteicās 195 klienti; 2017. gadā – 119 klienti).

55. tabula. Sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem, tai skaitā sniegto konsultāciju un klientu, kas atteikušies no līdzdarbības skaits 2017. – 2019. gadā¹⁶

Gads	2017	2018	2019
Kopējais reģistrētais nestrādājošu personu skaits	2 641	2 012	1 620
Personu skaits, ar kurām risināts individuāls sociālais gadījums	636	567	388
Personu skaits, kas saņēmušas sociālo darbinieku konsultācijas	2 119	1 567	1 091
Konsultāciju kopējais skaits	12 550	9 080	5 832
Klientu, kas atteicās no sadarbības, skaits	119	195	116

Risināto sociālo gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu skaidrojams gan ar mērķa grupas skaitlisku samazināšanos, gan ar komplicētāku klientu sociālo portretu un multiplām risināmajām problēmām, kā arī ar sociālo darbinieku mainību vai ilgstošu prombūtni pārejošas darba nespējas gadījumos.

No RSD atskaitēm¹⁷ redzams, ka no visām 2 052 klientu lietām, ar kurām sociālie darbinieki strādāja 2019. gadā, sociālais darbs ar personām ar nodarbinātības problēmām veikts 431 klienta lietā jeb 21% no kopējā klientu lietu jeb risināto sociālo gadījumu skaita. No 224 klientu lietām, ar kurām strādāja sociālie darbinieki darbā ar pilngadīgām personām un darbā ar pilngadīgiem bāreņiem, 100 klientu lietās jeb 45% tika sniegts atbalsts nestrādājošiem klientiem. Savukārt no 1 648 klientu lietām, ar kurām strādāja sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm ar bērniem, 294 lietās jeb 18% tika atzīmēts sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem. No 133 klientu lietām, kur sociālie darbinieki veica individuālu sociālo darbu ar ģimenēm, kurās audzina bērnu invalīdu, ar nodarbinātības problēmām saskārās 91 gadījumā.

No RSD atskaitēm¹⁸ par klientu sociālajām problēmām redzams, ka nodarbinātības problēmas risinātas 943 gadījumos (skat. 56. tabulu).

¹⁵ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbospējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

¹⁶ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbospējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite) datiem.

¹⁷ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu ceturksnī (5. pielikums).

¹⁸ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu ceturksnī (5. pielikums).

56. tabula. Risināto nodarbinātības problēmu skaits darbā ģimenēm ar bērniem un darbā ar pilngadīgām personām 2019. gadā.

Problēmas	Risinātās problēmas darbā ar ģimenēm ar bērniem	Risinātās problēmas darbā ar pilngadīgām personām	KOPĀ
Nodarbinātības problēmas, tai skaitā	614	329	943
bezdarbs (nestrādā līdz 12 mēn.)	159	98	257
ilgstošs bezdarbs (nestrādā ilgāk par 12 mēn.)	113	170	283
nestrādā, bet nav reģistrēts bezdarbnieka statuss	59	22	81
strādā neregistrēti	103	17	120
pašnodarbināta persona ar zemiem ienākumiem	8	12	20
strādā līgumdarbus ar zemiem ienākumiem	15	7	22
bērna kopšanas atvaļinājums	157	3	160

Ilgstoši nestrādājošu klientu sociālais portrets pēdējos gados kļuvis sarežģītāks. Tas saistīts gan ar personības izmaiņām ilgstoša bezdarba rezultātā, gan sliktu veselības stāvokli, valsts valodas prasmju trūkumu un izteiktu motivācijas trūkumu mainīt savu sociālo situāciju. Sociālā darba prakse rāda, jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo vairāk pieaug sociālo problēmu loks, un cilvēks vairs nav gatavs nekavējoties stāties darba attiecībās, pat tad, ja ir tāda iespēja. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, kā arī personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums traucē risināt ieilgušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju – dzīves kvalitātes kritumu pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām. Citiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju, un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu.

SOPA pārskats¹⁹ par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem rada papildu šķēršļus nestrādājošu klientu integrācijai darba tirgū un uz kuru novēršanu vai mazināšanu ir jāvērs individuāls sociālais darbs:

- ❖ 85 ilgstoši slimojošas personas;
- ❖ 128 personas bez pastāvīgas dzīvesvietas;
- ❖ 217 patversmes klienti;
- ❖ 15 personas ar mājokļa problēmām (tiesas spriedums par izlikšanu, nepiemērots mājoklis, iesniegta prasība tiesā par izlikšanu);
- ❖ 22 sodu izcietušas personas;
- ❖ 3 personas nonākušas soda izciešanas vietā;
- ❖ 4 personas ar atkarības problēmām;
- ❖ 19 pilngadīgi bāreņi;
- ❖ 92 personas, kuru aprūpē ir bērns invalīds;
- ❖ 3 personas, kuras aprūpē 1,5 – 3 gadu vecu bērnu;
- ❖ 124 personas, kuru bērni neapmeklē bērnudārzu u.c.

2019. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, tika risinātas arī citas klientu problēmas, piemēram, sociālo kontaktu un sociālo prasmju trūkums, vardarbībā cietušo personu problēmas, krīzes situācijas

¹⁹ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

un psiholoģiska atbalsta trūkums krīzes situācijās, klienta prognozējama invaliditāte, uzvedības problēmas, motivācijas trūkums, parādi un kredīti, zema pašapziņa u.c.

Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi. Sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojas ar NVA Filiāles nodarbinātības aģentiem un karjeras konsultantiem, psihologiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA Filiāles pakalpojumu izvēlē un izmantošanā. RSD un NVA Filiāles kopīgiem klientiem tiek piedāvātas trīspusējās konsultācijas NVA Filiālē (RSD sociālais darbinieks, klients – bezdarbnieks un NVA Filiāles nodarbinātības aģents), kuru laikā tiek veikta klienta bezdarba gadījuma individuāla izvērtēšana ar mērķi definēt ilgstoša bezdarba cēloņus un kopā ar klientu rast labākos risinājumus sociālās situācijas uzlabošanai un nodarbinātības veicināšanā.

Ilgstošo bezdarbnieku problēmu risināšanā tiek piesaistīti dažādi resursi.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, 2019. gadā RSD nodrošināja dažādus atbalsta pakalpojumus. Visbiežāk sniegtie nodarbinātību veicinoši atbalsta pakalpojumi darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem ir atspoguļoti 57. tabulā.

57. tabula. Atbalsta pakalpojumi darbspējīgām nestrādājošām personām 2017. – 2019. gadā

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2017	2018	2019
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	661	332	401
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 12 stundām nedēļā)	130	115	42
Atbalsta grupas bezdarbniekiem	45	<i>pakalpojums neturpinās</i>	<i>pakalpojums neturpinās</i>
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	193 <i>(150 RSD klienti; 84 reģistrēti NVA)</i>	151 <i>(75 RSD klienti; 43 reģistrēti NVA)</i>	194 <i>(83 RSD klienti; 67 reģistrēti NVA)</i>
Psihologa pakalpojumi	95	95	102

2018. gadā un 2019. gadā RSD atbalsta grupas bezdarbniekiem netika organizētas, jo, skaitliski samazinoties mērķa grupai – bezdarbniekiem un nestrādājošiem klientiem, tai skaitā ilgstošajiem bezdarbniekiem, zuda pieprasījums pēc atbalsta grupu pakalpojuma. Tomēr joprojām nestrādājošām personām RSD dienas centros ir pieejamas visas dienas centru organizētās aktivitātes, tai skaitā sociālā darbinieka konsultācijas.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2019. gadā bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām – RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2019. gadā:

- ❖ 102 personas saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas, par septiņām personām vairāk kā iepriekšējos divos gados (2018. gadā – 95 personas; 2017. gadā – 95 personas);
- ❖ lai risinātu atkarības problēmas, 194 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 85 personas jeb 44% bija RSD klienti (2018. gadā 151 persona saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 75 jeb 50% bija RSD klienti; 2017. gadā 193 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 150 jeb 78% bija RSD klienti);
- ❖ 168 personas saņēma narkologa pakalpojumus (2018. gadā – 208 personas; 2017. gadā – 83 personas);).

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā. Tādējādi, kopš 2012. gada RSD tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaista darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (turpmāk – sabiedriskie darbi). Sociālie darbinieki pēc klientu situācijas izvērtēšanas slēdz vienošanās ar klientiem par sabiedrisko darbu veikšanu konkrētā vietā iespējami tuvu dzīvesvietai.

2019. gadā ar 85 RSD klientiem tika noslēgtas vienošanās par dalību sabiedriskajos darbos, no kuriem 42 klienti iesaistījās sabiedriskajos darbos. 15 klienti sabiedriskajos darbos gada laikā iesaistījās atkārtoti. 2019. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir samazinājies gan noslēgto vienošanos skaits, gan arī iesaistījušos personu skaits (skat. 58. tabulu).

58. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un pārtraukto vienošanos un sadarbības partneru skaits 2017. - 2019. gadā

Klientu, vienošanos un sadarbības partneru skaits	2017	2018	2019
Klientu skaits, ar kuriem noslēgtas vienošanās	148	123	85
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	130	115	42
tai skaitā gada laikā atkārtoti iesaistīto skaits	15	42	15
Noslēgto vienošanos skaits	169	193	103
Pārtraukto vienošanos skaits	67	19	38
tai skaitā attaisnoti pārtrauktas vienošanās	53	17	22
tai skaitā neattaisnotu iemeslu dēļ pārtrauktas vienošanās	14	2	11
Sadarbības partneru skaits, kuri izveidojusi sabiedrisko darbu vietas	26	26	20
Izveidoto darba vietu skaits	536	292	247

No visām 2019. gadā noslēgtajām vienošanām, 38 vienošanās jeb 37% tika pārtrauktas (salīdzinoši 2018. gadā – 10%; 2017. gadā – 40%), no tām 11 vienošanās tika pārtrauktas neattaisnotu iemeslu dēļ. Savukārt 22 gadījumos vienošanās pārtrauktas attaisnotu iemeslu dēļ, piemēram, veselības problēmu dēļ, astoņām personām uzsākot dalību kādā NVA filiāles organizētā atbalsta pasākumā, kā arī astoņām personām uzsākot pastāvīgu algotu darbu.

2019. gadā visvairāk klientu sabiedriskajos darbos tika iesaistīti TC „Krasts” un TC „Avoti” (skat. 58. tabulu). Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu atšķirīgais skaits TC skaidrojams, ar to, ka TC ir dažāds sociālo darbinieku noslogojums, kas saistīts gan ar darba pienākumu sadali, vakanču skaitu sociālā darba jomā, sociālās palīdzības saņēmēju skaitu, kā arī sabiedrisko darbu veikšanas vietu izvietojumu un pieejamību.

59. tabula. 2019. gadā noslēgto vienošanos par dalību sabiedriskajos darbos un klientu skaita sadalījums pa RSD teritoriālajiem centriem

Nr.p.k.	Teritoriālais centrs	Noslēgtās vienošanās	Klientu skaits
1	Krasts	59	25
2	Avoti	21	6
3	Purvciems	13	5
4	Ziemeļi	5	4
5	Bolderāja	5	2
6	Imanta	0	0
7	Dzirciems	0	0
8	Daugava	0	0
9	Āgenskalns	0	0
10	Plāvnieki	0	0
11	Vidzeme	0	0
KOPĀ		103	42

60. tabulā redzami dati par sabiedriskos darbos iesaistīto klientu skaita sadalījumu pa vecuma grupām. Visvairāk sabiedriskajos darbos tika iesaistīti klienti vecuma grupā no 50 – 59 gadiem.

60. tabula. 2019. gadā sabiedriskajiem darbos iesaistījušos klientu skaits sadalījumā pa vecumu grupām

Nr.p.k.	Vecuma grupas	Sievietes	Vīrieši
1.	18 – 29 gadi	0	0
2.	30 – 39 gadi	3	1
3.	40 – 49 gadi	7	4
4.	50 – 59 gadi	11	8
5.	60 un vairāk	4	4
KOPĀ		25	17

2019. gadā sabiedrisko darbu vietas nodrošināja 20 organizācijas (septiņas pašvaldības iestādes un 13 biedrības un nodibinājumi), kas kopā veidoja 247 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas (skat. 61. tabulu).

61. tabula RSD noslēgtie līgumi sadarbības partneriem 2019. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8
2.	Fonds „Cerībai”	2
3.	Tautas palīdzības fonds	22
4.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1
5.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	1
6.	Biedrība „DIA+LOGS”	1
7.	1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība	4
8.	Biedrība „PINS”	5
9.	Latvijas Mākslinieku savienība	5
10.	Rīgas Latviešu biedrība	16

11.	Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „RASA””	6
12.	LSIA „Aspazija”	1
13.	„Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	1
14.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	16
15.	Rīgas Domes Mājokļu un vides departaments	138
16.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminekļu aģentūra”	8
17.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3
18.	Rīgas pilsētas būvvalde	3
19.	RD IKSD Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība	2
20.	Rīgas Domes Īpašuma departaments	4
KOPĀ		247

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”

Būtisks aktīvās nodarbinātības atbalsta pasākums pašvaldības sociālās palīdzības saņēmējiem – bezdarbniekiem, ir Rīgas pašvaldības un NVA Filiāles organizētais aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”²⁰ (turpmāk – APSD pasākums), kur bezdarbnieki savas darba un sociālās prasmes uzlaboja pagaidu darbu vietās četrus mēnešus gadā, bet, ja bezdarbnieks bija vecumā 60 gadi un vairāk, tad sešus mēnešus gadā.

Pasākums tika īstenots no 2019. gada 01. februāra līdz 2019. gada 30. decembrim. NVA finansējums bija 210 770 EUR, kas ietver atlīdzību bezdarbniekiem 150,00 EUR mēnesī, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai 15,00 EUR mēnesī un, ja nepieciešams, tiek nodrošinātas obligātās veselības pārbaudes par naudas summu līdz 30,00 EUR, kā arī ikmēneša dotācija 150 EUR vienam APSD pasākuma darba koordinētājam pašvaldībā. Rīgas pašvaldības izlietotais līdzfinansējums 2019. gadā bija 73 803 EUR, kas ietver atalgojumu darba vadītājiem, pieciem darba koordinētājiem struktūrvienībās, izdevumus inventāra un materiālu iegādei, kā arī pašvaldības teritoriju sakopšanas darbu organizēšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

2019. gadā Rīgā tika izveidotas 130 pagaidu darbu vietas sešās Rīgas domes struktūrvienībās (skat. 62. tabulu) – Labklājības departamentā, Mājokļu un vides departamentā, Satiksmes departamentā, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijā, Rīgas Austrumu izpilddirekcijā un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijā.

62. tabula. Algotu pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2019. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits	Pavisam nodarbināti bezdarbnieki
1.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	29	106
2.	RD Satiksmes departaments	19	56
3.	RD Mājokļu un vides departaments	19	54
4.	RD Labklājības departaments	10	28
5.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	29	89
6.	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	24	68
KOPĀ		130	401

Labklājības departaments pasākuma ietvaros izveidoja 10 pagaidu darbu vietas: divas pagaidu darbu vietas Labklājības departamentā, vienu pagaidu darbu vietu RSAC „Stella maris”, divas pagaidu darbu vietas RSAC „Gaiļezers”, divas pagaidu darbu vietas RSAC „Mežciems”, trīs pagaidu darbu vietas RPA „Rīgas pieminekļu aģentūrā” un Rīgas Brāļu kapos.

²⁰ Līdz 2014. gadam APSD pasākums Rīgas pašvaldībā tika realizēts ar Eiropas sociālā fonda atbalstu. No 2015. gada projektu finansē NVA un līdzfinansē pašvaldība.

ALGOTI PAGAIĀDU SABIEDRISKIE DARBI RĪGAS PAŠVALDĪBĀ 2019. gadā

Iesaistījusies 401 persona

APSD pasākumā 2019. gadā 401 persona atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistītas tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un sakopšana, ikdienas telpu uzkopšanas darbi, satiksmes plūsmas skaitīšana u.c. Pēdējos gados APSD pasākumā iesaistās arī ievērojams skaits cilvēku ar invaliditāti.

No APSD pasākumā iesaistītajiem bezdarbniekiem 257 personas jeb 64% bija RSD klienti.

Dalību APSD pasākumā pārtrauca 151 persona jeb 38% (2018. gadā – 84 bezdarbnieki jeb 25%; 2017. gadā – 207 bezdarbnieki jeb 31%). Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku izmantoja iespēju strādāt visu līgumā paredzēto laiku – četrus vai sešus mēnešus, kas norāda uz cilvēku motivāciju strādāt. APSD pasākuma laikā 20 klienti, no visiem iesaistītajiem, atrada pastāvīgu algotu darbu (2018. gadā – 11 bezdarbnieki; 2017. gadā – 22 bezdarbnieki).

2019. gadā 105 līgumu pārtraukšanas iemesli bija līgumu pārkāpumi: 102 gadījumos neattaisnoti kavējumi un trīs gadījumos iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2018. gadā – 72 līguma pārkāpumi; 2017. gadā – 140 līguma pārkāpumi;). 18 bezdarbniekiem pagaidu darbu laikā pasliktinājās veselības stāvoklis (2018. gadā – 12 bezdarbniekiem, 2017. gadā – 30 bezdarbniekiem) un astoņos gadījumos bija citi objektīvi iemesli (2018. gadā – deviņos gadījumos; 2017. gadā – 15 gadījumos).

Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības pašvaldības iestādēs, kurās bija pastāvīga darba vakances. Piedāvāt patstāvīgu darbu motivētākajiem pagaidu darbu veicējiem kādā no Rīgas pašvaldības institūcijām un iestādēm ir ierasta prakse. APSD pasākumā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū iekļauties ir ļoti grūti – pirmspensijas vecuma cilvēki, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatizglītība.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principu ievērošanu, RSD sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons” jau astoto gadu Rīgas pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem – cilvēkiem ar invaliditāti, ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā. Pakalpojuma sniedzējs no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus, gan organizējot dažādus izglītojošus un aktivizējošus pasākumus. Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 147 personas ar invaliditāti (skat. 63. tabulu). 2019. gadā pakalpojumu saņēma 43 personas ar invaliditāti, kopā saņemot 2 250 konsultāciju stundas. 20 personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā.

63. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2017. – 2019. gadā

Saņemtais pakalpojums	2017	2018	2019	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	51	53	43	147
Sniegts pakalpojums – konsultācijas (stundas)	2 250	2 250	2 250	6 750
Pakalpojuma summa, EUR	13 750	12 695	13 665	40 110
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	25	25	20	70

Cilvēki ar invaliditāti, kuri vēlējas atrast darbu, saņēma speciālistu konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un piedalījās praktiskajās apmācību nodarbībās, kuru mērķis bija saistīts ar darba prasmju uzlabošanu un darba atrašanu. Pakalpojuma ietvaros cilvēki ar invaliditāti saņēma NVA filiāles karjeras speciālistu konsultācijas, Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālistu individuālas konsultācijas, iestatījās darba praksē, ekskursijās un vides pieejamības apsekojumos.

Pozitīvi vērtējams fakts, ka trīs gadu laikā 70 cilvēki jeb 48% no visiem pakalpojumu saņēmušajiem iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, šuvējs, sētnieks, dežurants, rasētājs, garderobists, lietvedis, autovadītājs, palīgstrādnieks, administrators, projektu vadītājs, pārdevējs-kasieris, trauku mazgātājs, zvanu centra operators u.c.

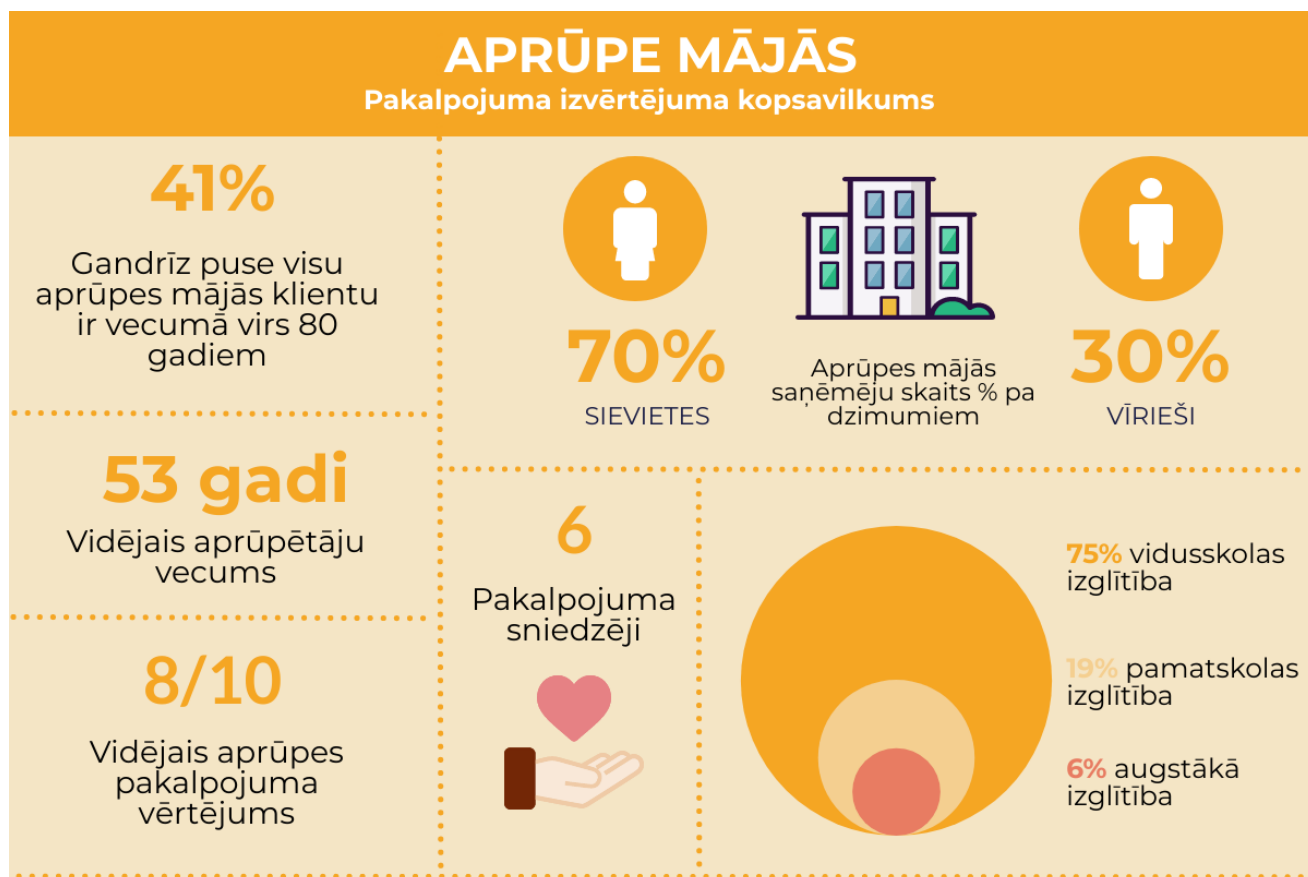
Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā

2019. gadā notika granta programmas „Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā” 3. projektu konkurss. Granta programmas mērķis ir stimulēt, uzsākt vai attīstīt un īstenot ilgtspējīgu biedrību un nodibinājumu vai komersantu attīstību, lai nodrošinātu nodarbinātības iespējas, tai skaitā radot jaunas vai pilnveidojot esošas darba vietas sociālās atstumtības riskam pakļautajām mērķa grupām. Uz finansējumu varēja pretendēt Latvijas Republikas Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, vai Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā reģistrēts komersants, kura juridiskā adrese reģistrēta Rīgā, vai kurš gadījumā, ja tiktu pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, norādītajā termiņā reģistrētu juridisko adresi Rīgā, un kurš granta atbalstu saņēmušo daļu apņēmās apgūt Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā.

Projektu konkursā uzvarēja viens pieteikums un tika uzsākta projekta īstenošana. Projekta realizācijas rezultātā tika sniegts atbalsts, lai radītu sešas jaunas darba vietas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.

Sociālā darba prakses pētījumi

2019. gadā Labklājības departaments turpināja sociālā darba prakses pētīšanu, veicot vairāku Departamenta nodrošināto sociālo pakalpojumu izvērtējumus. Starp nozīmīgākajiem 2019. gadā veiktajiem pētījumiem jāmin pētījums par jauniešu ar funkcionāliem traucējumiem pāreju no izglītības uz nodarbinātību, pakalpojuma „Aprūpe mājās” izvērtējums, transporta pakalpojumu samaksas personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu izvērtējums, kā arī analīze par Rīgas pašvaldības pabalstu ietekmi uz sociālās palīdzības saņēmēju nabadzības situāciju. Ar pētījumiem var iepazīties Labklājības departamenta mājas lapas sadaļā „RD Labklājības departamenta pētījumi”: www.ld.riga.lv/lv/Labklajibas-departamenta-petijumi.html.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Labklājības departaments saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2019. gadā sniedza 437 ģimenes ārsti (skat. 64. tabulu), kuru ārstu prakses vietas atrodas 94 dažādās adresēs, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 393 ģimenes ārsti.

Pašvaldība ir nodrošinājusi 73 ģimenes ārstu prakses vietu atrašanos Rīgas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos, saskaņojot Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību apakšnomas līgumu slēgšanu ar ģimenes ārstu praksēm par telpu iznomāšanu.

Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās nodarbināti septiņi ģimenes ārsti, no tiem četri – SIA „Rīgas 1.slimnīca” un trīs – SIA „Rīgas veselības centrs”.

64. tabula. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Gads	2017	2018	2019
Ģimenes ārsti	445	441	437

Pie ģimenes ārstiem 2019. gadā reģistrēti pavisam 690 931 pacients (tai skaitā 121 446 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta – 1 581 pacients.

Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai

Lai gan mūsdienās tuberkulozes ārstēšana notiek sekmīgi, tas ir ļoti ilgstošs process. Sākumā slimnīcā, pēc tam ārstēšanās vidēji sešus mēnešus jāturpina ambulatori, savukārt multirezistentās tuberkulozes gadījumā ārstēšanās var ilgt līdz pat 24 mēnešiem.

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai DOTS terapijai (*Directly Observed Therapy Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), Labklājības departaments 2019. gadā turpināja atbalstīt tuberkulozes slimniekus, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuriem jāizdzer zāļu deva ārstniecības personas uzraudzībā, līdzfinansējot pārtikas iegādi 1 EUR/reizē (tai skaitā tiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā) un sabiedriskā transporta ceļa izdevumus – 2,30 EUR/reizē tiem slimniekiem, kuri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Lielvārdes ielā 68). Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 169 tuberkulozes slimnieki (skat. 65. tabulu) saņēma pašvaldības līdzfinansējumu. Tuberkulozes slimnieku atbalstam pavisam kopā izlietoti 35 908,24 EUR.

65. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2017	2018	2019
Pirmreizējo pacientu, kam sniegta ambulatorā terapija, skaits DOTS programmas ietvaros	158	108	101
Tuberkulozes slimnieku, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu, skaits	244	193	169
Transporta līdzfinansēšanas reižu skaits	15 220	11 427	8 118
Pārtikas līdzfinansēšanas reižu skaits	10 131	22 456	18 046

Pašvaldības līdzfinansējums ir svarīgs motivējošs faktors gan tuberkulozes slimnieku līdzdalības sekmēšanai ārstēšanas procesā, gan atveseļošanās sekmēšanā, kā arī netiešs ieguldījums rīdzinieku veselības aizsardzībā.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju 1,20 EUR apmērā katram bezatlīdzības donoram, pavisam 20 887 donoriem (skat. 66. tabulu), kuri nodevuši asinis Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6 un Merķeļa ielā 11, bezmaksas tālrunis uzziņām: 80000003) vai SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (Stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680).

Asinsdonoru atbalstam 2019. gadā izlietoti 25 064,40 EUR.

66. tabula. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Gads	2017	2018	2019
Asinsdonoru skaits	14 106	18 235	20 887

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

Labklājības departamenta Veselības pārvalde veikusi pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību, izvērtējot veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbību (tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanu, infrastruktūras attīstīšanu un nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu klāsta nodrošināšanu) un pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu, kā arī izskatījusi ne finanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību šādās Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās:

- ❖ SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- ❖ SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveseliba.lv, kurā ir šādas struktūrvienības:
  - ❖ filiāle „Bolderāja”;
  - ❖ filiāle „Imanta”;
  - ❖ filiāle „Ilģuciems”;
  - ❖ filiāle „Ķengarags”;
  - ❖ filiāle „Torņakalns”;
  - ❖ filiāle „Ziepniekkalns”.

Saskaņā ar noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem un līgumiem ar Nacionālo veselības dienestu veselības aprūpes kapitālsabiedrības nodrošina valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

Apkopotie dati par 2019. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un pavisam kopā sniegušas 932 975 veselības aprūpes pakalpojumus (ambulatoros un stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus, tai skaitā ģimenes ārstu konsultācijas, apmeklējumus pie speciālistiem un diagnostiskos izmeklējumus), no kuriem 61,0% bija valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu un ārstu speciālistu (tai skaitā medicīnisko komisiju) pakalpojumus, zobārstniecības pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (tai skaitā daudzslāņu datortomogrāfiju, kodolmagnētisko rezonansi, koronarogrāfiju, plaša spektra endoskopiskos izmeklējumus, dažāda veida sirds funkcionālos izmeklējumus un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas un vakcinācijas pakalpojumus, stoma kabineta darbību, kā arī sniegti plānveida dienas stacionāra pakalpojumi un veikti pasākumi

iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2019. gadā sniegtas 199 460 ambulatorās konsultācijas un 140 034 diagnostiskie izmeklējumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” Īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļā 2019. gadā uzņemti 1 416 klienti: pašvaldības apmaksāta īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma sniegšanai 988 klienti, bet maksas pakalpojuma sniegšanai 428 klienti.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, iegādāta jauna mūsdienīga aparatūra, veikti kosmētiskie remontdarbi. Ir paplašināts vairāku veselības jomas profilu pakalpojumu klāsts – jauna veida pieejas/specializācijas operācijas (piemēram, torakālā ķirurģijā), jauni fizioterapijas un attīstīti citi valsts apmaksāti veselības aprūpes pakalpojumi.

Pacientu ērtībai ieviesta pacientu pašpieraksta sistēma, uzlabota zvanu centra darbība, nodrošinot savlaicīgu pacienta pierakstīšanos uz pakalpojumiem, būtiski uzlabota atgādinājuma sistēma pacientiem par pierakstu, lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, kā arī novērstu ārstu un aparatūras (medicīnisko ierīču) dīkstāvi.

Rīgas 1. slimnīcā 2019. gadā turpināti 14. korpusa pārbūves un atjaunošanas darbi, kurā plānots izveidot Rehabilitācijas klīniku.

SIA „Rīgas 2. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot neatliekamo medicīnisko palīdzību traumatoloģijā, kustību balsta sistēmas slimību ārstēšanu un rehabilitāciju, lielo locītavu endoprotezēšanu, ginekoloģiskās manipulācijas, diagnostiskos izmeklējumus (tai skaitā datortomogrāfiju, osteodensitometriju, ehokardiogrāfiju, doplerogrāfiju, ārējās elpošanas funkcijas rādītāju noteikšanu, Holtera monitoru un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas pakalpojumus, veselības aprūpi mājās un endoprotezēšanas problēmu ārstu konsīliju, kā arī veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2019. gadā sniegti 117 502 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot apmeklējumus pie speciālistiem, diagnostiskos izmeklējumus un traumpunkta pakalpojumus). Ārstnieciskās aprūpes procesus nodrošina augsti kvalificētas ārstniecības personas, kas savus darba pienākumus veic, izmantojot *premium* klases medicīniskās ierīces un implantus. Pēc apjomīgām un smagām operācijām pacientiem ir iespēja pirmās 24 stundas saņemt individuālu aprūpi Intensīvās terapijas un anestezioloģijas nodaļā. Lai pacienti pēc iespējas ātrāk varētu atgriezties ierastajā vidē, agrīnajā pēcooperācijas periodā pacienti saņem kustību terapiju. Klīniski diagnostiskā laboratorija nodrošina dažādus laboratoriskos izmeklējumus.

Rīgas 2. slimnīcas aprūpes gultās sniegti pakalpojumi 649 pacientiem. Ar 2018. gada 1. augustu ieviests jauns valsts apmaksāts pakalpojums – hronisko pacientu aprūpe, kura ietvaros ar ārstēšanas ilgumu līdz 10 gultas dienām 2019. gadā pakalpojumu saņēma 190 pacienti, bet ar ārstēšanas ilgumu 11 un vairāk gultas dienas pacientiem, kuriem ir blakus diagnozes un kuriem nepieciešama ārstēšana – 51 pacients, pavisam kopā 241 pacienti ar hroniskām saslimšanām.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, atjaunotas medicīniskās iekārtas, tai skaitā ortopēdiskais operāciju galds, pacientu novērošanas monitori, ultrasonogrāfijas iekārta papildināta ar specifiskām izmeklēšanas zondēm, papildināts pacientu aprūpes aprīkojums ar 10 funkcionālajām gultām, kurām ir speciāla balsta un mūsdienīga pozicionēšanas sistēma ar īpašu mobilitātes iespēju, izgulējumu profilaksei, pacientu drošībai un komfortam.

Kopš 2019. gada ir ieviests jauns pakalpojums – akūtā un subakūtā rehabilitācija stacionārā.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ārstu speciālistu (ginekologs, internists, endokrinologs, oftalmologs) pakalpojumus, ārstniecību dienas stacionārā un stacionārā, dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, vakcināciju, kā arī veikti pasākumi ģimenes izglītošanai par krūts ēdināšanu un elpošanas vingrinājumiem un pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2019. gadā sniegti 55 599 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā dzemdību palīdzība, jaundzimušo intensīvā terapija un diagnostiskie izmeklējumi).

2019. gadā ERAF (II) programmas SAM 9.3.2 ietvaros pēc vērienīgas pārbūves un atjaunošanas darbiem sāka SIA „Rīgas Dzemdību nams” izveidotā Mazā dzemdību centra jauno telpu izmantošana dzemdību aprūpes nodrošināšanai.

Kvalitatīva un mūsdienīga pakalpojuma nodrošināšanai iegādātas otrās ekspertu klases ultrasonogrāfijas iekārtas, uzlabojot prenatalās diagnostikas pakalpojumu tehnoloģiskās iespējas un palielinot pacientu plūsmu. Operāciju blokā veikti tehnoloģiskie uzlabojumi – operāciju lampu nomaina, pacientu vitālo funkciju monitorēšanas sistēmas nomaina, vienotas māsu izsaukuma sistēmas izveide operāciju blokā un Dzemdību centrā. Iegādātas jaunākās tehnoloģijas Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļā un Dzemdību centrā, kā arī veikta Jaundzimušo aprūpes nodaļas telpu renovācija. Šobrīd Rīgas Dzemdību nama Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļa Latvijā ir tehnoloģiski vislabāk aprīkotā dzemdību iestāde jaundzimušo intensīvās terapijas nodrošināšanai, kurā strādā neonatologi ar ilggadīgu pieredzi sarežģītu jaundzimušo veselības problēmu risināšanā, īpaši priekšlaiku dzimušajiem, kuru svars nepārsniedz 500 gramus un kuriem nepieciešama nepārtraukta dzīvību uzturošo funkciju monitorēšana, elpošanas atbalsts, parenterāla ēdināšana u.c. manipulācijas. 2019. gadā Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas vadītājs, neonatologs J.Šleiers ir saņēmis Triju Zvaigžņu ordeni par īpašiem nopelniem valsts labā.

Notiek iesaiste veselības tūrisma klasterī *HealthTravelLatvia* – veikta Rīgas Dzemdību nama profila izstrāde, sagatavota informācija krievu (RU) un angļu (EN) valodā. Dalība klastera rīkotos izglītojošos semināros par mārketinga aktivitātēm. Veselības tūrisma klastera dalībnieki apmeklējuši semināru Rīgas Dzemdību namā, apmeklējot tā Dzemdību centru un Ambulatoro nodaļu. Veselības inspekcijā iesniegts pieprasījums kļūt par medicīnas tūrisma pakalpojumu sniedzēju. Regulāri sniegtas atbildes ārvalstniekiem par pieejamiem pakalpojumiem.

Īpaša uzmanība veltīta iedzīvotāju izglītošanai par reprodaktīvo veselību, tā, piemēram, Rīgas Dzemdību nama Ģimenes skolā organizētas 245 lekcijas un nodarbības topošajiem un jaunajiem vecākiem, Tēvu dienas ietvaros organizēta lekcija par pasīvās smēķēšanas kaitīgumu mātei un bērnam, sociālajos tīklos sniegts atbalsts Mazuļu aprūpes nodarbību popularizēšanā.

Savukārt sabiedrisko attiecību jomā izstrādāta jauna informatīva lapa par zīdaiņu drošību, kura ievietota tīmekļa vietnē un izplatīta sociālajos tīklos. Izveidots vides stends *Neatstāj jaundzimušo bez uzraudzības* un *Mēs par zīdīšanu!* Kopā ar Rīgas domes informatīvo portālu www.riga.lv izstrādāts video seriāls par zīdaiņu drošības jautājumiem un sadarbībā ar Māmiņu klubu izveidots un publiskots materiāls par ķeizargrieziena operāciju Rīgas Dzemdību namā.

Rīgas Dzemdību nams aktīvi iesaistījies Slimību profilakses un kontroles centra organizētajā gripas vakcinācijas kampaņā par iespēju bezmaksas vakcīnu saņemt Latvijas grūtniecēm, atspoguļojot to sociālajos medijos – *Grūtnieču vakcinācija pret gripu*, sasniedzot 474,5 tūkstošus unikālos skatījumus un 12,9 tūkstošus tiešraides skatījumus par vakcinācijas kampaņu.

SIA „Rīgas veselības centrs” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu (tai skaitā dežūrārstu) un ārstu speciālistu (tai skaitā medicīnisko komisiju) pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (tai skaitā vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus, tai skaitā ūdensdziedniecību, vakcināciju un diabētiskās pēdas aprūpi. Pavisam 2019. gadā sniegti 371 054 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot ģimenes ārstu konsultācijas, apmeklējumus pie speciālistiem un diagnostiskos izmeklējumus).

2019. gadā Rīgas veselības centrā uzlabota infrastruktūra un ieviesti jauni pakalpojumi – reģistrēti rehabilitācijas dienas stacionāri filiālē „Ķengarags”, filiālē „Bolderāja” un filiālē „Imanta”. Filiālē „Bolderāja” ieviesti tādi pakalpojumi kā grupu nodarbības fizioterapijā – veselības vingrošana, masāža un *Cigun* nodarbības.

Kvalitatīva un mūsdienīga pakalpojuma nodrošināšanai iegādāts ultrasonogrāfs filiālē „Bolderāja” un filiālē „Ziepniekkalns”, zobu rentgena iekārta filiālē „Ķengarags”. Filiāles „Bolderāja” jauno telpu aprīkošanai iegādāta rentgena iekārta, holtera monitors, LOR kabineta un Oftalmologa kabineta aprīkojums u.c. medicīniskās ierīces. Savukārt nolietoto iekārtu nomainīti – filiālē „Ziepniekkalns” iegādāta LOR darba stacija, filiālē „Ilģuciems” modernizēta zobu rentgendiagnostikas iekārta, filiālē „Tornakalns” iegādāta *fundus* kamera un filiālē „Imanta” iegādāta *OCT* iekārta ar *fundus* kameru.

Rūpējoties par pacientu drošību un izpildot normatīvo aktu prasības, iegādāts nepieciešamais aprīkojums un ieviesta elektroniska verifikācijas sistēma Viltoto zāļu direktīvā noteikto normu ievērošanai, saņemta Radiācijas drošības centra izsniegtā Licence darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem un veikts Radiācijas drošības Klīniskais audits.

Profesionalitātes paaugstināšanai četras ārstniecības personas apmeklējušas profesionālās tālākizglītības apmācības „Valodas agrīnā novērtējuma tests pacientiem ar iegūtiem smadzeņu bojājumiem”.

Rīgas veselības centra filiālēs veikti dažādi remontdarbi: pabeigti jumta un stāvvadu remontdarbi filiālē „Ziepiņkalns” un ūdens apgādes sistēmas remontdarbi filiālē „Torņakalns”, uzlabota vides pieejamība veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai filiālē „Ķengarags”, veicot gājēju ceļa seguma labošanu, kā arī nomainītas vecās žaļūzijas filiāļu struktūrvienībās.

Veikti sagatavošanas darbi iepirkumu organizēšanai filiāles „Bolderāja” darba uzsākšanai jaunajās telpās, Mežrozīšu ielā 43, 2020. gadā pēc ēkas būvniecības pabeigšanas.

Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” ietvaros saskaņā ar Rīgas veselības centra noslēgto līgumu ar Labklājības departamentu īstenotas šādas veselības veicināšanas programmas – virssvara kabinets bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu, vingrošanas nodarbības grūtniecēm, svāra korekcijas programma pilngadīgām personām.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas darbs Rīgas pašvaldībā tiek veikts saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā”. Stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanā. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģijas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu. Lai sasniegtu šo mērķi, tiek izvirzīti apakšmērķi – samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tai skaitā atkarībām, uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu; veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi, uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā. Stratēģija tiek īstenota, balstoties uz Rīgas iedzīvotāju vajadzībām. Visām nozarēm, institūcijām, iestādēm un organizācijām ir jābūt iesaistītām un līdzatbildīgām par Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselības saglabāšanu un uzlabošanu, nodrošinot daudzsektoru pieeju attiecībā uz veselību ietekmējošiem faktoriem. Stratēģiskie darbības virzieni tiek izvirzīti, balstoties uz pierādījumiem balstītām zināšanām un izmaksu efektivitāti. Ikvienam Rīgas iedzīvotājam ir vienlīdzīgas tiesības saņemt nepieciešamos veselības veicināšanas un veselības aprūpes pakalpojumus pašvaldībai pieejamo resursu ietvaros, neatkarīgi no vecuma, dzimuma, izglītības līmeņa, sociālā stāvokļa, etniskās piederības, valodas, reliģiskās pārliecības, tautības, nodarbošanās, seksuālās orientācijas, politiskajiem uzskatiem u.c.

Starptautiskā sadarbība

2019. gadā Labklājības departamenta Veselības pārvalde turpināja starptautisko sadarbību sabiedrības veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā. Sadarbība ne tikai veicināja jaunu un inovatīvu sabiedrības veselības pieeju attīstīšanu, bet sniedza arī iespēju sadarboties un apgūt labo praksi sabiedrības veselības jomā, tādejādi veicinot darbinieku kompetenci un iespējas pilsētas iedzīvotājiem piedāvāt arvien plašākus un labajā praksē balstītus sabiedrības veselības pakalpojumus un aktivitātes.

Pasaules veselības organizācijas Veselīgo pilsētu tīkls

Pasaules veselības organizācijas (turpmāk – PVO) Veselīgo pilsētu projekts ir starptautiska kustība, kas apvieno dalībvalstu pašvaldības veselības izpratnes attīstībai, veicinot politisku lēmumu

pieņemšanu par labu institucionālām pārmaiņām, resursu palielināšanu un uz partnerību balstītu, inovatīvu plānošanu un sabiedrības veselību veicinošu projektu ieviešanu visās tautsaimniecības nozarēs.

Veselīgo pilsētu programmas pamatidejas attīstībai būtiski ir iesaistīt pilsētu mērus, jo tā ir politiska pilsētas pārvaldes apzināšanās, ka veselībai ir nozīmīga loma, un apņemšanās iekļaut to kā prioritāru dažādu politisko un sociālo jautājumu darba kārtībā, veicinot iedzīvotāju veselību, vienlīdzību un ilgtspējīgu attīstību.

Kopš 2014. gada 30. maija Rīgas pilsēta ir iekļauta PVO veselīgu pilsētu tīklā un aktīvi piedalās projektā, īstenojot tās noteiktos mērķus un uzdevumus.

Iestājoties PVO Eiropas veselīgo pilsētu tīklā, Rīgas pilsēta ir apņēmusies ievērot veselību vecinošas pilsētas pamatprincipus, pastāvīgi radot un uzlabojot fizisko un sociālo vidi – ir izveidoti sabiedrībai pieejami sporta, aktīvās atpūtas un fizisko aktivitāšu rotaļu laukumi, tiek īstenotas dažādas izglītojošas un veselību veicinošas programmas un aktivitātes.

Lai pilsēta varētu pilnvērtīgāk realizēt noteiktos mērķus, Labklājības departamenta darbinieki ir ieguvuši pieredzes bagātāko projekta partneru ieteikumus, regulāri apmeklējot Pasauls Veselības organizācijas rīkotos apmācību seminārus un konferences, kā arī snieguši atskaites par paveikto.

Izvērtējot iesniegtās atskaites par realizētajām darbībām, esam guvuši pozitīvu novērtējumu, kas ļauj Rīgas pilsētai turpināt darbību jau nākamajā – VII fāzē un sākt īstenot PVO veselīgo pilsētu tīkla VII posma (2019. – 2023.) prioritāros mērķus:

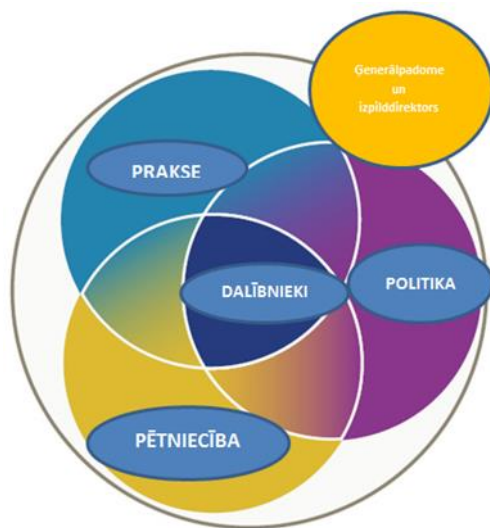
- ❖ Veselības un labklājības veicināšana visiem un veselības nevienlīdzības samazināšana.
- ❖ Vadošais piemērs valstiskā, reģionālā un globālā mērogā.
- ❖ Atbalsts PVO stratēģisko prioritāšu īstenošanai.

Uzsākot jauno fāzi, dalībpilsētu mēri aktualizē kopējo apņemšanos, deklarācijā nosakot nākamās piegades principus un vērtības, politisko vīziju, kas tālāk tiek atspoguļots sekojošās darbības fāzes izvirzītajos virsmērķos un prasībās pilsētām.

Saskaņā ar Belfāstas hartu par veselīgām pilsētām, ar kuru šī gada 2018. gada 4. oktobrī tika aizsākta PVO veselīgas pilsētu tīkla VII fāze, kā nākotnes pamatdokumenti tika pieņemti 2018. gada 13. februārī parakstītais Kopenhāgenas Pilsētas mēru konsenss „Veselīgākas un laimīgākas pilsētas visiem” un VI fāzes ietvaros 2014. gadā parakstītā Atēnu deklarācija.

Eiropas sadarbības tīkls „EuroHealthNet”

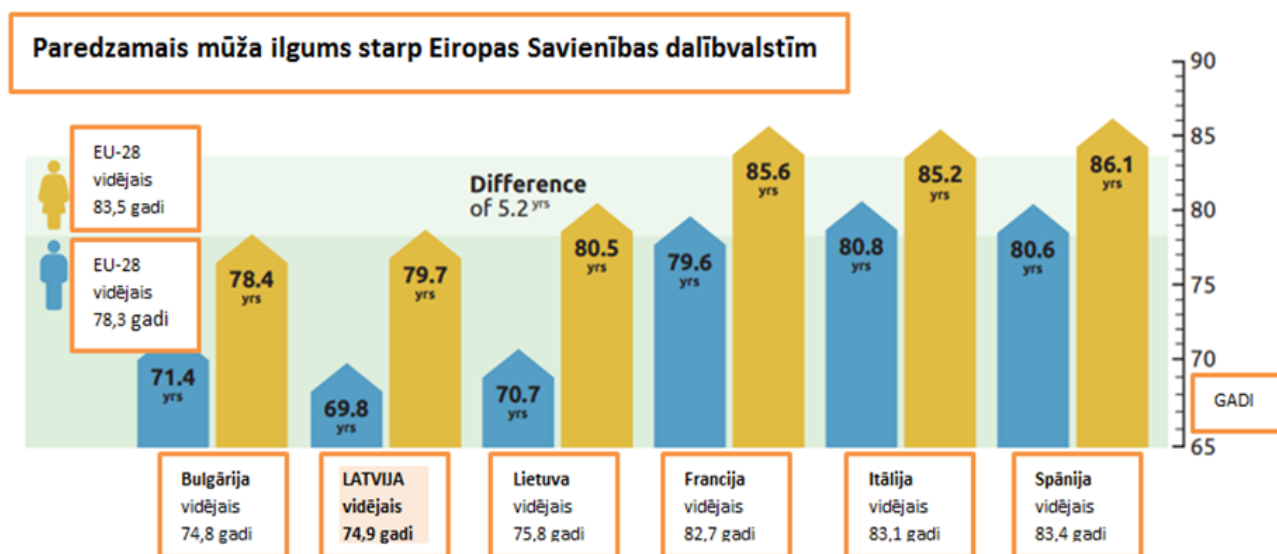
Labklājības departaments kopš 2014. gada ir Veselības veicināšanas Eiropas sadarbības tīkla „EuroHealthNet” dalībnieks. Tīkls ir Eiropas partnerība, kura mērķis ir uzlabot veselību, vienlīdzību un labklājību. Šobrīd tīkls apvieno 61 dalībnieku no 28 Eiropas valstīm. „EuroHealthNet” cenšas veicināt mijiedarbību starp politikas veidotājiem, pētniekiem un politikas ieviesējiem.

„EuroHealthNet” pieeja ir vērsta uz veselību visās politikas jomās, tīkla mērķis ir mazināt veselības nevienlīdzību starp valstīm un iedzīvotājiem, kā arī īstenot pasākumus, lai mainītu veselību ietekmējošos faktoros. „EuroHealthNet” tīkla darbs ir vērsts uz ilgtspējīgas attīstības pieeju, lai Eiropas Savienības valstīs uzlabotu iedzīvotāju veselību, labklājību un mazinātu veselības nevienlīdzību. Piemēram, „EuroHealthNet” koordinētajā projektā „INHERIT” (noslēdzās 2019. gada decembrī) uzsvars tika likts uz iedzīvotāju veselīga dzīvesveida ilgtspējību, identificējot dzīves (mājoklis, vide), pārvietošanās (aktīva ceļošana) un patēriņa (uzturs) paradumus, kas, aizsargājot vidi, vienlaikus veicina veselību un taisnīgumu veselības jomā.

„EuroHealthNet” 2019. gada izdotajā pārskatā ziņots, ka Eiropas Savienībā joprojām pastāv lielas veselības stāvokļa un veselības aprūpes pieejamības atšķirības starp iedzīvotājiem dažādās sociālekonomiskās grupās neskatoties uz to, ka Eiropas iedzīvotāji vidēji dzīvo ilgāk un labāk nekā jebkad agrāk. Vidējais dzīves ilgums Latvijā ir viens no zemākajiem Eiropā, sievietēm tie ir 79,7 gadi, vīriešiem 69,8, turpretī, piemēram, Spānijā sievietēm – 86,1 gads un vīriešiem – 80,6 gadi.

10. attēls. Paredzamais mūža ilgums starp Eiropas savienības dalībvalstīm

Veselīgi nodzīvoto dzīves gadu ilgums pēc 65 gadu vecuma sasniegšanas Latvijā sievietēm ir 4,2 gadi, bet vīriešiem 4,1 gads, tajā pašā laikā Zviedrijā – sievietēm 15,8 gadi un vīriešiem 15,4 gadi.

Kopumā jāmin, ka, jo zemāks ir cilvēka sociālekonomiskais statuss, jo sliktāki ir veselības rādītāji, kurus ietekmē sociālie, ekonomiskie, un veselību ietekmējošie vides faktori – apstākļi, kādos mēs piedzimstam, augam, dzīvojam, strādājam u.c.

Nevienlīdzība veselības jomā samazina ekonomisko un sociālo produktivitāti un noved pie lielākām veselības aprūpes un labklājības izmaksām. Eiropas Savienībā nevienlīdzība veselības jomā izmaksā 980 miljardi EUR gadā jeb 9,4% no Eiropas IKP. Eiropas Savienības aptaujās cilvēki novērtē labu veselību pāri visiem citiem dzīves aspektiem, tādēļ mums visiem kopā ir jārikojas, lai nodrošinātu to, ka laba veselība nav tikai turīgāko cilvēku privilēģija, bet pieejama visiem.

Sīkāka informācija par „EuroHealthNet” pieejama mājas lapā <https://eurohealthnet.eu>.

INHERIT

2019. gada 10. decembrī Rīgas pilsētas pašvaldības pārstāvji piedalījās projekta „INHERIT” noslēguma konferencē „A Future for All to Inherit”, kurā tika prezentēti četru gadu laikā iegūtie rezultāti attiecībā uz iniciatīvām, kas aizsargā apkārtējo vidi, uzlabo veselību un veicina sabiedrības vienlīdzību.

Rīgas pilsētas pašvaldībā projekta īstenošana tika sākta 2016. gada 1. janvārī. Projekta galvenais mērķis bija apzināt labās prakses piemērus attiecībā uz dzīvošanas, pārvietošanās, patēriņa

ieradumiem un iedrošināt iedzīvotājus pārmaiņām, kuras nodrošina ilgtspējīgāku dzīvesveidu, kas ietekmē iedzīvotāju veselību, labklājību un vidi.

Projekta ietvaros tika izveidota datu bāze ar Eiropas labās prakses piemēriem, kurā tika iekļautas arī Rīgas labās prakses – A. Deglava ielas atkritumu kalns, SIA „Getliņi EKO”, Personalizēta ceļojumu plānošana riteņbraucējiem „PTP-Cycle” un citi. Pilna datu bāze pieejama šeit: <https://inherit.eu/db-results>. Tāpat Rīgas pilsētas pašvaldībā tika veikta mājsaimniecību aptauja, kuras ietvaros tika izveidoti nākotnes scenāriji par vēlamo dzīvesveidu Eiropā 2040. gadā. Video par iespējamajiem nākotnes dzīvesveidiem pieejams šeit: <https://inherit.eu/future-scenarios/>. Nozīmīgākā projekta aktivitāte Rīgas pilsētas pašvaldībā bija īstenotais pilotprojekts „The Place Standard” („Apdzīvotas vietas standarts”), kura ietvaros tika pētīta Grīziņkalna apkaime. Apkaimes novērtēšanā tika aptaujāti vietējie iedzīvotāji. Projekta noslēguma konferencē „Apdzīvotas vietas standarts” Grīziņkalnā tika prezentēts kā viens no piecpadsmit labās prakses piemēriem.

Sīkāka informācija par Apdzīvotas vietas standartu pieejama šeit www.placestandard.scot un šeit <https://inherit.eu/triple-win-cases/place-standard-macedonia/>. Ar Rīgas pētījuma rezultātiem var iepazīties, sazinoties ar Rīgas domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldi.

Sabiedrības veselības darbs pašvaldībā

2019. gadā sabiedrības veselības darbs turpinājās šādos pamatvirzienos – fizisko aktivitāšu veicināšana, iedzīvotāju izglītošana par veselību un to ietekmējošiem faktoriem – traumatisma profilakse, veselīga uztura paradumu veicināšana, atkarības profilakse, izglītošana par reproduktīvo veselību, mutes higiēnas nozīmi, veselīga dzīvesveida veicināšana senioriem, infekciju slimību profilakse, dzīves prasmju pilnveidošana ģimenēm, kaitējuma mazināšanas programma, jauniešu un speciālistu izglītošana atkarības profilakses jautājumos, nodrošinot diskusijas skolās un apmācības profesionāļiem u.c.

Informācija par aktivitātēm tika publicēta mājas lapā www.veseligsridzinieks.lv, sociālā tīkla „Facebook” lapā Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā = 2VR un sociālā tīkla „Instagram” lapā „veseligsridzinieks”. Mājas lapu 2019. gada laikā apmeklējuši 116 142 cilvēki, savukārt sociālā tīkla „Facebook” lapai ir 4 203 sekotāji un sociālā tīkla „Instagram” lapai 153 sekotāji. Mājas lapā tiek publicēta ne tikai informācija par aktivitātēm, bet arī raksti par dažādām veselību veicinošām tēmām un aktuālā informācija par veselības aprūpi valstī. Video materiāli par dažādām aktivitātēm un aktualitātēm tiek publicēti arī sociālā tīkla „Youtube” kanālā „Veselīgs Rīdzinieks”.

67. tabula. Izglītojošais darbs veselības veicināšanas jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Interaktīvu nodarbību nodrošināšana Rīgas pašvaldības vispārīzglītojošo skolu 5. – 12. klašu skolēniem par traumatisma profilaksi	5. – 12. klašu skolēni	65 nodarbības	1 516
Nodarbības Rīgas pašvaldības teritorijā esošajās darba vietās par stresu un izdegšanu darba vietā, fiziska noguruma mazināšanu un darba un ģimenes pienākumu apvienošanu	Uzņēmumu un iestāžu darbinieki	61 nodarbība	1 312
Lekciju vadīšana 1. – 9. klašu audzēkņu vecākiem vispārējās izglītības iestādēs par veselības veicināšanas tēmām, tai skaitā atkarību profilaksi	1. – 9. klašu audzēkņu vecāki	34 nodarbības	900
Lekcijas apmācību programmu ietvaros par veselības veicināšanas tēmām, tai skaitā par atkarību profilaksi – „Apreibinošo vielu	Pedagogi	9 lekcijas (1 apmācības)	21

lietošanas diagnostika jauniešu vidū”			
Pilotprojekta ietvaros izstrādāta programma un novadītas apmācības „Bērnu psihoemocionālā veselība”	Pedagogi	2 lekcijas (2 apmācības)	40
Nodarbības 1. – 5.klašu bērnu vecākiem „Jauno tehnoloģiju iespējas teorijā un praksē”	Vecāki	25 lekcijas	773
Lekcijas apmācību programmu ietvaros par veselības veicināšanas tēmām, tai skaitā psihoemocionālo veselību – „Agresijas intervence bērniem un jauniešiem”, „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējām to pārvaldīt”, „Sociāli emocionālo dzīves prasmju attīstīšana” u.c.	Pedagogi	16 lekcijas (4 apmācības)	104
Diskusijas – atkarību profilaksē	Skolēni	85 diskusijas	2 001
Roku higiēna un infekciju profilakse	1. – 3. klašu skolēni	179 nodarbības	3 987
Interaktīvas nodarbības – <ul style="list-style-type: none"> • „Sociāli emocionālās dzīves prasmes” • „Agresijas intervence” • „Stresa ietekme uz jauniešu veselību” 	1. - 12. klašu skolēni	307 nodarbības	4 761
Apmācības un lekcijas nodrošināšana pedagogiem <ul style="list-style-type: none"> • „Atkarība un līdzatkarība ģimenē” • Lekcijas dažādu izglītības iestāžu darbiniekiem 	Pedagogi	1 apmācības, 16 lekcijas	396
Jauniešu apmācību programma „Vienaudzis – vienaudzim”	10., 11. klases skolēni	30 nodarbības, 2 dienu apmācības	37
Praktiskas veselīga ēdiena pagatavošanas nodarbības un degustācijas „Veselīga uztura skola”	Pieaugušie	12 nodarbības	135
Semināru nodrošināšana sēdoša darba darītājiem par veselīgu uzturu un fiziskajām aktivitātēm	Pieaugušie	14 nodarbību cikli	312
Nodarbību vadīšana Rīgas pašvaldības pirmskolu un 5. – 7.klašu vecākiem „Kā vadīt sarunu ar bērnu par reproduktīvās veselības jautājumiem”	Vecāki	34 nodarbības	583
Nodarbību nodrošināšana Rīgas pašvaldības vispārizglītojošo skolu 9 – 12.klašu skolēniem par ar asinīm pārnesto infekcijas slimību profilaksi (B, C hepatīts, HIV u.c.)	Skolēni	100 nodarbības	2 224
Īstenotas apmācības Bērna emocionālās audzināšanas programmā vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem (izņemot Rīgas Sociālā dienesta klientus)	Vecāki	5 grupas, 55 nodarbības	55
Īstenota apmācību programma vecākiem mīlestības pedagogijā „Mīlestības terapija manam bērnam un man”	Vecāki	30 nodarbības	122

Pāru attiecību stiprināšana, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību	Vecāki un topošie vecāki	23 nodarbības	370
Nodrošinātas speciālistu asistētas vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupas, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, kuru bērni gatavojas mācībām pirmajā klasē	Vecāki	6 grupas, 20 nodarbības	42
Īstenotas vecāku atbalsta grupu nodarbības „Vecāku kompetences stiprināšana un efektīva bērnu un pusaudžu audzināšana”	Vecāki	2 grupas, 16 nodarbības	18
Izglītojošas programmas „Atbalsta grupas „Resursi vecākiem, iespējas bērniem”” vadīšanas nodrošināšana nepilnām ģimenēm (izņemot Rīgas Sociālā dienesta klientus)	Vecāki	5 grupas, 40 nodarbības	31
Nodarbību vadīšana pāriem par savstarpējo attiecību stiprināšanu	Pāri	2 grupas, 8 nodarbības	105
Nodarbību vadīšana atbalstam pēc pāru šķiršanās	Pāri un individuāli interesenti	2 grupas, 8 nodarbības	29
Lekciju - diskusiju vadīšana skolu jauniešiem (7. – 9.kl. un 10. – 12.kl. vecuma grupās) dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu	7. – 9.klašu un 10. – 12.klašu skolēni	100 nodarbības	2 073
Nodarbību vadīšana izglītības iestādēs pirmsskolas un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāku sapulcēs par bērnu psihoemocionālo attīstību un drošas, atbalstošas vides veidošanas veicināšanu bērnu attīstībai	PII un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāki	111 nodarbības	2 350
Dinamisko paužu vadīšana 1. – 4. klašu skolēniem balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai un nostiprināšanai un izglītojošu lekciju vadīšana skolas pedagogiem par dinamiskās pauzes nozīmi izglītojamo balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai stājas attīstīšanā un nostiprināšanā Rīgas vispārīgizglītojošās skolās	Pedagogi un bērni	25 lekcijas pedagogiem un 500 dinamiskās pauzes bērniem	
Nodarbību vadīšana vecākiem par pirmās palīdzības sniegšanu bērniem	Vecāki	10 nodarbības	91

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, telpās un Rīgas pilsētas apkaimēs Biedrības mikroautobusā

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

Injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļircēs,

apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām – mikroautobusā.

2018. gadā pakalpojums papildināts ar izglītojošām lekcijām īslaicīgās uzturēšanās mītnu klientiem par dažādām ar reproduktīvo veselību un infekcijas slimībām saistītām tēmām, lekciju vadīšana tika turpināta arī 2019. gadā. Biedrība 2019. gadā ir sniegusi 2 771 konsultāciju injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 606 416 tīras šļirces un 35 279 prezervatīvus. Šī pakalpojuma realizācijai 2019. gadā novirzīti 85 683 EUR.

Biedrības rezultatīvie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

68. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2017. – 2019. gadā

Rādītājs	2017	2018	2019
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1 646	1 133	910
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	600	484	485
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	900	976	865
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	1 715	1 693	1 421
Veikto HIV testu skaits	1 519	1 533	1 391
Izsniegto šļirču skaits	558 326	587 693	606 416
Izsniegto prezervatīvu skaits	44 364	43 552	35 279
Konsultāciju skaits kopā	2 815	3 153	2 771
Lekciju apmeklējušo skaits IUM	-	126	156

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, iedzīvotājiem Veselības istabās (Patversmes ielā 30-2, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu un izmērīt arteriālo asinsspiedienu.

Kopš 2019. gada oktobra trijās no piecām Veselības istabām iespējams saņemt konsultācijas arī par HIV profilaksi, B un C hepatīta profilaksi, kā arī veikt eksprestestus šo infekcijas slimību diagnosticēšanai. Testi ir bezmaksas un tos var veikt Veselības istabās: Šarlotes ielā 1B, Gaiziņa ielā 7 un Slokas ielā 161.

Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots finansējums 31 644 EUR apmērā.

69. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji

Rādītājs	2017	2018	2019
Veselības istabu skaits	5	5	5
Veselības istabu apmeklējumu skaits	5 263	5 263	5 459

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 91 reizi. 2019. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējumu skaits bija 5 459 reizes.

Dabas taka

2019. gada vasarā, lai veicinātu Rīgas iedzīvotāju un viesu fizisko un garīgo veselību, Vecmīlgrāvja teritorijā Rīgā, Augusta Dombrovska ielā 88, līdzās Rīgas Rīnūžu vidusskolai, tika izveidota dabas taka „Veselības maršruts”.

Vecmīlgrāvis atrodas 15 kilometru attālumā no Rīgas centra un to ieskauj meža masīvs. Vecmīlgrāvis ir viena no industriālākajām Latvijas vietām. Rīgas Rīnūžu vidusskola ir izvirzījusi mērķi veidot šīs pilsētas daļu par vietu, kur tapt pilsētas nākotnei, tāpēc labprāt sadarbojās ar Departamentu, piedaloties veselības maršruta izveidē.

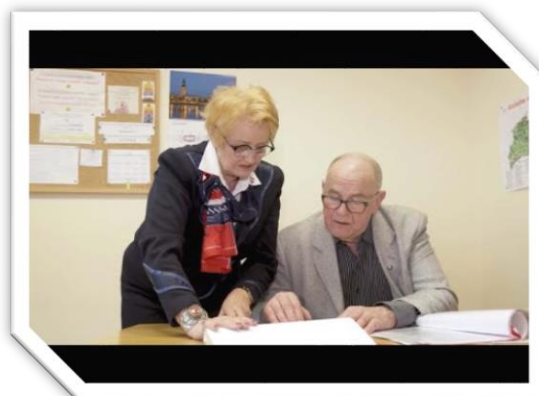
Dabas takā „Veselības maršruts” ir iekļauti vairāki pieturas punkti, kuros ir norādīti viegli saprotami, uz vietas izpildāmi un visām vecuma grupām pielāgoti vingrinājumi, kas paredzēti visām muskuļu grupām, kā arī dažāda veida šķēršļi, kuru pārvarēšana attīstīs ķermeņa līdzsvaru un koordināciju. Dodoties „Veselības maršrutā”, ir padomāts arī par nelielu prāta treniņu. Gan pastaigas laikā, gan pēc tās ir iespējams gūt pozitīvas emocijas, vingrojot un izkustoties ar prieku.

Senioru zvanu centrs

2019. gadā darbu turpināja Senioru zvanu centrs, kurā pašlaik nodarbināti 30 brīvprātīgie, kas katru darba dienu atbild uz zvaniem par visdažādākajām tēmām. 2019. gadā zvanu centrā saņemti 435 zvani. Visbiežāk zvanītāji zvanīja, jo vēlējas vienkārši aprunāties, bet bieži tiek saņemti arī zvani, kuros zvanītāji jautā dažādu iestāžu kontaktinformāciju un darba laiku, kā arī vēlas saņemt informāciju par aktuālajiem kultūras notikumiem.

Kā pateicība par ieguldīto darbu Zvanu centra brīvprātīgajiem 2019. gadā tika piedāvāts apmeklēt divas radošās meistarklases – trauku apgleznošanu Rīgas Porcelāna muzejā un Adventes vainagu izgatavošanas meistarklasi. Abas meistarklases arī tika kupli apmeklētas.

Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”

2019. gadā turpinājās Labklājības departamenta 2017. gadā uzsāktais Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības

veicināšanas un slimību profilakses pasākumi!”. Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām, tai skaitā bērniem un senioriem, īstenojot vietēja mēroga, visaptverošus, sabiedrību piesaistošus un aktīvus fiziskās, garīgās un sociālās veselības veicināšanas pasākumus. Projekta aktivitātes balstītas prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu slimības, onkoloģiskās slimības, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) veselība un psihiskā veselība.

Papildu 2017. un 2018. gadā īstenotajām aktivitātēm, 2019. gadā iedzīvotājiem tika piedāvāta iespēja bez maksas apmeklēt arī tādas aktivitātes kā apzinātības lekcijas, slidošanas apmācību nodarbības bērniem, vingrošanas nodarbības bērniem nepareizas stājas profilaksei, jogas nodarbības, fitnesa nodarbības vecuma grupā 50+, hendlinga nodarbības un citus pasākumus. Lai īstenotu projektā nospraustos mērķus, Labklājības departaments īstenoja vairāk nekā 40 dažādas aktivitātes, katru mēnesi iedzīvotājiem sniedzot iespēju apmeklēt vairāk kā 1000 bezmaksas veselību vecinošas nodarbības.

Lai nodrošinātu pieejamību un iedzīvotājiem būtu ērti apmeklēt nodarbības, liela daļa no tām tiek piedāvātas vairākās apkaimēs, piemēram, nūjošanas nodarbības tika īstenotas 15 dažādās Rīgas pilsētas pašvaldības apkaimēs. Iedzīvotāju vidū projekts kļūst arvien atpazīstamāks un pieaug arī pozitīvas iedzīvotāju atsauksmes gan par aktivitātēm, gan speciālistiem, kas ir iesaistīti aktivitāšu norisē. Trīs gadu laikā projekta aktivitātēs piedalījās vairāk kā 500 000 personu.

Projekts turpināsies arī 2020. gadā, piedāvājot vēl citas, līdz šim nebijušas aktivitātes, aicinot ikvienu izmantot iespēju un piedalīties, īpaši gada otrajā pusē, kad plānots, ka projektā tiks uzsākta otrā kārtā.

Vairāk par projektu iespējams uzzināt mājaslapas www.veseligsridzinieks.lv sadaļā „Mēs par veselīgu Rīgu!”.

70. tabula. Projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” aktivitātes 2019. gadā

Aktivitāte	Novadīto nodarbību skaits
Vingrošanas nodarbības grūtniecēm	552
Zīdīšanas apmācības	1 150
Bezmaksas holesterīna un glikozes līmeņa noteikšana asinīs	11 000
Speciālistu vadīti semināri par veselības veicināšanas pasākumiem	14
Publiskās lekcijas par garīgās veselības veicināšanu	13
Nūjošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem	1 540
Vingrošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem brīvdabas zonās un pludmalēs	400
Nodarbības vispārīzglītojošo skolu vecāko klašu un profesionālās izglītības iestāžu skolēniem	50
Veselīga uztura programma bērniem pirmsskolas izglītības iestādēs	800
Virssvara kabinets bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu	1 265
Reproduktīvās veselības nodarbības 5. – 9.klašu meitenēm	100
Nodarbības 1. – 4.klašu skolēniem pagarināto dienas grupu laikā	240
Reproduktīvās veselības nodarbības 5. – 9.klašu zēniem	100
Interaktīvas forumteātra nodarbības bērnu un jauniešu garīgās veselības veicināšanai, samazinot mobinga izplatību	331
Nometnes/pārgājieni bērniem un jauniešiem veicinot šo personu psiholoģisko veselību	40
Nometnes atkarīgo personu ģimenēm	4
Veselības veicināšanas nodarbības ģimenēm ar bērniem	44
Veselības veicināšanas nodarbības vecāka gājuma sievietēm	30

Garīgās veselības veicināšana – publiskie semināri par stresu un tā radītajam veselības problēmām	66
Veselīga dzīvesveida diena	2
Vingrošanas nodarbības Rīgas pilsētas pašvaldības sociālās aprūpes centros un Dienas centros	524
Grupu nodarbības deju un kustību terapijā garīgās veselības veicināšanai	200
Apmācības Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra meitenēm, zēniem un Rīgas pilsētas pašvaldības dienas aprūpes centra klientiem (personām) ar garīga rakstura traucējumiem, par reproduktīvās veselības un personīgās higiēnas jautājumiem	93
Izglītojošas nometnes Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā mītošajām personām par veselības veicināšanu, tai skaitā fizikās un garīgās veselības attīstību	4
Veselības veicināšanas publiskie pasākumi – sporta dienas ģimenēm	27
Mākslas terapijas nodarbības garīgās veselības veicināšanai	136
Veselības diena personām ar invaliditāti	2
Vingrošana jaunajiem vecākiem kopā ar mazuli	273
Nometnes bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu pavadoņiem	5
Onkoloģisko saslimšanu profilakses diena	1
Vingrošanas nodarbības baseinā iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	409
Ciguna nodarbības	705
Svara korekcijas programma pilngadīgām personām	990
Veselību veicinošas ekskursijas iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	15
Nodarbības "Veselīga uztura detektīvs" pamatskolas un vidusskolas skolēniem	150
Pasākums garīgas veselības veicināšanai "Diena labām domām"	2
Peldētāpmācības nodarbības bērniem un pusaudžiem	360
Handlinga nodarbības	100
Jogas nodarbības pieaugušajiem	200
Jogas nodarbības bērniem	200
Vingrošanas nodarbības bērniem nepareizas stājas profilaksei	250
Apzinātības nodarbības	40
Fitnesa nodarbības vecuma grupā 50+	81
Slidošanas apmācības bērniem	144

NĀC UN PIEDALIES ĢIMENES SPORTA DIENĀS 2019!

SEPTEMBRIS

10/09 17.00–20.00 Uzvaras parks
12/09 17.00–20.00 Ziepniekkalns, Ēbelmuižas parks
13/09 17.00–20.00 Ziedoņdārzs
14/09 10.30–14.00 Vecmīlgrāvis, Ziemeļblāzmas parks
14/09 16.00–19.30 Sarkandaugavas parks
15/09 10.00–13.30 Ilģuciems, Nordeķu parks
15/09 15.30–19.30 Āgenskalns, Māras diķa apstādījumi

ĒSĒJA BEZ MAKSAS

Esam sportiska ģimene – galvenais ir piedalīties!

ĢIMENES SPORTA dienas '19

Ģimenes sporta dienas tiek īstenotas Eiropas Savienības Sociālā fonda projekta Nr. 9.2.4.2./16/V/G21 "Mie par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un atbalsta profilakses pasākumi" ietvaros". Projekta mērķis ir organizēt ogļtīrītājus un veselību veicinošus publiskus pasākumus Rīgas pašvaldības teritorijā.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 09.10.2007. lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, Labklājības departamenta amatpersonas un 29 personu ar invaliditāti NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Padomes uzdevumi ir:

- ❖ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ❖ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ❖ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ❖ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ❖ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ❖ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Padomes sēdēs tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2019. gadā organizētas trīs Padomes sēdes, kurās:

- ❖ aktualizēts jautājums par vides pieejamību AS „Rīgas Centrāltirgus” gastronomijas paviljonā;
- ❖ ierosināta un realizēta pilnsabiedrības „Rīgas Mikroautobusu satiksme” šoferu apmācība, personu riteņkrēslā uzņemšanai mikroautobusā. Šoferiem nodrošināta īpaša apmācību programma;
- ❖ ierosināts paplašināt Rīgas pilsētas pašvaldības pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmēju loku;
- ❖ ierosināts izstrādāt vadlīnijas servisa dzīvokļu projektēšanai Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Informācija par Padomi pieejama mājas lapā www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, tostarp politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2019. gadā atbalstīti 57 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu 74 112 EUR.

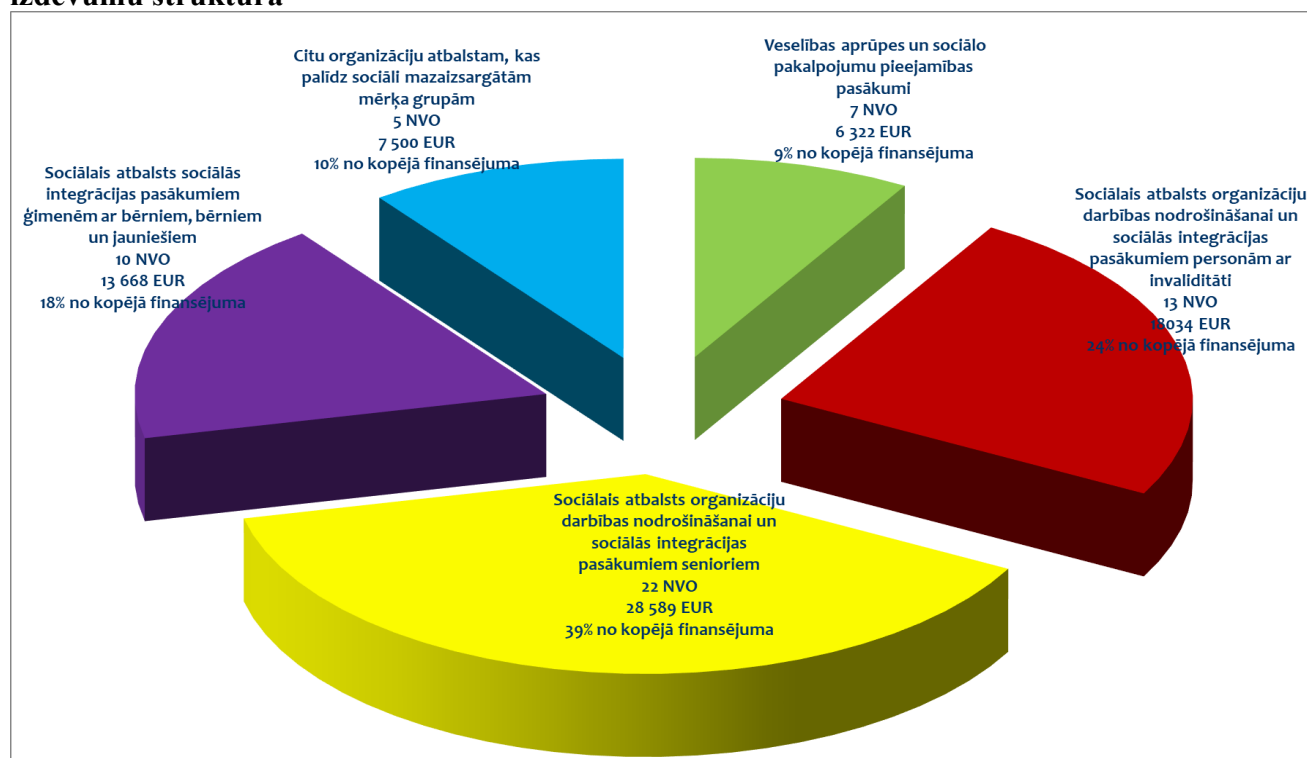
Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā.
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā, kā arī, lai veicinātu sabiedrības informētību par sociālās atbalsta sistēmas pieejamību un sociālās sistēmas un sabiedrības veselības veicināšanas piedāvāto daudzveidīgo pakalpojumu klāstu galvaspilsētā.
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes, sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamības uzlabošanu.
4. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2019. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtā finansējuma izlietojums sadalāms piecās grupās (skat. 11. attēlu):

- 39% sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem senioriem (22 organizācijas);
- 24% sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem personām ar invaliditāti (13 organizācijas);
- 18% sociālais atbalsts sociālās integrācijas pasākumiem ģimenēm ar bērniem, bērniem un jauniešiem (10 organizācijas);
- 9% veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumi (septiņas organizācijas);
- 10% atbalsts citām organizācijām, kas palīdz sociāli mazaizsargātām mērķa grupām (piecas organizācijas).

11. attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

2019. gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma mērķi atbilstoši iedzīvotāju sociālajām grupām:

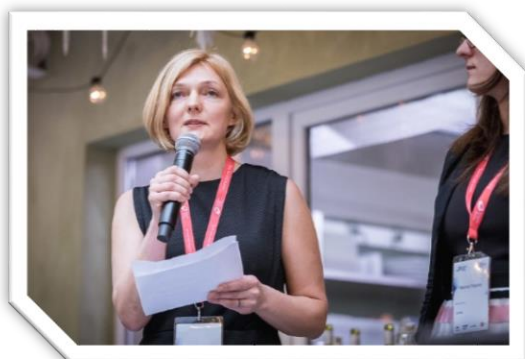
- 1) Senioru NVO finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets), mājas lapu uzturēšanai, bankas konta uzturēšanai, kancelejas preču, saimniecības preču, inventāra iegādei, reprezentācijas materiāliem, valdes sēžu nodrošināšanai, salidojumiem, nodarbībām par psiholoģisko veselību pensionāriem, kopā sanākšanai, tikšanās reizēm, piemiņas un atceres brīžiem, ēdināšanas izdevumiem, sportiskām aktivitātēm, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, ekskursijām, ekspedīcijām, ieejas maksai apskates objektos, muzejos, koncertos un teātros, brīvprātīgā darba veicināšanai, semināriem, lekcijām, foto izstāžu organizēšanai, radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, Starptautiskajai senioru dienai u.c. svētkiem), valsts atceres dienu pasākumiem, atlīdzībai projekta vadītājam utt.
- 2) NVO, kuras pārstāv personas ar invaliditāti, finansējumu ir izlietojušas ekskursijām, pieredzes apmaiņas braucieniem, reprezentācijas materiāliem, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), neredzīgo personu jauktā kora „Jolanta” 135. jubilejas pasākumam, saliedēšanās pasākumiem, sportiskām aktivitātēm, inventāra iegādei, radošajām darbnīcām, salona „Saulgrieze” uzturēšanas izmaksu segšanai, nodarbībām, semināriem, lekcijām, informatīviem materiāliem, informatīvajiem pasākumiem (Pasaules Multiplās sklerozes diena), atbalsta un izglītojošo grupu novadīšanai personu ar garīga rakstura traucējumu tuviniekiem, darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšanai, kancelejas precēm, saimniecības precēm u.c. maksājumiem), atlīdzībai projekta vadītājam utt.
- 3) NVO, kuras pārstāv ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus, finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšanai, kancelejas preču un saimniecības preču iegādei, ekskursijām, ieejas maksai apskates objektos, nodarbībām, materiālu iegādei, semināriem vecāku un bērnu attiecību uzlabošanai, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai, Mātes dienai, Lieldienām, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), cienastam, konferenču „Kā palīdzēt riska ģimenēm?” un „Ģimene mūsdienā Eiropā, izaicinājumi un iespējas” noorganizēšanai, programmas izstrādei un apmācībām speciālistiem, kas strādā ar bērniem kam ir autiskā spektra traucējumi, radošām darbnīcām, peldēt prasmju attīstīšanai u.c. aktivitātēm.
- 4) NVO, kuras pārstāv veselības aprūpes un sociālā darba speciālistu intereses, finansējumu ir izlietojušas konferences „Starpdisciplināra rehabilitācijas plānošana” un trešās Latvijas fizioterapeitu konferences noorganizēšanai, sabiedrības izglītojošā pasākuma „Zinošs un drošs” noorganizēšanai, Latvijas Nacionālā rehabilitācijas kongresa noorganizēšanai, lektoru atlīdzībai, informatīvo dienu organizēšanai, veselības veicināšanas semināriem u.c. aktivitātēm veselības veicināšanas un profilakses jomā.
- 5) NVO, kuras palīdz dažādām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām, finansējumu ir izlietojušas tautas veselības gadagrāmatas izdošanai, žurnālam topošajiem un jaunajiem vecākiem, ekskursijām, ieejas maksai apskates objektos, nodarbībām, radošām darbnīcām, materiālu iegādei, brīvprātīgo zināšanu paaugstināšana darbam ar maznodrošinātajām personām un brīvprātīgā darba organizēšanai (brīvprātīgo motivēšanai un apmācībām darbam Latvijas onkoloģijas centrā), izglītojošām un izklaidējošām aktivitātēm, tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšanai Rīgas iedzīvotājiem ar funkcionāliem traucējumiem, darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) u.c. aktivitātēm.

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Starptautiskā darbība

Labklājības departaments 2019. gadā aktīvi darbojās četros lielos starptautiskos tīklos – Eiropas Sociālā tīklā (turpmāk – Sociālais tīkls), Eiropas sabiedrības veselības veicināšanas tīklā (turpmāk – „EuroHealthNet”), Pasaules veselības organizācijas Eiropas veselīgo pilsētu tīklā, kā arī Eiropas lielo pilsētu tīklā (turpmāk – „EUROCITIES”), lai Labklājības departamenta un tā iestāžu darbinieki iegūtu jaunu pieredzi un pārņemtu labo praksi, kā arī, lai Eiropas mērogā dalītos ar Rīgas pilsētas pašvaldības labo praksi attiecībā uz sociālo pakalpojumu administrēšanu un nodrošināšanu, kā arī veselības veicināšanas aktivitāšu nodrošināšanu.

Lai prezentētu inovatīvu sadarbības modeli starp publisko un privāto jomu, Departamenta un SIA „Senior Riga” pārstāvji tika uzaicināti uzstāties Eiropas programmas „Active Assisted Living” forumā Dānijā, lai prezentētu veidu, kā Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek veicināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) risinājumu ieviešanu sociālajā aprūpē. Kā šāds inovatīvs senioru aprūpes risinājums tika prezentēta „Lielā ģimenes māja” (*angl. – Big Family House*) – pirmais Baltijā izveidotais ģimenes tipa ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojums un „Mama-Ok” – aprūpētās dzīvesvietas risinājums, ko ir iespējams pielāgot vecāka gada gājuma cilvēkam ar ļoti augstām aprūpes vajadzībām arī dzīvesvietā. Tāpat Departamenta un tā iestāžu pārstāvji par IKT risinājumiem sociālā jomā dalījās ar savu pieredzi arī Sociālā tīkla darba grupā ar nosaukumu „Gadījumu pārvaldības sistēmas, ko izmanto sociālie dienesti”, kur prezentēja Rīgas pilsētas pašvaldības pieredzi par sistēmas SOPA pielietošanu, kura paredzēta pašvaldības sociālās palīdzības klientu uzskaitē un sociālās palīdzības procesa administrēšanai un sevī integrē valsts un pašvaldību kopā vairāk kā 20 datu reģistrus, piemēram, Iedzīvotāju reģistrs, VSAA, Zemesgrāmata, CSDD u.c. Rīgas pilsētas pašvaldības pieredze tika arī prezentēta „EUROCITIES” seminārā, kur kopā ar biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” pārstāvi semināra dalībniekus iepazīstināja ar e-aprūpes sistēmu APSis, kuru Rīgas Sociālais dienests izmanto kā efektīvu rīku administratīvo resursu mazināšanai. Labklājības departaments par APSis sistēmu pielietojumu Rīgas pilsētas pašvaldībā iesniedza arī pieteikumu EST Eiropas Sociālo pakalpojumu balvas pasniegšanas ceremonijai, kuras

mērķis ir atzīt izcilību sociālajos pakalpojumos, akcentējot veiksmīgas pieejas un paveikto darbu to vidū, kuri administrē, plāno un sniedz sabiedriskos sociālos pakalpojumus visā Eiropā. Departamenta pieteikums tika atzinīgi novērtēts un tika ierindots 5. vietā Eiropā nominācijā „Labās prakses metodes un instrumenti”.

Lai Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālā un veselības jomā tiktu ieviesti mūsdienīgi un inovatīvi pakalpojumi, Labklājības departaments izmanto iespēju rakstīt mazos projektu pieteikumus, lai varētu piesaistīt papildus finansējumu no starptautiskiem tīkliem, lai darbinieki varētu doties pieredzes apmaiņā. Piemēram, tāda iespēja tika izmantota Sociālā tīkla ietvaros, kur sadarbībā ar Mehelēnas pašvaldību, tika izveidots pieredzes apmaiņas projekts par bērnu ārpusģimenes aprūpes tēmu. „EuroHealthNet” tika izmantota iespēja iesniegt pieteikumu, lai dotos pieredzes apmaiņā par veselības veicināšanas tēmu uz Austrijas galvaspilsētu Vīni.

Starptautiskie projekti

2019. gadā Ziemeļu Ministru padomes biroja administrētās Ziemeļu un Baltijas valstu mobilitātes programmas „Valsts administrācija” projektu konkursā tika iesniegts projekta pieteikums **„Darbs ar riskam pakļautiem jauniešiem Ziemeļvalstīs” (PVS ID 3899; turpmāk – Ziemeļvalstu projekts)**. Ziemeļvalstu projektā astoņi Rīgas pašvaldības iestāžu pārstāvji laika periodā no 07.10. –

10.10.2019. un no 25.11. – 28.11.2019. devās attiecīgi uz Helsinku un Stokholmas pašvaldībām, lai pārņemtu pieredzi par ziemeļvalstu pašvaldībās jauniešiem pieejamo pakalpojumu kvalitāti un sniegto atbalstu, kā arī pakalpojumu koordināciju starp iestādēm un sadarbību starp dažāda veida speciālistiem. Ziemeļvalstu projekts ļāva iepazīties ar veiksmīgiem sadarbības piemēriem starp izglītības un labklājības nozarēm, akcentējot aizvien pieaugošo nepieciešamību pēc starpdisciplinārajiem risinājumiem un tūlītējām intervencēm, kā arī parādīja nepieciešamību pēc

sasaistes starp tradicionālajiem jaunatnes un sociālā darba pakalpojumiem ar mobilo jaunatnes ielu darbu un darbu internetā, kā arī to, ka mobilais ielu darbs jāvērs uz visiem jauniešiem ne tikai uz jauniešiem ar augstu sociālo risku. Ziemeļvalstu projekta kopējās izmaksas bija 13 267 EUR, no kuriem 7 500 EUR bija programmas finansējums.

2019. gadā tika noslēgta arī daļa starptautisku pilotprojektu, kuriem lielākā daļa finansējuma tika piesaistīta no Eiropas Savienības fondiem vai grantu programmām. Kā viens no lielākajiem, kā arī ilgākajiem starptautiskajiem

projektiem, tika noslēgts **„INHERIT – Veselības un vides starpsektorālās sadarbības pētniecība un inovācijas” (PVS ID 3533, turpmāk – „INHERIT”)**, kura galvenais mērķis bija noteikt efektīvas starpnozaru politikas un intervences pasākumus, kas risina svarīgākos vides apdraudējuma faktorus un nevienlīdzību trīs galvenos virzienos, proti, patēriņš, kustība un mājoklis. „INHERIT” ietvaros tika izveidota datu bāze ar Eiropas labās prakses piemēriem, kurā tika iekļautas arī Rīgas labās prakses – A. Deglava ielas atkritumu kalns, SIA „Getliņi EKO”, **Personalizēta ceļojumu plānošana riteņbraucējiem “PTP-Cycle”** un citi. Tāpat Rīgas pilsētas pašvaldībā tika veikta mājsaimniecību aptauja, kuras ietvaros tika izveidoti nākotnes scenāriji par vēlamo dzīvesveidu Eiropā 2040. gadā. Nozīmīgākā „INHERIT” aktivitāte Rīgas pilsētas pašvaldībā bija īstenotais pilotprojekts „Place Standard” (“Apdzīvotas vietas standarts”), kura ietvaros tika pētīta Grīziņkalna apkaime. Apkaimes novērtēšanā tika aptaujāti vietējie iedzīvotāji. „INHERIT” noslēguma konferencē „Apdzīvotas vietas standarts Grīziņkalnā” tika prezentēts kā viena no piecpadsmit labajām praksēm Eiropā, un kā piemērs iekļauts „EuroHealthNet” publikācijā par šī instrumenta izmantošanu pilsētvides plānošanā un uzlabošanā, iesaistot vietējos iedzīvotājus.

„INHERIT” konsorcijs veidoja 18 partneri no 12 valstīm un to finansēja Eiropas Komisijas pētniecības un inovāciju programma „Apvārsnis 2020”, tā kopējās izmaksas bija aptuveni 6 miljoni EUR (vairāk informācijas par projektu 122. lpp.).

Noslēdzās arī Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas projekts **„Vairāk iespēju!” (PVS ID 3684; turpmāk – projekts „Vairāk iespēju!”)**. Departaments projektā sadarbojās ar Turku

pašvaldību (Somija), *Zilās lentas asociāciju* (Somija) un krīzes centru vīriešiem *Stickan* (Zviedrija) un tā mērķis bija uzlabot dzīves kvalitāti un veselību vidēja gadagājuma vīriešiem ar alkohola atkarību pagātnē, iesaistot viņus grupu nodarbībās un sniedzot jaunas iespējas integrācijai sabiedrībā.

Projekta īstenošanas vietās Latvijā – sociālās rehabilitācijas centros „Nova Vita” un „Ratnieki” kopumā projektā tika iesaistīti 71 vīrietis ar alkohola atkarību pagātnē. Projekta dalībniekiem bija iespēja piedalīties 38 mākslas terapijas nodarbībās, 32 veselīga un ekonomiska uztura nodarbībās un 40 sporta aktivitāšu nodarbībās. Sociālās un veselības jomas profesionāļiem, kas strādā ar atkarīgām personām, bija iespēja piedalīties izglītojošos semināros un starptautiskos pieredzes apmaiņas braucienos. Projektā izvirzītie mērķi tika sasniegti – projekta dalībnieki saņēma sociālo atbalstu un ieguva jaunas prasmes, kas būs noderīgas turpmākajai integrācijai sabiedrībā un darba dzīvē. Turpinot rehabilitācijas procesu pēc projekta beigām, Rīgas pašvaldība noorganizēja nometni 20 atkarīgajām personām un sociālajiem darbiniekiem, kas bija piedalījušies šajā projektā.

Projektā īstenotā pārrobežu sadarbība un pieredzes apmaiņa apliecināja, ka Rīgā un Latvijā īstenotā atkarīgo personu rehabilitācija sociālās rehabilitācijas centros ir labs piemērs arī citām valstīm. Projektu „Vairāk iespēju!” īstenoja līdz 2019. gada 31. augustam un tā kopējais tā finansējums bija 207 984 EUR, tai skaitā 13 779 EUR Rīgas pašvaldības līdzfinansējums.

Projektā „**Hallo, aktīvi 60+ inovatīvas sociālās iekļaušanas aktivitātes vecāka gadagājuma cilvēkiem, izmantojot projekta „Būsim aktīvi!” pieredzi**” (PVS ID 3896; turpmāk projekts „**Hallo, aktīvi 60+**”), kurš tika uzsākts 2019. gadā, Departamenta pārstāvji nodrošina savas pieredzes nodošanu un pakalpojuma ieviešanas uzraudzības un ekspertīzes nodrošināšanu. Projekta „**Hallo, aktīvi 60+**” mērķis ir izveidot brīvprātīgo senioru zvanu centrus trijās Polijas pilsētās (Bitomā, Ribņikā un Valbžihā), balstoties uz Rīgas Senioru zvanu centra izveides un darbības pieredzi, kā arī izstrādāt vadlīnijas senioru zvanu centru izveidei un darbības nodrošināšanai. Brīvprātīgo senioru zvanu centri tiks izveidoti, lai veicinātu vecāka gadagājuma iedzīvotāju sociālo aktivitāti un mazinātu vientulību. Projekta vadošais partneris ir Krakovas Stratēģiski konsultatīvais centrs un tas tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda (ESF) Polijas darbības programmas „Zināšanu izglītības attīstība” 4. prioritātes „Sociālās inovācijas un starpvalstu sadarbība” ietvaros. Rīgas pilsētas pašvaldībai atvēlēta projekta finansējuma daļa ir 14 019 EUR, kas ir 100% programmas finansējums.

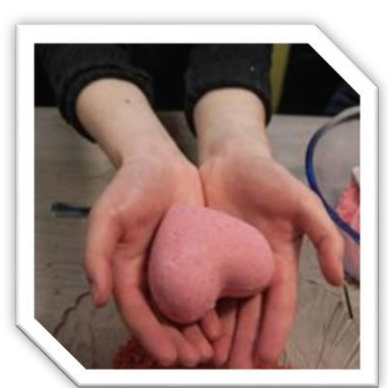
Nacionāla līmeņa projekti

Sadarbībā ar Latvijas „SOS Bērnu ciemati” asociāciju tika īstenots projekts „**SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērnu vērsta pieejas ieviešanai Latvijā**” (PVS ID 3670; turpmāk – **SOS projekts**). SOS projekta mērķis ir veicināt izglītības, veselības un sociālās jomas profesionāļu starpinstitucionālo sadarbību, uzlabojot prevencijas un atbalsta sistēmu ģimenēm ar bērniem, tai skaitā pakalpojumu pieejamību un kvalitāti. SOS projekta aktivitātes 2019. gadā tika noslēgtas un tā kopējās izmaksas plānotas 928 371 EUR, no kurām 464 340 EUR ir partnera finansējums, bet atlikusī daļa ir Rīgas pilsētas pašvaldības līdzfinansējums (vairāk informācijas par projektu 53. lpp.).

2019. gadā turpinājās **aktīvās nodarbinātības pasākuma** īstenošana „**Algoti pagaidu sabiedriskie darbi**” (PVS ID 3567; turpmāk – **APSD pasākums**). APSD pasākuma mērķis ir darba iemaņu un sociālo prasmju attīstīšana un uzturēšana ilgstošiem bezdarbniekiem Rīgas pašvaldības

izveidotajās darba vietās (bez nolūka gūt peļņu), veicot pagaidu darbus, kas rada sociālu labumu sabiedrībai. Sadarbībā ar NVA APSD pasākumā kopumā 2019. gadā tika iesaistīts 401 bezdarbnieks. APSD pasākuma kopējās izmaksas bija 284 573 EUR, no kurām 210 770 EUR bija NVA finansējums (vairāk informācijas par projektu 112. lpp.).

Sadarbībā ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru Departaments īsteno projektu „**PROTI un DARI!**” (PVS ID 3482; turpmāk – „**PROTI un DARI!**”). Pieteikties dalībai „**PROTI un DARI!**” var jebkurš jauniešs vecumā no 15 līdz 29 gadiem, kurš pašlaik nemācās, nestrādā algotu darbu un nav reģistrēts NVA kā bezdarbnieks. Dalības laikā jaunieši saņem individuālu un kompleksu atbalstu, kas veicina pozitīvas pārmaiņas jaunieša dzīvē. 2019. gada februāra beigās tika uzsākts īstenot projekta 2. kārtu Rīgas pilsētas pašvaldībā, kas nozīmēja, ka tika veidots jauns iepirkums attiecībā uz stratēģiskajiem partneriem, kā arī pārplānots projekta īstenošanas dizains. Stratēģisko partneru iepirkuma rezultātā tika noslēgti astoņi deleģējuma līgumi, un stratēģiskie partneri līdz 2019. gada noslēgumam projektā „**PROTI un DARI!**” iesaistīja 60 mērķa grupas jauniešus. Kopējais iesaistīto jauniešu skaits no 2017. gada marta līdz 2019. gada beigām bija 300 jaunieši, kas nozīmē, ka Rīgas pilsētas pašvaldībai atlikusī kvota 2020. gadā ir 200 vietas. Projektu „**PROTI un DARI!**” finansē Eiropas Sociālais fonds un tā kopējās plānotās izmaksas ir 1 024 264 EUR, no kurām 814 816 EUR ir programmas finansējums.

2019. gadā Labklājības departaments turpināja īstenot projektu Nr.9.2.4.2/16/I/021 „**Mēs par veselīgu Rīgu! – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi**” (PVS ID 3634; turpmāk – **Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”**), kura galvenā mērķa grupa ir nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautie iedzīvotāji, tai skaitā bērni, kā arī personas vecākas par 54 gadiem, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki. Projekta kopējās izmaksas 2019. gadā ir 3 183 522 EUR, no kuriem 3 097 333 EUR ir programmas finansējums (vairāk informācijas par projektu 128. lpp.).

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 9.10. punktu apņemas „nodrošināt informācijas pieejamību iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām un kārtību, kā arī sekmēt iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, slimību profilakses, tai skaitā atkarību profilakses jautājumiem un veikt šo jautājumu koordināciju Pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** pirmdienās, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās no plkst. 9.00 līdz plkst. 17.00 un piektdienās no plkst. 9.00 līdz 16.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2019. gadā tika saņemti 9 445 zvani un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Visi klientu zvani tika reģistrēti Klientu attiecību vadības informācijas sistēmā (KAVIS). 2019. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti.

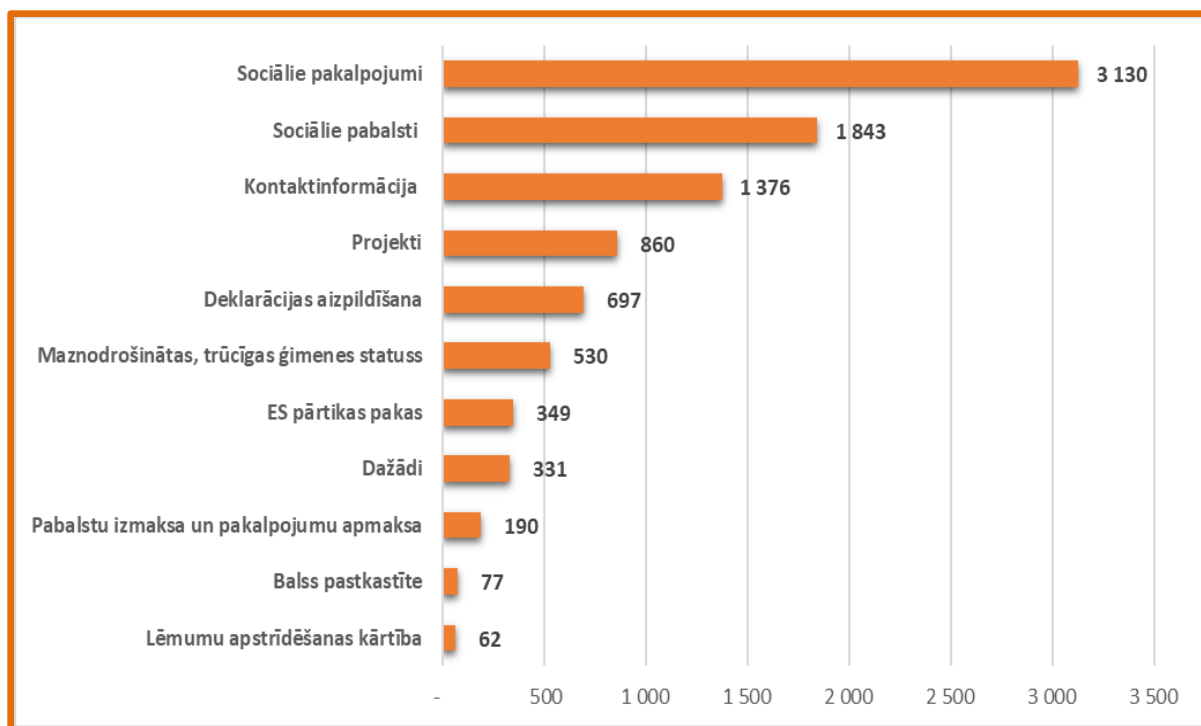
Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

2019. gadā vislielākais zvanu skaits vērojams janvārī – 1029 zvani, bet vismazākais decembrī – 591, vidējais zvanu skaits mēnesī – 787.

Visvairāk jautājumu 2019. gadā bija par sociālajiem pakalpojumiem – 3 130, kas ir 33% no visa zvanu skaita, piemēram, par mājas aprūpes pakalpojuma saņemšanu bija 944 zvani; par sociālās aprūpes centra pakalpojumu saņemšanu 576; par transporta pakalpojuma samaksas kārtību 522; par

asistenta pakalpojuma saņemšanu 269; par siltā ēdiena saņemšanu un zupas virtuves pakalpojumu saņemti 143 zvani un citi zvani. Par sociālajiem pabalstiem reģistrēti 1 843 zvani – 19,5% no kopējā skaita, piemēram, par dzīvokļa pabalsta saņemšanu 583 zvani; par pabalstu veselības aprūpei 323; par pabalstu apbedīšanai 267; par pabalstu jaundzimušo aprūpei 263 zvani un citi zvani.

11. attēls. Bezmaksas informatīvā tālruņa reģistrēto zvanu tēmu skaits

Rīdziniekiem informācijas par sociālajiem jautājumiem ir pieejama RSD teritoriālajos un dienas centros, RD struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, tika organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un uz LED lielformāta ekrāniem pilsētvidē.

2019. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 77 paziņojumi ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas Atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, RSAC telpām, iemītnieku ikdienas ritmu, kā arī tikties ar darbiniekiem un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem. Sagatavotas 107 atbildes uz dažādiem mediju jautājumiem par sociālo atbalstu galvaspilsētā, sniegtas intervijas, analizēta situācija par sociālo palīdzību un pakalpojumiem Rīgas pašvaldībā

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā u.c., kā arī iegūt informāciju par projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.

Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 38 bukletus latviešu valodā, 19 bukletus krievu valodā, kā arī infografikas par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem galvaspilsētā. Mājaslapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājaslapas sadaļās palielināt burtu izmērus. Mājaslapa ir apskatīta 580 368 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), RSD tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti.

2019. gada beigās sadarbībā ar IKSD atbalstu ierakstīti astoņi video rullīši zīmju valodā par sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem nedzirdīgajiem rīdziniekiem. Ar video materiāliem var iepazīties gan Labklājības departamenta mājaslapā, gan YouTube kanālā: www.youtube.com/user/LDRiga.

2019. gada nogalē tika uzsākts darbs pie Labklājības departamenta sociālā tīkla „Facebook” profila izstrādes: www.facebook.com/labklajibasdepartaments.

No 2019. gada 17. septembra līdz 8. decembrim Rīgas sabiedriskajā transportā: tramvajos, autobusos un trolejbusos notika informatīva kampaņa „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem”. Kampaņa nodrošināja lielu rīdzinieku auditorijas sasniedzamību.

Laikā no 1. novembra līdz 20. decembrim notika reklāmas kampaņa „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem” VAS „Latvijas Pasts” 37 Rīgas pasta nodaļās.

Īstenota informatīvā kampaņa, izvietojot septiņu sociālās reklāmas plakātus „Nepaej garām cilvēkam, kurš nonācis nelaimē!” un septiņu sociālās reklāmas plakātus „Rīdziniek, uzzini par pašvaldības piedāvāto sociālo atbalstu” Rīgas pilsētā uz 7 tiltu pārvadiem: Brasas tilta pārvads, tilta pārvads pār Mīlgrāvi, satiksmes pārvads pār dzelzceļu G.Zemgala gatvē, autotransporta tunelis Brīvības gatves un Juglas ielas krustojumā virzienā (uz centru), estakāde nobraukšanai no Lāčplēša ielas uz Krasta ielu (virzienā uz centru), satiksmes pārvads pār dzelzceļu K.Ulmaņa gatvē (virzienā uz centru), estakāde pār Zundas kanālu (virzienā no T/C „Olimpia”).

Lai informāciju sniegtu pēc iespējas lielākai sabiedrības daļai, svarīgi ir izvēlēties ne tikai pārbaudītus un klasiskus auditorijas uzrunāšanas veidus, piemēram, TV, radio vai prese, bet arī veikt uzlabojumus un papildinājumus jau esošajos informācijas kanālos, izvēloties inovatīvus un radošus veidus. Viens no šādiem veidiem ir reklāma pilsētvidē, attēlojot to uz ārējiem video ekrāniem. Labklājības departaments 2019. gada novembrī un decembrī, kopumā 6 nedēļu garumā realizēja jaunu, inovatīvu un radošu sabiedrības informēšanas kampaņu, eksponējot sociālo reklāmu „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem” uz ārējiem ekrāniem pilsētvidē. Trīs nedēļas sociālā reklāma tika eksponēta uz 122,4m² liela ekrāna Rīgas centrā, savukārt nākamās trīs nedēļas sociālā reklāma tika eksponēta uz septiņiem dažāda izmēra ekrāniem visā Rīgā.

Tāpat arī 2019. gada novembra beigās un decembra sākumā tika atjaunoti informatīvie plakāti „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem” un Veselīgā rīdzinieka informatīvie plakāti uz Vanšu un Salu tilta (tā remonta laikā – uz Zemitāna tilta) plaknēm.

Labklājības departaments ir izstrādājis pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā – www.veseligsridzinieks.lv. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā un dažādiem projektiem. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, piemēram, drošību internetā, kritisko domāšanu, sievietes uzturu zīdīšanas laikā, HIV profilaksi, traumatismu, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem tiek sniegta, izmantojot sociālo tīklu www.facebook.com/veseligsridzinieks.lv un „Instagram”.

Mājas lapu 2019. gada laikā apmeklējuši 116 142 cilvēki, savukārt sociālā tīkla „Facebook” lapai ir 4 203 sekotāji un sociālā tīkla „Instagram” lapai 153 sekotāji.

Galvenās apskatītās tēmas: informācija par semināriem, apmācību iespējām ģimenēm un topošajiem vecākiem; par veselības aprūpes pieejamību; ieteikumi veselīgam dzīvesveidam; veselīgam uzturam; infekciju slimību profilaksei; informācija par veselības uzlabošanu ģimenē; informācija senioriem dzīves kvalitātes uzlabošanai; kā arī informācija par dažādiem Labklājības departamenta rīkotajiem projektiem un atkarību profilakses palīdzības iespējas, ieteikumi.

2019. gadā iedzīvotāji izglītoti par veselības veicināšanas un profilakses jautājumiem, veicot regulāru sadarbību ar žurnāliem „Mammām&Tētiem” un „Bērndārznieks”, laikrakstiem „Vesti” un „MK Latvija”, izvietojot informāciju SIA „Rīgas satiksme” mikroautobusus, tīmekļa vietnē www.rigasveseliba.lv, www.riga.lv un sociālajā tīklā www.facebook.com.

2019. gadā 10 000 eksemplāros ir izdots informatīvais materiāls – grāmata „Mūsu bērns”, kurā apkopota informācija jaunajiem vecākiem par bērna aprūpi un veselību ietekmējošiem faktoriem un to profilaksi. 3000 eksemplāru apmērā izdots arī izglītojošs materiāls pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērnu vecākiem „Terapeitisku stāstu grāmata” par bērnu audzināšanas jautājumiem. „Terapeitisku stāstu grāmatas” mērķis ir izglītot vecākus par bērnu audzināšanas jautājumiem, veicināt labāku izpratni par nepieciešamību attīstīt bērna emocionālo un garīgo intelektu, rast praktiskus risinājumus konkrētām problēmsituācijām un rosināt veidot padziļinātu sarunu ar bērnu par vērtībām un bērna sajūtām. Šo grāmatu tiek plānots izmantot 2020. gadā, vadot nodarbības pirmsskolas vecuma bērnu vecākiem.

